

FACOBILE MORT & 38 Medicinæ Doctoris Leidensis,

PHA'R MACIA

MEDICO-PHYSICA.

Rationibus & Experimentis Instructa.

Accuratiore Methodô adornata.

Nec non Observationibus Medicis illustrata.

LONDINI:

Prostat apud Abel Swalle ad insigne Unicornis in Cœmeterio D. Pauli. 1684.

PE 38 39.

softracta.

VIRO NOBILI

Ingenuo Confultissimoque Domino DOMINO

CASPARO VAN ELS,

Curi & Provincialis, quæ est in GELDRIA

SENATORI ORDINARIO.

Ampliss. Consultiss. Prudentisimisque VIRIS.

D.D. THEODORO HOGENDORP, J.U.D. Celsissimi Principis Auriaci Consiliario & Rationum Magistro.

D.D. GUILIELMO HOGENDORP, Filio, J.U.D. Prætori, Aggerum Præfecto & Quæstori territorii Princelandia.

Nobilissimi C'arissimique Viri,

Inculo tam arcto Pharmacia & Chymia ligantur, ut ægerrimè divortium ullum admittant, ü-

traque

traque enim incompleta & mutila esse folet, nifi auxilio mutuo fustentetur. Quemadmodum natura id est nativus corporum status per Artem investigatur, Ars naturâ viam monstrante sua producit phænomena, & corporum nativum statum in artificialem transire facit: Sic & Pharmacia rudiori modo corpora tractando infufficiens effet rito & debito modo illa suæ arti subjicere, nisi Analysis Chymica corporum internam faciem notiorem reddiderit. Sic & Chymia ut imminutionem debitam præcedentem, mixturas decentes, fuccorum nativorum expressiones, &c. secundum artem conficiat, Pharmaciæ auxilio & instrumentis Galenicis dictis indiget. Hæc feriò in animo meo volvens, tandem me A A. V V. hanc utramque offerre coegit Artem, studio meo paululum ut puto accuratius elaboratam, iteratò enim in lucem opufculum à me antehac editum compendiosius, cum latiori campo infignitum alio sub nomine proferre ubi constituissem, huic, ut binis pedibus instru-

instructum sirmiori staret talo, Pharmaciam adjunxi, ut à minoribus ad majora progressus facilior esset. Jam ergo excrevit in leve aliquod systema. Primigenium setum meum benignè excepistis & Patrocinio vestro decorastis, ita hunc jam paulo grandiorem sactum & vegetà magis ætate conspicuum ut Favore & Amore vestro consueto prosequamini, obnixè rogo: Vester enim est quem denuo in conspectum vestrum exhibeo.

Quam multa adhuc illi desint, novi, quæ infirmitates sub Amplissimo vestro nomine tutum & placidum refugium & asylum certiorem sortientur, Ejusque Umbra quietum adversus convitia malevolorum locum exhibebit. Revera plurima ad Doctrinam & sapientiam humanam stabiliendam requiruntur, inter quæ manualis operatio minimum non occupat locum, ut Mens nostra objecta ac-

curatà lance expendere possit.

Scientias enim & artes omnes si attentius intueamur, quales non diversas Metamorphoses, mirum naturæ lusum, &

4

omni

omni admiratione digna phænomena: nobis ob oculos ponunt; quid non huc usque industria humana excogitavit, ut fuæ utilitati aliorumque commodo prospiceret. Cum autem caligine obducta mens nostra, & tenebris quasi involuta, perspicillis egeat, quæ aciem ejus adjuvet & exacuat; vias & instrumenta plurima sibi quæsivit, quibus adjuta, ulteriorem perspicaciam, minori cum mostiâ & sirmiori fundamento, sibi obtineret. Hisce natura miserè dilaniata, ex interiori suo gremio, ea produxit, & nobis exhibuit, quæ altis antehac abdita tenebris, nobis celabantur. Anatomen ergà seu dissectionem artificiosam, corporum naturalium, quidni liceret omnes scientias & artes nominare? ubi in genere omnia vel acie ingenii vel peritià manuum, in innumeras reducuntur partes, ut totius notio tanto clarior appareat.

Sed quis abstrusam & sepimentis plurimis quasi circumductam internam corporum existentiam, debito modo penitus evertat? tot enim involucris, tot am-

bagibus

bagibus & totidem difficultatibus scater, ut nudam hanc conspicere serme imposfibile sit. Hanc autem quam AA, VV. devoveo Artem non minori quam reliquæ studio colendam sese profitetur, antequam ramum aureum à trunco divellere finat in filvarum fuarum tenebris altius latentem. Tota enim hæc Ars mobilis est faciles in auras avolans, spemque & laborem improvidorum Artificum fæpius deludens. Hæc exhibet divisionem corporum per ignem, subtilissimis suis particulis folidum & Fluidum corporum statum demonstrantem. Chymia enim quid aliud fignificat vel intendit, nifi miram fucci fluidi productionem & immutationem, mediante materia fluida? Spumosos fermentationis fluctus, quis non novit? turbinis instar in altum elati effervescentiæ rapidi motus, passim in hac obviam fiunt arte: nebulofæ humorum in cœlum chymicum elevationes, cum rorido stillicidio, vix limen hujus artis salutanti cognitæ sunt : expansiones sæpiùs horridas salium, fragore

re maximo & crepitu dissilientium, & varia folida corpora ad nutum fuum & in motum celerrimum rapientium, quis, nisi planè in hac palæstra peregrinus, ignorat? quid corporum tardiorum, in fluidissima natantium materià, fugam ad quietum receptaculum recenfeam? ubi in sublime rapta, cœlestem sibi spondent motus finem: quid varias corporibus acrioribus, materiæ fubtilis filiis, huc adducam factas imminutiones? & in minima ramenta diffectiones; quid opus, materiæ ipsius fluidissimæ & subtilissimæ corporum statum quemcunque immutantis & alterantis, actiones recenfere? cum illa in operationibus hisce Regina & Magistra existat. Coagula diversa, quis neget à fluiditate ad soliditatem pervenisse? ubi tegumentis & involucris suis se abscondere, & in latebris permanere immota, quiete altiori fruitura, avidè inhiant.

Tria Regna Naturalium corporum huic parent & Thefauros suos communicant. De hisce in præcedenti compendicant.

dio

dio promiscuè egimus, nunc autem ad intima terræ penetralia vergens, è visce-ribus ejus opus Metallicum conflavi, mole quidem exiguum, sed non utilitate. Labor enim improbus si ullibi observetur, saltem hic plusquam servile mini-sterium expetitur, ubi homines quasi vivi damnati ad inferos invifendos ire coguntur, ubi perpetuæ tenebræ noctem æternam pollicentur, & ruinæ penfiles fragore minimo mortem minitantur, ubi non una gehenna, non unum cruciatus genus, sed varia & plane diversa elementa in perditionem laborantium conspirare videntur; hosce enim ignis vivos in calcem vertit, illos aqua submergit, istos Exhalationes tetræ occidunt, alios denique terra gravis obruit. Heu!quanta pericula non subeunt homines lucro inhiantes. Hæc, ut finem dictis imponam, funt quæ AA. VV. offerre decrevi. Multoties humanissime ab AA.VV. exceptus & ad confilia Medica de falute Ægrorum &Ægrarum in vestris Familiis vario tempore existentium admissus, gratum in hoc opus-

opusculo animum profiteri volui, quem tamdiu me conservaturum spero, quamdiu egregia mixtura Solidi & Fluidi mei Corporis Oeconomiam integram retinebit, vel ut loquitur Poeta

Dum Spiritus bas reget artus.

A.A. V.V.

Dabam Leidæ 1. Febr. 1684. Humillimus cultor

J. LE MORT.

Ominem Animal effe Divinum plurimi pronuntiarunt, non ratione Corporis habita, quod cum omnibus reliquis Animalibus commune habet, organorum nempe rità & fere mechanica dispositione instructum; sed pracipue Anima Rationalis respectu, in qua sola catera pracedit Animalia. Hac autem Corporis ministerio utens, à Paffionibus ejus non raro seducitur, ita ut non semper recta Ratione frui videatur. Objecta enim varia Corpus Humanum fere eodem modo afficiunt ut catera bruta Animalia, nisi affectus illi recte Rationis judicio sensim expendantur. Expensio hac merito suspensio affectus Corporei de sensibus suis externis dubitantis nominari posset, cum Corpus Anima ratiocinanti, Causam & effectum diversorum affe-Etuum & Phænomenorum illi occurrentium libere absque omni suo prajudicio, perpendere, & postea si illi satis clara & distincta appareant, dijudicare finit .

Magnum profecto hoc opus non tam facile cuivis contingit ad perfectionem deducere. Occacatum enim Corpus tenebris altius involvitur, ob caliginem sensuum ipsum continuo afficientem, & Nutricis improvida lacte vesano inebriatum, nil nisi vana sapiusque risu digna profert. Occupata prajudiciis Anima respuit omnes, praterquam è suo sonte, haustas Aquas, omnia illi sætent & despectui sunt, prater ea qua ab hoc vel illo Authore vel Praceptore

in primis studii sui Annis decerpsit, & altius menti sua inculcavit, unae prout Lyricus canit Poëta:

Quo semel est imbuta recens servabit odorem

Testa diu.

Radices sensim suas ulterius ac ulterius protrudens hac doctrina, omnibus aliis admonitionibus viam pracludit, & semina injecta suffocat: unde plerumque Corpus & Anima sterili, ne dicam puerili, sa-

pientia pertinaci instructa conspiciuntur.

Ratio igitur Hominem a Bruto sola distinguit, qua supremum occupans locum in Corpore, illud gubernat & dirigit in debitam partem. Has vero nil ageret nisi rerum Causas & dignotiones continuo usu & investigatione nosceret distinguere, quam distinctionem & notionem rarissime, nisi corporis ministerio utatur, assequi potest. Mens enim nostra corporeis instrumentis concatenata, ejus auxilio indiget, ad plenarium habitum intellectualem acquirendum. Hac indagatio Experientia dicitur, que tanquam fundamentum omnis Ratiocinii esse debet : nam absque ea in vanum quis laboraret stabilienda sua scientia. Hinc Ratio saltem quoad ingenium humanum, non ineptè dici posset, continua Experientia & collatio Experimentorum plurimorum, distinctam & claram quantum possibile Ideam Corporum, &c. sensibus nostris subjectorum exhibens, unde ad illa que supra captum sensuum nostrorum versantur, aditus patesit: à minoribus enim ad majora nobis pergendum esse quis ignorat? Nisi enim

enim industria nostra ad Experientia cotem exacueretur, habes illa effet: ut apparet in silvestribus Ho-

minibus feris.

Experientiam ex hisce facile liquet nil alind esse nisi sensuum nostrorum affectionem à diverso statu 🜣 tractatione Corporum inductam, unde Mens nostra vario modo in sua cogitatione disponitur ad judicium O rationem ejus objecti reddendam. Hee affectio si sapius reiteretur iisdem cum circumstantiis, & conferatur cum aliorum affectionibus, judicium de ea re firmum & sæpius clarum deponitur in mente nostra, unde Veritas rei instar solis fulgore coruscans inno-

tescit.

Hinc difficultas facile elucescit vel Artis vel scientia eruenda, ut illa penitus nobis perspecta & ubique si sieri potis est distincta & clara reddatur. Etenim non unam lucubrationem nocturnam diurnamque expetit unica tantum aliquo modo abstrusa Veritas, & sedula manu (quoniam non umnia è propria Experimentorum scaturigine depromere & haurire possumus) versanda aliorum, multa Lectione, Experimenta & consilia ut tandem ex mortuorum sepulchris, Viva Praceptorum, multa doctrina & Experientia instructorum, Voce, & proprio impigro labore luminis excelsi Radus illustrentur mentes nostra, caligine o tenebris discussis.

Ars autem longa, Vita brevis pronuntiatur à Divone : Ideoque succumberemus tanto oneri suscipiendo nempe ut omnia intimè perscrutaremur quod

impossibile est. Pluribus igitur Artificibus opus est, qui tanquam singuli suam partem sostinentes, universam Artis molem sulcire possint. Unicuique Artifici in sua Arte credendum non immerito Philosophus pronuntiavit, pracipue si sides illius suspecta non sit & mixta vaniloquiis, sed tantum illa proferat que propriis manibus expertus fuerit. Ex hisce collectis & seduli ingenii acumine perpensis, rectoque ordine dispositis, vere Doctus & Sapiens Vir evadit: Cujus Doctrina co magis excellit quo majori Experimentorum numero instructus existit, & scientia vel Ars stabili hoe fundamento innixa, non facile lubrica & vacillans conspicitur. Sic ad Medicinam debito modo construendam Anatomici, Botanici, Chymici, Chirurgi, Pharmacopæi aliique concurrent ut Theoriam & Praxim certiorem efficiant. Sic enim Gubernator Navis sua & aliorum Experientia fretus, illius fidei commissa, trans mare vastum infidum suis scopulis, horridum fluctibus, terribile Ventis & tempestatibus, ubique inimicis & pradonibus obsessum, invisum ignivomis Vulcaniis insulis & Montibus, alia quasi astra in tremulo & fluido suo cœlo aquoso monstrantibus, quietus in turbulento partium fere omnium motu in placidam & ab inimico-aere tutam stationem perducit, unde proverbium natum.

Felix quem faciunt aliena pericula cautum.

Profecto que non subeunda sunt? que non tentanda?

antequam non solum piscator ictus, sed & omnis
home

homo experientià multifarià edoctus sapere discat-Sed ad rem.

Si alicubi Ratio & Experientia in usum revocande sunt saltem in Medicina, sive banc per Excellentiam Artem vel Scientiam nominare placet, non fo-I am necessiria sed ind visibili nexa affociata esse deben. Nil enim in hac scientia occurrit quod artem ingeniosam non respiciat, Nil in hac Arte versatur, quod scientiam divinam non implicet. Valeant ergo illi qui mere Rationales videri volunt, ut nomen Empyricorum subterfugiant, horrendum enim hoc vocabulum nimis delicatis auribus est, nauseamque & fastidium procreat tenuibus olefactoriis & gustatoriis illorum nervis, inquinanda enim & profananda effent manus & vestimenta teneriori educationi (quasi vero) assuetorum: sed quo me non traheret eorum irrationalis Rationalitas! Valeant dico illi qui Experimentorum propriorum numero freti, omnes pra se despiciunt, & rationes tantum è proprio Cerebro desumtas obtrudere aliis satagunt, nulla inquisitione in caterorum Ratiocinus & Experimentis factà: unde pauco, & infido sapius Experimentorum succestu elati feroces Animos gestientes, Artisices qui-dem sunt in suis artis limitibus contenti, sed docti esse & dici nequeunt. In hac sententia versari mihi visa est veneranda Antiquitas, cum Apollinem & Esculapium Medicorum Divos finxerunt. Apollo enim tanquam Anima rationalis, acie sua omnia perlustrans & permeans considerari potest, solis adinstar radios suos ubique emittentis, continuo vegetus

fuvenis & corusco suo splendore conspicuus cernitur, senescere nescius. Æsculapii juvenilem faciem Barbâ senili ornatam nobis ostendunt, ut Medicum promtâ & rectâ ratione utentem & instructum, in Experimentis practicis faciendis jam consenuisse demonstrarent.

Dolendum est Artes & scientias in tam diversas partes trahi, ut Tyroni vix ullus vel ingressus vel egressus pateat, cogitur enim tanquam labyrintho circumdatus, per varias semitas huc illuc pergere, ut aliquem sibi convenientem tramitem, quem tamen rectum non semper assequitur, eligat, cui insistens non raro ex uno errore in alium incidit, tandem vitio cognito vita perit. Labyrinthus ille tadiosior & intricatior redditur, ab Authoribus malevolis vel invidis aliorum scripta & dictarabido unque dilacerantibus & mordaci dente discerpentibus, in quo sibi gloriam comparare & affectatà Attica ut illis placet Eloquentià insignes videri student, cum illi meliori cum fructu pueris Grammaticam, & lingua elegantiam suis Discipulis alia in occasione docerent, unde non minor ipsis laus quam ex hoc procedendi & dicendi modo vituperium emergeret. Minor vero molestia existeret ob divisas in Arte & Scientia sententias, si omnes studio veritatis eruenda in Commodum & Utilitatem Generis Humani sua conferrent, & propriis manibus experta palam proponerent, sic non tot sieta & faisa pro veris, & Experta plurimoque usu comprobata inexpertis & infidis nugis, ne dicam mendaciis in Nugatoris Cerebro Phantastico mixtis & conflatis, lucem

lucem viderent. Contumelià & convitiis aliquem afficere & nigro carbone notare me hercle nullius est artis, & alicujus famam ludibrio exponere & cachinno excipere mulieres Vetula & circumforanei optime norunt, qui in hac arte exprobrandi Viris utut doctis palmam merito prariperent. Horrorem concipio quotiescunque Authorum scripta & monita perlegenti convitia & inimice plusquam muliebres rina in iis occurrunt, ob invectivas ante in ipsos datas, vel in alios iram suam deponendi ardore conflagrantes. Concedi illis posset, si doctrinam suam & vociferantes querelas seorsim tractarent. Fatendum autem est invidiam tanta sapius facinora patrare, ut ipsam virtutem, cui tanquam assiduus hostis insistit, debellare satanat, ita ut impatiens quasi pro illo tempore, in generosum furorem vertatur, ut inimicum suum profligat & tergum vertere faciat : sed , absit dicto invidia, ego nugaces tales blaterones, garrulos potius & indoctos censendos puto, quibus responsione nec irà meà (qua forsam & sine viribus esset, quoniam tales authoritate sua palliatà vel togatà magni & formidabiles esse solent) gratificari nollem, nisi studio docendi vel discendi, aliquid in medium, doctis & vere sapientibus Viris dignum, proferrent. Manum enim ferula non ideo subtraxisse me credo, ut omni reprebensione carere me putarem, è contra hominem me profiteor humavi nihil alienum habentem, & per consequens errare me potuisse tam in boc opusculo quam alibi ingenue fateor. Vitia & errores amice & dette siquis mihi ostendere velit, & amicum & doci-** 2 lem

lem me reperiet, cum plurimà gratiarum actione manus illi prabiturum, & pedibus obnixè in sententiam ejus iturum pollicentem. Nulla autem mihi pugna cum umbris Anonymis vel scurris, omnia lascivis & lubricis pedibus proterentibus, unquam erit, quoniam silentio stultiloquia eorundem prater:re proposui

ne & ipse fatuus & insanus cum ipsis videar.

Offero in boc opusculo lectori meo Pharmaciam, Galenicam quidem dictam, sed non talem qua mere Galenismum sapiat, id est, cacam & incongruam Rapsodiam mixturarum & decoctionum, viribus suis nativis orbatarum, sed diligentem inquisitionem corporum in hac Arte pertractandorum. Ut suo talo & hac Ars staret, principia generalia tanquam sundamenta posui buic convenientia, scilicet qua absque totali eseporis destructione erui pessunt, & non dissincidier mersiruis vulgaribus Naturalibus, ut Aqua, O'eo & Sali cedunt & in lucem prodeunt. Chymia mihi norma & ubique lumen suit, in hisce perquirendis & investigandis, quoniam absque illa, Corporum interni ngitovrita vel fallax esse solete.

Corporum statum duplicem obster tantum notavi, sitem ta'i modo ut Tyroni aliquo modo innotescat. Adultum imo totum sere in hoc mundo sluidis debetur particulis, que sole Alterationem, Generationem & Corruptionem producere solent. Hisce debentur omnia Phoenomena in hoc orbe conspicua. Ex illis effectus dires Alimentorum & Medicamentorum mirus dependet, ubi in primis viis & culinis serventibus intestino motu exaltantur, volatilisantur & distribuntur,

buuntur, miro modo per universum corpus animale ludentibus. Quis non miretur metamerphosim admirandam alimenti fermentati in corpus vivum? Quis infectorum productionem Prother inflav alterius sese immutantium Oculo attonito non aspiciat? Quis Colorum, Odorum, Saporumque diversiffimam dispositionem sensibus suis sine delectatione offert? Quis Plantarum vitam vegetativam amoeno tegumento Campos obducentem, sine jucundo & utili simul spectaculo contemplatur? Quis Lapides, Gemmas O similia solidiora Natura producta cobasione pertinaci gaudentia non admiretur? Quis denique Mundi totius inaqualem superficiem, &c. intuens, non in extasin rapitur? ubi omnia hec à fluiditate orium sum sum sife consider at que revera tanquam magnus motor & natura specifice na dicta in boc mundo existit: Taceo maximam Materia subtilis penetrationem, que omnia pervadit corpera illisque motum suum imprimit, quoniam de ipso silere points quam pauca dicere prastat. Hac enim non raro plurimis tanquam Asylum existit ut ignorantiam suam protegere quod immodo vide antur, ubi revera nil aliud Sapius agant & dicant quam Veteres cum suis qualitatibus occultis, mutato tantum nomine. Rejiciendam autem eam nullo modo censeo, magna etenim Phenomena absque illius ministerio difficulter explicantur, sed eam non abique & absque necessitate accersendam suppono: omnia in motu aliquo contenta corpora illam admittere in m ijori vel minori quantitate scio, imo solida corpora, ob poros in iis existen-

tes illius consortio non destituuntur, attamen non pauca cum intelligentia & notione majori sine ejus totali Auxilio enodantur. Aeris motum fluidum, Materia subtilis plurima in eò existentis copià adjutum, silentio transgredior, qui insinita in hoc mundo admiratione digna producit, pressione & fermentatione sua continuà, catera tam solida quam fluida corpora afficiente: unde alteratio & immutatio sapius essentialis eorundem exfurgit, immensi illius volubilis spatii necdum satis innotescit dimensio, quod rarefactione & condensatione suà à Materia subtili in cô emissa majori vel minori, omnia mundana fluida exercet. Transeo ad Aguam que hisce duabus pracedentibus particulis gravida, mira effecta producere soiet. In hac latitant viscosa, ramosa & terrestria corpora. Huic innatant sales & spiritus, utrique perpetuo mobiles. Originem inde trahunt Animalia, Vegetabilia & plurima Mineralia, solida enim abscondit in suis fluidis particulis. Hinc non immerito scrtilissima bujus Mundi Marrix, fatus suos perpetuo excludens dici posset. Hanc tanquam primarium vehiculum proponimus, in omnibus nostris actionibus, & Menstruum universale nominare non erubescimus. Motum autem suum à Materia subtili & ab Aëre derivari jamjam confessi sumus, sed illius effecta cum facilius pateant & discerni plerumque possint, quoniam sensibus nostris subjiciuntur & manibus comprehenduntur, ideo illius perscrutationem in hisce & similibus artibus magni astimandam credo. Concludo igitur in Aquà reperiri omnis generis particulas, id est

ut duobus verbis omnes comprehendam solidas & Fluidas. Unde non mirum est illam quotidie tot & tam diversa producere, toto Calo ut ajunt sapius differentia. Sed diutius hisce immoratus pergere cogor.

Soliditas ratione suorum pororum & meatuum vario gyro circumflectere fluidam materiam cogit, qua hic illic à sinuoso flexu impedita derelinquit partes quasdam magis crassas illius interstitiis antea accommodatas, unde sensim incrementum solidi corporis emergit, & subtiliatio sluidi procedit. Illa est qua stabilem & sirmam consistentiam omnibus corporibus inducit. Ab illà Nutrimentum & Incrementum dependet, quod fluidis mediantibus particulis in omnes partes distribuitur, &c. Tandem è fluido & solido omne corpus constatur, augmentum, statum, declinationem & corruptionem patitur. Non mirum ergo si occursus illarum partium mutuus, tantum discrimen quoad vires, compositionem, &c. afferat, quare ut hac aliqualiter nota essent pramittere volui.

Principia à me proposita, ad normam Chymicorum principiorum sunt constructa. Duo Activa id est majori sluidarum particularum copia gravida sese offerunt, viscosa nempe & ramosa, unum passivum id est maxime solidum, Terrestre dictum. Viscosa partes Aqua & spiritui comparantur, Ramosa Igni & Sulphuri, Terrestres Terra & Capiti Mortuo.

Verum quoniam singula corpora plures possideant

partes, ea & seorsim tractanda docui.

Vires simplicium secundum pracipuas inde emergentes particulas, Methodo Chymicà tractatorum ** 4 descrips:

descripsi fed quoniam nondum omnia perserutari licuit, ignoscat mihi benevolus lector si non plenariè eas secundum ipsius votum describam. Plurima enim adbuc restant inquirenda, que tempus & sumptus non mediocres exigunt, antequam ad persectionem deducantur.

Compositiones & mixturas Galenicas Chymico modo adornavi, idest quantum possibile integras partium veres conservare studui, & texturam illasam essentialem quantum potui retinui, ut compositum è diversis scrè simplex & unum videri posset. Ejus usum & abusum saltem secundum meam sertentiam detexi, tam in Collectione, Compositione, Asservatione quam in temporis, &c. electione debità observanda.

Rationes Physico-Chymicas addidi, tam corporum interna constitutionis, & mixtionis eorundem quam virium, in quibus ballucinari si videar, me erroribus obnoxium semper profiteri non pudet: Tu qui meliora habes, diprome si placet Thesaurum, exinde me & alios tibi obstrictos reddes. Hac vero quibus arrident, (pront plures sunt qui Compendio nostre Chymico contenti, hortatus plurimos dederunt opusculum illud ulterius persequendi, quas ad me eam ob causam datas ex Anglia, Germania, Oc. litteras pralo committere pysem, si vana gloria studiosus videri vellem) (ciant me hac publica tantum utilitati, in neminis detrectationem scrpffe, ideoque bisce utantur, & si que bona insint suum in commodum transferant. Experimentis inquirendis ulterius pergere conabor, ut aliqua jam mihi in promtu sunt circa

eirca Vegetationem plantarum, Salia, Sapores, Odores, Colores, Vernices, & c. qua ubi bene mihi perspecta

fuerint illis communicare inficias non ibo.

Sed Heus! fere oblitus eram Rationum Medica. ram, illas bic illic disseminavi, be an omnibus arridebunt vix credo, ideoque paucas tantum proposai in Praxi mea inter p'urimas alias observatas, que tanquam leve aliquod Schema esse pissant. Sed Magnum barba sua , & c. Venerandum Medicum mibi objectionem movere videor, unde tibi tanta Experientia, unde tantus apparatus, quare tua, nobis in arte jam Senescentibus, Scholas publicas frequentantibus, palam , ut honor Lingua eloquenti & Pileo sit , strenue aliorum Thesibus opponentibus, tua inquam nobis obtrudere conaris, disce docendus adhus, &c. Eja ne Cerebrum vestrum nimiam patiatur effervescentiam, omnis enim vehementior motus noxius effe folet. Fam per sedecim & ultra Annos Theorie & Praxi Medica manum admovi, in quo tempers sub pracepteribus meis & propriis Experimentis plurima videre licuit. Academicis Collegiis quantum per graviora licuit interfui, & ex ipso fonte & libro natura meam bausi Doltrinam, id est Ratiocinando & Experiundo illam adeptus sum. Ratiocinatio erat mihi cum vivis O mortuis, Experientia continuo occurrebat, aliam atque aliam semper faciem corporum, tam circa agros corumque curam, quam circa furnos, Oc. exhibens, unde sensim non inutiliter tempus in disputationibus aliisque adhuc nugacioribus terendo, meorum possessor factus sum, qua revera pauca esse consiteor atta-

men non aspernata ab omnibus, unde auditorium meum ante aliquot annos non infrequens erat discipulis ex ore Gione Doctrinam à me illis propositam gratâ mente capessentibus, illamque sub vario sole (in presenti) summa cum laude exercentibus & c. hisce ergo & similibus studiis intentus rem Medicam ag gressus sum, quam viam siquis culpet, meliorem eam nisi mihi & aliis monstret, invidum & malevolum ipsum existere necesse est. Calumnias enim & exprobrationes post tergum contumeliosas factas, non solum mihi, sed & plurimis aliis, quibus prasentibus ne hiscerc ea quidem de rè audebant, in medium proferre possem, si vindicandi illorum flagitiosam invidiam animo incitatus essem: sed si alicubi illa contumelia locum obtineant , saltem Medicorum pectoribus altius inharent, quas evomunt primà datà sive recta sive obliquà occasione alterius same proscindendi , sub titulo sue Doctrine, affectato vultu & lingua plebi aliifque imponentes, & c. Sed quot Capita tot Sententia. Illis quibus è meliore luto finxit pracordia Titan, hoc opusculum qualecunque sit exponimus, ut illo utantur tanquam novi anni munere aliquo vilioris pretii, quo si non abutantur ad ulteriores in iis Experimentis faciendas inquisitiones me cogent, ut in publicam utilitatem majora & meliora proferam.

INDEX CAPITUM.

CAP. I.	
E Pharmacia in Genere.	pag. I
CAP. II.	
De Principiis Pharmaciæ fundamentalibus C A P. III.	. 5
Explicationum horum Principiorum conti	net. 6
CAP. IV.	
Fluiditatem particularum explicat.	12
CAP. V.	
Soliditatem Particularum investigat.	19
CAP. VI.	
Divisionem Pharmaciæ exhibet.	23
C A P. VII. De Collectione Simplicium.	24
C A P. VIII.	24
De Simplicium viribus & usu.	29
CAP. IX.	
De Præparatione corporum Viscosorum.	69
CAP. X.	
De Præparat. corporum Viscoso-ramosorum C A P. X I.	n. 74
Da Brancoustiana de Para Van d	0 -
De Præparatione corporum ramosorum. C A P. XII.	18
De Præparatione corporum terrestrium.	89
CAP. XIII.	- vy
De Simplicium partibus constituentibus in	mix-
urâ naturali.	92
CAP. XIV.	
De Subterraneis.	97
CAP. XV.	
De Simplicium variâ alteratione in Mixturis C A P. XVI.	. 99
De qualitate Corporum immutandâ &	alte-
andâ.	105
CAP. XVII.	,
De Compositione Medicamentorum.	107
	CAP.

INDEX CAPITUM.

CAP. XVIII.	
De Syrupis.	100
CAP. XIX.	131
CAP. XX.	
De Vinis, Acetis & Cerevifiis medicatis. C A P XXI.	143
De Decoctis. C A P. X X I I.	149
De Conservis & Pulpis. C A P. XXIII.	151
De Electuariis. C A P. XXIV.	157
De Trochiscis & Tabellis. C A P. XXV.	179
De Pulveribus. C A P. XXVI.	190
De Pilulis. C A P. XXVII.	196
De Suppositoriis. CAP. XXVIII.	202
De Oleis Expressis & Coctis. C A P. XXIX.	204
De Balfamis. C A P. XXX.	210
De Unguentis. C A P. XXXI.	215
De Emplastris.	224

PHARMACIA MEDICO PHYSICA

Rationibus & Experimentis Instructa.

CAP. I.

D E Pharmacia in Genere.

Harmacia Galenica dicta est Ars, bene præparandi simplicia & miscendi composita.

Bona præparatio ea est, quæ corpora quæcunque, quantum fieri atu Naturali integro conservat, sal-

potest, in statu Naturali integro conservat, salvo vel aucto odore, sapore, colore, cæterisque qualitatibus.

Bona Mixtura, ex æqualitate & integritate compositi apparet, ita ut massa è diversis conflata, tanquam unum idemque in omni sua parte corpus, sese exhibeat.

Pharmacopœa à pharmacorum seu medicamentorum tam noxiorum quam proficuorum

confectione decenti, nomen desumsit.

Objectum hujus Artis est, corpus quodeunque manibus Artificis comprehensibile, quatenus nempe Medicamentis exinde præparandis,

dis, capax est: unde tria Regna illi parent Mi-

nerale Animale & Vegetabile.

Mineralia, utpote durioris & solidioris compagis, infimum in hac Arte locum obtinent; præcipue pro internis medicamentis; quoniam ruditer præparata, nullos, vel nimis debiles, vel vehementiores, & corpori nostro inimicos edunt effectus. Ratio primo videtur dependere, à pororum & meatuum densitate, & fixitate particularum: Ubi nempe paucissimum fluidum Æthereum admittunt, & à Succo Fermentatitio nostri Ventriculi paucissimo ibidem sese insinuante & permiscente, unde modificatio & alteratio fere nulla, vel pauca subsequitur: secundo non minor, hæc, è contra Pororum & Meatuum laxitas, & corporis solidi in sluido liquore inconstantia, rudimenta præbet motus & alterationis majoris, ubi aliis corporibus occurrit: etenim corpora hæc salinis particulis Æthereis gravida, vehementiorem impetum in alia illis occurrentia faciunt, præcipue ubi & illud internum fluidum, ab externo, poris illorum corporum sese infinuante, adjuvatur; illud enim ibidem intricatum statim alteratur & immutatur; unde continuo motu illo, subsequentes fluidæ particulæ, sensim in totum degenerantes, integrum corpus inquinant & ad ruinam trahunt, vel alia quæcunque edunt symptomata leviora vel acerbiora.

Primi generis sunt ea, quæ menstrua requirunt

runt valida & fortia, ad eorum imminutionem & plenariam dissolutionem, unde Fermentum nostrum nimis debile, præcedentem illorum corporum alterationem expetit, antequam illa ulterius subigere queat, ita ut mutuam immutationem sustineant. Notandum enim hæc densa Corpora, plerunque ita dejici per Alvum, ut assumpta suere; quoniam nulla unquam proceditalteratio sluidi, nisi in solido, & vice versa; ubi nempe diversitas, sæpius Menstrui adhibiti sluidi, corpus subintrans solidum, & de sua Natura illi communicat, & vicissim ab illo participat; quod plerumque in salibus observatur.

Plurima autem immutatio fit, in folido corpore, paucissima à fluido derivatur. Unde necessario ad perfectam actionem absolvendam, competit ingressus in ipsos poros & meatus solidi corporis, non autem ut solummodo externam lambat superficiem, fluidus liquor. Hinc non mirum, Metalla fixiora nullos vel paucos edere effectus, si in substantia affumantur: nisi ubi occurrunt fermento acri & acido, unde aliqua ramenta discerpta; actiones aliquales producere solent, ut in Praxi Medica sæpius observatur: quo autem particulæ Metallicæ, magis exaltatæ & subtiliatæ sunt, in sale debito, ita ut citissime uniantur succo fermentatitio, eo celerius & fortius suas vires proferunt, aliquando sat violentas, ut in Mercurio & similibus patet.

(A2)

Secundi

Secundi generis sunt ea, quæ facillimam læsionem suæ viciniæ admittunt, & cohæsionem
levem tantum obtinent; unde cuivis sluido sere
cedunt, & citissime à fermento nostro correptæ,
subitaneam accelerant fermentationem eique
intime sese permiscent, è qua postea alterationes, & diversimodæ actiones producuntur, ut

in Marte, &c. videre est.

Finis Pharmaciæ est, Antidotus vel Venenum fub Antidotis, recenfentur omnia, quæ corpori nostro introsumpta, debita dosi & tempore, nulla noxia symptomata inducunt, ob facilem convenientiam partium & pororum mutuam. Venena ea dicuntur, quæ contraria figura pororum & meatuum instructa, succum nostrum fermentatitium adeo corrumpunt, ut cæteræ sanguinis massa & nervis succus ille occurrens, eos vehementius vellicent & maligne afficiant; unde totalis sæpius destructio corporis subsequitur: ut & ob plurimas acres & corrofivas, ibidem latitantes particulas, quæ occurrentes aliis fluidis particulis fermentabilibus illas ita statim disponunt, & ad nutum suum trahunt, ut corum motum sequantur eodem modo ut sermentum Acidum, fuum Acorem, integræ pastæ farinaceæ, facillime communicat, illamque plane alio modo disponit.

CAP. II.

De Principiis Pharmaciæ Fundamentalibus.

UT in omni Arte, fundamenta aliqua jacienda funt, quibus cætera moles superstructa, firmiori compage subsistere possit: sic & in hac, Principia seu Elementa sua, non solummodo corporum, sed præcipue compositionum exinde resultantium, præmittemus. Nempe

Principium Viscosum,

Ramofum, Terrestre.

Omnis in corpore naturali particularum diversitas, facile hisce tribus annumerari potest. Late autem hic proposita principia explicantur; nempe omnia illa, uni Classi adscribenda ducimus, quæ unum eundemque effectum sortiuntur hoc vel illo modo tractata, & inter se conveniunt. Sic enim & Chymici, Aliique, fua fundamenta Artis nobis obtrudunt; ut fulphur, pro quocunque inflammabili, ubi plurima reperiuntur sulphura, mediante illa arte producta, quæ flammam plane respuunt, sed in aliis cum sulphure tamen conveniunt. Itaque non ut primigenia corporum exordia consideranda sunt, sed prout illa partium diversitas, in naturali corpore sensibus nostris obvia fit, que conspicua (A3)in hac

in hac Arte redditur, & præcipue in Mixturis compositionibusque variis, artificiosa Methodo jungendis, valde necessaria scitu est. Absque hac externa enim partium notione, interna particularum cognitio valde mutila esset, & mixtio indecens.

CAP. III.

Explicationem horum Principiorum continet.

Orpus Viscosum illud dicitur, quod particulas obtinet plurimas Aqueas, in paucis ramosis & terrestribus, instar vesicularum inflatis, contentas, in Aqua & Aquosis Menstruis, dissolubiles.

Celeberrimum & maxime Naturalem, locum quasi primordium in omni corpore, & ejus productione obtinet. In viscositate enim, seu ut apertius loquar Vesicositate vel vesicatione & dilatatione corporum terrestrium, sluidum Æthereum & Aquosum plurimum admittentium, prima Rudimenta cum differentiis (ob figuram pororum &c.) in iisdem conspicuis, manisesta siunt. Hoc enim modo disposita corpora solida, in loculis & capsulis suis, tanquam in Matrice, recondunt sluidum succum Æthere gravidum, qui ibidem (particulis salinis instar spiculorum & cuneorum illic permixtis) continuum mo-

tum & propulsionem lentam exercens, particulas terrestres solidas, fluido illi innatantes, apto modo disponit, ut tegumenti perpetui loco &c. inserviant, ad exteriorem ambitum delatæ: unde germina & fensim integra corpora emergunt, pro diverso situ interno pororum & meatuum, varia. Animalium sperma & semen viscosum, ubique notissimum. Metalla autem & Mineralia, in Terræ interiori gremio producta, mollem & viscosam in Nativitate sua obtinuisse formam, abunde à Metallurgis & Fossoribus declamatum; nam halitus minerales fubterranei gravidi Materià subtili è terræ centro exclusi, compagem terræ ferientes & senfim abradentes, in altum elevantur, propiusque ad nostram superficiem protruduntur, ubi postea, pro diversitate matricum excipientium, perfectæ vel imperfectæ excoctionis & materie diversa prodeunt mineralia. Ramosam autem induunt naturam omnia viscosa, ubi superflua aquæ copia privantur, five arte, five natura, fic videmus vegetabilia ligna temporis tractu à viscosorum serie, in ramosam substantiam transire; ubi expulsione radiorum solarium, plurimo aquæ consortio liberata fuerint, externæ verd circa corticem partes, à circumfluo aëris humido continuò irroratæ, tubulos suos & meatus sat laxos retinentes, non interruptam succo alimentario viam derelinquunt, inde viscosa illa pars remanet minus denfa & lignofa; hæ au-(A4) tem

tem differentes particulæ ideo tantum statuuntur, ut artisici facilior methodus & via, ritè circa mixturas procedendi, sterneretur: ut in operationibus ulterius patebit: Hæc corpora relationem obtinent ad Phlegma Chymicorum Spiritu suo turgidum. Ramosæ particulæ sunt crassæ, terrestres, globulorum & ramorum ad instar spiritui subtilissimo, & plurimææthereæ materiæ innatantes, sibi invicem adhærentes, cujus materiæ & spiritus ope, sunt slexibiles & sluidæ. Numerantur hic pro omnibus subjectis inslammabilibus, id est quæ materiæ subtilis nutum & motum sequi possunt, ut & quæ in oleosis & spirituosis inslammabilibus dissolvi queunt;

Hæ particulæ prædictæ respondent spiritui & fali volatili oleofo chymicorum, easdemque operationes exercent at debiliores, quoniam non tam à fœcibus suis depuratæ, neque tam fubtiles existunt, ob plurima involucra terrestria, actiones carundem retardantia: differunt ergo à viscosis ratione minoris copiæ admixtæ aquæ, quæ spiritum internum velociorem in illis quasi submergit & debilitat, unde mutuus globulorum nexus intricatus alteratur, qui in vesiculas inflantur aqua tumidas; ille corporum status injuriis magis obnoxius existit, ob facilem aëris ingressum, aquosas illas particulas in motum rapientis, & carceres illius diffringentis, ut in mucilaginibus é seminibus oleo crasso refertis patet: quas non facile corpus ramofum

mosum perfert injurias, ob densiorem partium texturam, unde aëris ingressus arcetur, & ob spiritus interni abundantia, qua putredo præcavetur.

Terrestre principium illud omne nominamus, quod foli pistillo vel falibus obtemperat: dura enim illorum corporum cohæsio & foliditas, aliis vix obedit operationibus, nifi ubi receptaculum aliquod liquidum, cui sele insinuare possit, obtineat, quo mediante, ætheris influentia acceleratur, & postea imminuitur illarum partium cohæsio, vel ubi falinis particulis scindentibus & pungentibus vicinia particularum lædatur, ut in minimum quasi pulvisculum decidere illud corpus folidum cogatur, ut postea aliis præparationibus suscipiendis sat aptum reddatur: rarius enim ulla corpora non soluta & attenuata, ullas vires exferere folent, quamvis viribus illa omnino destituta esse, negamus; sed & illas sœpius sat efficaces producunt, ob pororum proprium fitum & figuram, fuum æthereum succum & particulas mobiles obtinentium, qui fermentis occurrens flaidis, & quibuscunque aliis liquoribus, illis sese infinuat, hosce vario modo intorquet, & ad nutum fuum disponit, unde diversissimi halitus ex latibulis illis prorumpentes cæteras vicinas particulas ita modificant & disponunt, ut effecta & vires inde resultare debeant, huic figuræ pororum convenientes; quæ dispositio si bona sit, id est satis apta, quæ conveniat succo balsamico

illius corporis, ita ut mixturam amicam ineant, placidas offert vires sin minus è contra venenosa qualitate illas particulas imbutas dicimus quoniam mixturam turbant & destruunt ut in praxi medica quotidie liquet, non minori etiam efficacià contrarià benignà pollent hæc corpora terrestria, quatenus particulis scindentibus acutis & acribus corrolivis sese infinuando, illasque onerando & obtundendo vires suas exferant. Sat fæpe antidotales, ut in conchyliis, testaceis &

fimilibus videre eft.

Activa qualitas omnium harum particularum, plurima differentia sese offert, æque in praxi medica quam in aliis artibus : cum enim omnia in genere corpora mixta, è terrestribus particulis fluido permixtis ortum defumant; quæ poris & meatibus innumeris diversissimi situs & figuræ prædita funt, in quibus materia ætherea subtilior quæcunque irretitur, secundum quorum pororum differentem statum, diversimodè modificatur, illaque alterationem plurimam ab ipsa sustineant; necesse est, ut ex iisdem poris & tubulis rectis vel in curvatis, latioribus vel angustioribus, & quovis alio modo dispositis, spirituosum halitum vario modo intorquentibus & fuccum alimentarium diversimode afficientibus, oriatur differentia non solum corporum tam externa, quam interna, verùm & mediante hac virium summa immutatio sequi debet, cum & è præcedentibus sapor, color, odor, aliaque

aliaque accidentia diversa, ortum suum tra-

Pori autem, in quibus hæc materia quæcunque fluida excipitur, nil aliud funt, nifi canaliculi minimi & tubuli, etiam in minimis corporum naturalium partibus existentes, qui spiritum aëreum, & succum fluidum aquosum, in majori vel minori quantitate admittentes, illum pro suo situ vario, diversimode disponunt & alterant: fic enim in angustioribus poris incurvatis materia permeans, ubique allidens, & lateribus & limitibus arctioribus pressa, magis fubtilis velocior & tenuior fieri debet, ubi è contra latiores viæ & meatus laxi, liberum & facilem exhibentes introitum, citissimè in altum quidem elevantur, minus verò succum receptum & contentum alterant & immutant : placida enim ibidem stagnatione utens, qualitates fuas receptas retinet, valde parum immutatas, ut in fructibus infipidis & aquosis patet : etenim in collisione. pressione & continua propulsione particularum fluidarum subtilitas, maturatio, & tenuitas earundem consistit. Secundò non minus ad remetiam facit, varia illorum pororum dispositio, quæ quasi obstacula & impedimenta aliqua in mediis viis obtinent, quæ motum à linearectadeflectere cogunt, & quæ plurimas angultias naturales obtinent, per quas tanquam per filtra fuccus permeans transcolari cogitur, & fœces plurimas deponere, quibus spolia-

spoliatus liquor residuus, purior & tenuior evadat; hæc autem obstacula glandulis in corpore humano dispersis assimilari possunt, quæ ubique fese exhibent, tam ad fermentationem, quam ad depurationem promovendam. Hinc facilè liquet, omnia corpora à se invicem differre, non ratione folum externorum accidentium, & quoad externam superficiem, sed etiam valde immutari ab occursu aliorum corporum, tam folidorum quam fluidorum, quæ illo mediante in amplexum mutuum ruunt, vel se invicem destruunt, vel carceribus & vinculis mutuis disruptis, à motu fermentatitio internorum spirituum concurrentium, fe invicem exaltant & volatilizant, vel denique ubi firma & denfiora folida corpora in fluidis laxioribus abforbentur, aut è contra fluida in solidorum hiatibus & cavernis absconduntur, diversaque alia phoenomena exhibent, ulterius postea proponenda.

CAP. IV.

Fluiditatem particularum explicat.

Orpora omnia in genere, duplicem in statum rediguntur, fluidum nempe & solidum.

E fluido, ortus & coalitio diversa corporum, tam solidorum quam fluidorum.

Ramosæ fluidæ particulæ eæ dicuntur, qua-

rum textura libere à se invicem moveri potest, vehiculo spirituoso interno adjuta: tenui enim materiæ innatantes globulos, super & juxta se invicem positos, microscopio conspicuos, ra-

mosorum figura exhibet.

1

Fluidæ viscosæ eæ dicuntur particulæ, in quibus præpollet materia aquosa & aërea crassior, ut & salina, hæ non æquè constantes sunt ac ramosæ, sed facilè ob continuum ingressum ætheris, & aquosum consortium, particulas heterogeneas terrestres diversimode agitans & propellens, locum & situm suum non dissiculter mutant; negato autem aëre, & motu aquoso impedito durabiliores siunt, textura enim integra conservatur, & vincula solida, quæ sluidis particulis obducuntur, spirituum & salium balsamicorum retinacula sunt, illaque conservant & à suga prohibent.

Mira corporum textura, infinitam præbet congeriem tubulis innumeris perviam, in quibus quasi in labyrintho ingressus non æquè sacilis omnibus patet sluidis, nisi ubi massa corporis velociori motu præditi, exactè respondeat delineationi & poris alterius corporis, hoc nempe modo sluida in se recipiunt solida corpora, poris eorundem convenientia, sic gummi lacca in spiritu Vini, massiche in oleo thereb. gummi copal in therebinthina ipsa dissolvuntur, quamvis omnia hæc præcedentia ramosæ sint naturæ, attamen & menstrua ramosa diversa re-

quirunt,

quirunt, fœpius autem & aliis menstruis, aliquæ illorum particulæ, ab hoc vel illo menstruo non exacte illis quadrante avelluntur, fed illæ potius separationes & extractiones sunt dicendæ, non folutiones; paucæ admodum particulæ autem, illi tantum menstruo convenientes, hoc modo segregantur; id est si resinosum aliquod subjectum aquoso menstruo committatur, extrahit parvam quantitatem partium viscosarum ibidem latitantium, vel & illas ramofas particulas, quibus aqua fefe infinuare potuit, illas in viscosam substantiam redigit : sic enim & oleum in aqua maceratum, viscosam illam reddet, & ipsa etiam ramosa, diu in aqua macerata, donec ingressum ibidem obtineat, in mucilaginosum corpus reducentur. Sic etiam particulæ terrestres fiunt mobiles seu fluidæ, si in poris convenientibus fluidi corporis latitare queant, quæ vi scindente & acuta præditæ sunt, ut funt omnia salia in fluorem redacta mediante calore naturali vel artificiali, ut in aceto omphacio cæterisque liquoribus acido-salinis patet, à quibus tanquam à cultris & aliis instrumentis, cætera corpora terrestria primò imminuuntur, postea absorbentur & quasi deglutiuntur, fluiditas verò hæc non nifi ab externa caufa illis accedit, adeoque mimica potius est, quoniam revera illud corpus denfum & folidum fluidam non obtinet naturam sed in minima ramenta discerptum, levitate sua facilè innatat poris & meatimeatibus illius menstrui salini, cujus poris sa-

tis aptè dispositum, ibidem delitescit.

Quamdiu menstrua fatis fortia & acuta funt, porosque obtinent sat laxos, ut particulas illas ponderosiores solidas, non solum à se invicem divellere queant, sed & in meatibus suis sustinere: accedente enim quovis alio fluido vel rigido corpore, meatus illos obstruente replente, vel aciem eorundem liquorum debilitante, ad fundum descendere propria gravitate coguntur omnia ibidem contenta, vel impetu sat valido ad illum præcipites redduntur; unde pristinam ferè naturam induunt. Ea tantum est differentia inter hasce dissolutiones & fluiditatem propriam corporum: ut in prima actione fuperficie tenus fluidi liquores corrodant & imminuant folida illa corpora, ubi è contra in alterà, ipfa fluiditas feu spirituositas in poris & meatibus illius corporis folidi infinuata latitat, & involutum quasi corpus obtinet solidum; ideoque in latebris folidorum sphæricorum corporum, ubi fluida prædominantur, motum & propulsionem continuam efficientia, dicitur corpus illud esse fluidum; ubi autem ipsa solida imminuta instar minimi pulveris discerpta vi latitare coguntur in menstruis fluidis, dicitur dissolutio, sic V. G. plumbum cuprum & reliqua folida corpora imminuuntur in aceto cœterisque fuccis aliis acido falinis; non autem in fluidam plane reducuntur substantiam. Si autem Menftruis

struis artificialibus juncta illa corpora, indivisibili nexu una cum illis coalescant, sluiditatem illa plenariam recepisse certum est. Itaque hæc tria requisita necessariò convenire debent, ad fluiditatem corporibus solidis inducendam, primò ut adsit spiritus subtilior plurimà materià æthereà resertus, qui poros illos aperire & sub intrare possit & cum debita aquæ quantitate permixtus sit, pro corporis illius constitutione decenti.

Secundò ut pori sint satis convenientes, ad suscipiendas illas particulas spirituosas, casdemque retinendas, ita ut liberè à se invicem moveri queant nulla cum cohæsione partium, ut apparet in plerisque sluidis; Ultimo ut ipsa solida ad sphæricam & globulosam accedant siguram, quæ omnium facillime, ab impetu quocunque moventur. Mutua etiam Mixtura corporum, diversum statum sæpius inducere solet.

Primo hoc modo è duobus corporibus firmis, fluidum evadit compositum, & intimè sibi invicem permiscentur: si particulæ subtiliores internæ, in hisce corporibus existentes se invicem aggrediantur, ita ut motum levem intestinum concipiant, unde vinculis & carceribus suis disruptis, inclusi fluidi liquores ad exteriorem superficiem sese exhibentes, fluiditatem concipiunt, sic E. G. camphora & Myrrha simul contusa, in pultem liquidam abeunt.

Secundo fit etiam per modum præcipitatio-

nis, ubi particulæ duæ contrariæ sibi occurrentes, contenta solida derelinquunt, quæ jam salibus & vehiculis suis orbata secedere ad sundum coguntur, hinc sluida contenta sui juris sacta, mollem & sluidam producunt substantiam E. G. ubi saccharum saturni & vitriolum permiscentur, &c.

Tertiò redditur fluidum corpus, ubi falina esse aquosa in aperto aëre recipere potest solidum corpus, sic Myrrha, Benzoë cœteraque resinosa si albumini ovi cocto imponantur, & cellæ vel locis aliis humidioribus exponantur, à falinis subtilioribus illorum corporum particulis, & aëris humido dissolvuntur, & in liquorem dissolutur oleaginosum.

Quartò ubi corpus solidum fluido corpori objicitur, particulas spirituosas in solido contentas corpore alterare fluidamque sæpius inducere potest consistentiam, quamvis non semper constantem, nisi quatenus spicula illa salina ibidem infixa permanent, ut in Camphora & Spiritu

Nitri apparet &c.

Quintò corpora fiunt fluida è folidis, si patticulis terrestribus & ponderosioribus liberentur, ut in destillationibus omnibus patet, ut & in oleis naturalibus petræ & terræ, quæ nil aliud esse videntur, nisi subtiliores exhalationes & oleaginosi sumi, è carbonibus & sulphure minerali, ad superficiem terræ ascendentes, austeriore succo immunes.

(B)

Sextò foliditas tollitur, & firma cohæsio sæpius impeditur, sublata superslua aquæ copia,
quæ vires & actum spiritus interni quasi sussocat, & capsulas illas ramosas nimis distendit,
ut in oleo ovorum & similibus patet.

Septimò folida corporum compages pro tempore tollitur, ab influxu & affluxu plurimæ æthereæ materiæ, motum majorem illis corporibus conciliantis, fic aftivo tempore plurima ramofa liquida apparent, quæ hyberno tempore planè folida exiftunt, ut oleum ceræ, anifi,

olea, & seva fere omnia.

Octavo, fermentatio seu propulsio intestina corporum solidorum suido liquori irregulariter innatantium, æthereasque particulas ore hiante admittentium, non minima immutationis corporum est causa, imò generalis esse videtur, cum mera agitatio & de loco in locum motus intestinus particularum cujuscunque corporis ad fermentationis speciem tardiorem & leviorem, vel vehementiorem & subitancam reduci potest, unde expansiones & rarefactiones, vel condensationes & coarcationes partium pleræque siunt, tam in natura, quam in arte.

C A P. V.

Soliditatem Particularum investigat.

COliditas seu firmitas corporum cum solis de-Deatur terrestribus particulis, quæ vinculi & carceris loco fluidis existunt, necesse est, ut plurima earum congeries occurrat in illa stabilienda, nulla autem datur terra, quin magis vel minus porosa existat & pervia plurima materiæ fluidæ, alias enim iners & immobilis in æternum existeret, hac autem ratione admisso aëre & aqua pro diversitate suorum pororum & meatuum excipientium diversimode alteratur & viciniam suam mutat: Hæc autem mutatio tanto celerior procedit, quo major introitus aëri & aquæ communi patet, ideoque in ipsisfimis rupibus & faxis, ob leviorem ingressum in specus & foramina terrà vel lapideo pulvere repleta arbores sat magnæ excrescunt, ubi in æquali superficie nullum ingressum neque retinaculum aquæ communi præbente, nulla planta conspicua apparet. Eodem modo & in arenis quæ funt instar calculorum, & lapidum minorum, magna interstitia (instar globulorum juxta se invicem positouim) admittentium, per quæ aqua pluvialis defluens nullibi retardatur, ita ut materia ætherea nullam ibi matricem inveniens ad siccitatem ulteriorem, non verò ad (B2) vegetavegetationem illos agros inclinare facit, quæ infertilitas ut illud obiter notemus, facilè corrigitur, si vel argilla conveniens vel ipsa arena in pulverem minorem redacta illi arenæ inspergatur: sic enim interstitiis illis majoribus repletis, aqua lentius a tardius siltratur, a magno satis temporis intervallo ibidem detinetur, unde facilis subsequitur vegetatio. Per se ergo terra est quieta a solida, cum autem miras sæpius ejus mutationes observemus circa varium ejus statum sequentes regulæ a experimenta ad enucleandam soliditatis naturam, quatenus in hac arte observabiles sunt a sæpius occurrunt, conducent.

1. Omnia quæ ad firmum statum reducenda funt, requirunt particulas crassas, duras & rigidas in aëre constantes si non semper, saltem

pro tempore.

2. Ut fluidæ particulæ divortium à folidis patiantur & segregari à se invicem queant, integra tamen corporis essentia; aliàs enim pleraque divortium quidem admittunt, sed sæpius maxima cum læsione & abolitione virium sic V.G. olea sluidissima fuligines plurimas exhibent, & corpora alia pleraque cineres, quæ tamen utræque particulæ exiguis vel nullis viribus præditæ existunt.

3. Omnia ramosa cum sint congeries particularum terrestrium sluidissimo spiritui innatantium, quibus sese pars aquæ minima conjunxit, facile à sua fluiditate privantur sequentibus modis.

Primò ubi immediato fitu juxta se invicem coalescunt à plurimo ingressu aëris & aquæ, quæ illas particulas replent & inflant, spiritumque internum submergunt ut in oleis rancidis & mucaginosis, que crassa & duriora evadunt.

Secundo mediante leni exhalatione particularum tenuiorum, unde ob defectum illarutu terrestres ceteræ particulæ motu illo & agitatione interna destitutæ subsident immobilesque permanent, eodem fere modo ut pulvis vento raptus in aëra fertur, qui cessante illo, propria gravitate ad pristinam quietem denuo redit.

Tertio ab occursu halituum acriorum spiritui interno occurrentium ejusque motum & velocitatem infringentium, sluida corpora in sirmum & rigidum statum reducuntur. sic enim partes sluidæ instar hastarum erectæ & rigidæ perstare coactæ, reliqua contenta in solidam reducunt consistentiam; sic spiritus salis aliaque acida, olea sluida in crassa balsamica & resinosa reducunt corpora; sic etiam plurima succo austero imbuta resinosa corpora, firmam compagem illi debent, ut succinum, benzoë, &c.

4. Exhalatione aquæ cœtera corpora folida conspicua fiunt, ut in succis viscosis & salibus patet.

5. Mediante mixtura fluidorum corporum folidum sæpe corpus emergit, ut in oleo vitrioli (B3) & spiritu

& spiritu therebinthinæ subtili patet, sic &: mediante præcipitatione corpora solida à sluidis secedunt, ut in salibus diverse naturæ patet.

6. Plurima etiam mineralia & subterranea à statu sluido in firmum reducuntur, ubi pori & interstitia illorum replentur aliis corporibus duris, ut in Mercurii & sulphuris mixturâ cinnabarinâ, & in oleo olivarum calce plumbi referto patet.

Ex hisce præmissis facile patet primo mixturas corporum non semper eundem statum illæsum servare, sed plurima corpora se invicem

vel destruere vel exaltare.

Secundò non omnes præparationes præmiffas æque utiles effe, niti acuto fatis ingenio & industrià periti Artificis & Medici parate sint.

Tertiò vires compositorum Medicamentorum non planè à simplicium Natura esse derivandas, cum mutuus occursus illarum particularum maximas alterationes sibi invicem indiderit.

Quartò non aspernandam semper esse compositionem, quamvis videatur esse farrago inconcinna, quoniam non raro fermentationem

intendit.

Quintò Medicamenta composita liquida non unius ejusdemque operationis esse vetustiora vel recentiora, quoniam exhalationem plurimam ab intestino motu & agitatione particularum suscipere potuerunt & agitatione illà continuatà pluri-

plurimam mutationem & unionem particularum internam conceperunt, ut & quoniam ob fugam particularum fubtiliorum ad magis terrestrem & folidiorem naturam degeneres jam existant. Sed de hisce in operationibus ulterius.

Sextò & ultimò hinc fequitur, nil aliud hanc artem efficere suis mixtionibus, nisi præparationem corporum Medicinalium sub formà siccà aut solidà, vel liquidà & sluidà, quibus tota hæc ars absolvitur: hæc Ars autem recta ratione utenti perfacilem sese exhibet suis indagatoribus ubi natura corporum & internus eorundem spiritus bene perspectus iis sit debita cum experientia.

CAP. VI.

Divisionem Pharmaciæ exhibet.

Pharmacia constat simplicium debita præparatione & eorundem compositione decenti, simplicia cum variis dotata sint non solum viribus, sed ratione sue ætatis collectionis & asservationis variam sortiantur in qualitatibus naturam, necessario Artisici perspecta esse debent simplicia, primo que in vigore vel incremento vel declinatione colligi debeant.

Secundo que in hisce que in aliis loculis re-

fervanda.

Tertiò que ætatem perferunt immunem à

jacturâ virium, quæ non.

Quartò quæ effugiunt præparationes fortiores, & quæ easdem requirunt similiaque alia observanda, quæ in ipsis operationibus ulterius
explicabuntur: perspecta enim natura simplicis, cui classi adscribendum sit facile elucescet,
& exinde ejus preparandi modus Artisici notus evadet; quoniam autem non omnia uni classi
adscripta easdem subire queant preparationes,
inde seriem eorum consequenter explicabimus,
& quænam differentia in iis conspicua sit circa
eorundem mixturas varias, primò ergo collectionom simplicium aggrediemur.

CAP. VII. De Collectione Simplicium.

Collectio & Affervatio simplicium non omnium cadem est, imò plurima dantur que fere omnem asservationem & exsiccationem respuant, ut sunt plurima sale volatili spirituoso gaudentia, ut antiscorbutica, slores tenuiores & similia. E contra alia dantur simplicia qua exsiccationem pramissam requirunt tam ad correctionem eorundem ut in bryonia & similibus succo maligno gaudentibus, quam ad spiritus & salis volatilis oleosi majorem sixationem & concent

concentrationem ut Mentha Rosmarinus & similes resinosæ radices.

Generalis intentio collectionis simplicium est ut per totum annum ad usum prostare queant.

Primò in genere illa, quæ funt maximè folida durabiliora existunt ut ossa, ungule lapides, terre & similia, diutissimè asservari queunt.

Secundo sequentur illa quæ sunt resinosa & compacta ut sunt ligna radices duriores & resinose & similia.

Tertiò cortices & radices viscosæ.

Quartò semina sale volatili gaudentia non nimis dura ut sunt levisticum, anisumque.

Quinto fructus exficcati ut mespila,&c. nisi etiam ramose sint naturæ.

Sextò folia. Ultimò flores.

Affervatio simplicium etiam secundum eorum naturam est instituenda; sic crocus amat locum non nimis siccum neque calidum, sic moschus capsulis gaudet plumbeis vel stanneis; pleraque autem solia & slores siccos amant loculos, plurima etiam dantur que humidum expetunt locum ut ungule, ossa & ejusmodi.

Ultimò etiam simplicia aliquando aëri libero exponantur sub umbra, ne situm contrabant & ne spiritus internus quasi suffocetur, qui ab aëris ventilatione libera ad pristinum vigorem rednx plerumque, ob privationem superflui humidi stagnantis conspicitur; precipuè si simplicia sint viscoso-ramosa ut plereque radices,

(B5)

femina,

femina, & folia; caveantur autem ab aëre humidiori pleraque merê gummosa & succi condensati: Omnia reservanda etiam optime à sordibus repurgentur, antequam exsiccationi committantur, precipue radices è terra recenter extracte à fibrillis & arena adherente mundentur.

In exficcatione citiùs vel tardiùs procedendum, pro ut color, fixitas vel volatilitas particularum sufferre queunt : sic plurima que lentè exficcantur, colorem suum amittunt, qui integer summoperè commendatur, ut in floribus sambuci rosarum rubrarum & similibus; in talibus ergò citissimè in exsiccatione procedendum, vel in solis fervidi umbra vel & sæpiùs in ipso sole estivo, si volatilis pars non expetatur: umbram autem pręcipuè expetunt, & levem calorem pleraque volatilia ut flores anthos, lavendule & fimilia. Summopere autem in exficcatione attendendum ne mutua coalescentia situm contrahant exsiccanda, ob humorem interius latentem qui pelliculà exteriori exficcatà stagnare & putredinem contrahere folet: ideoque sœpius illa simplicia moveantur, ut ab omnibus partibus equaliter ficca evadant; & nullibi plures cohereant exficcationem protrahentes. Collectionis modum quamvis non omnem& quidem superstitiosum admittere possimus, attamen rationem ejus habendam esse censemus, ut tempore debito colligantur, quod fequenfequenti modo meo faltem judicio ahfolvi potest.

Radices purgantes autumno colligantur, ubi fucco fixiori & magis denfo & talino fixiore muriatico gaudent: etenim experimentis confiat purgantia exaltata & volatilifata minori efficacia purgandi valere. Hoc enim tempore materia circa radices concentrata falinis & ramofo vifcofis particulis gaudet, quæ vitam fuam internam contra hybernas injurias tueri potest: Unde rigidioribus particulis tartareo-nitrosis

refertæ, vires majores postea exhibent.

Radices sudorifere instante vere, ubi germina prorumpere incipiunt, effodiantur, spirituosis enim turgidæ particulis fœtui suo excludendo apte scatent, in quibus fermentum subtilius aëris & terræ plurimum jam fese infinuavit, ut meatus & capfulas illas terrestres dilatet, æthereoque humido & moleculis exinde recipiendis idonee reddantur: he ergo in principio fue exaltationis valde faciles & leves existunt ut ulterius actiones suas in corporibus aliis promoveant, eodem fere modo, ut hordeum primò in germen leve solet cogi ad fermentationem ed facilius fustinendam, imo ut & graviora corpora secum in motum deducat. Cortices Mense Majo incipiente vel antequam flores apparere incipiant, avellendi, si sudoriferi expetantur: eo enim tempore optimus fuccus in arboris ambitum transfusus eos meliorat, sin autem mera aftriastrictione pollere debeant, circa autumnum decorticandæ arbores sunt.

Ligna in autumno cœdantur, ubi refinosa ipsorum qualitas, in qua princeps eorum vis consistit à superflua humiditate libera, viribus majoribus imbuta exhibetur.

Flores in prima spumosa sua dilatatione decerpti sub umbra exsiccentur, sin verò astringentes esse debeant antequam expansionem ullam admittant, sunt decerpendi. Folia in suo statu avulsa exsiccationi committantur, sin autem merè balsamica expetantur, tenuiora soliorum germina & summitates viscosò succò madidas in usum trahe, ratio autem alterationis virium in soliis hoc vel illo modo detractis, ubi nempe sursum vel deorsum recipiuntur mihi nulla patet, & potius iisdem esse viribus imbuta quoquo modo detracta crederem.

Semina matura citissimè exsiccationi committantur ne situm contrahant, unde externo involucro læso citò evanidas vires exhiberent.

Fructus in loco maxime calenti, vel in clibano exficcandi veniunt, hi maturi affervantur vel ad gratiam vel ad alias vires exhibendas, vel immaturi, ubi merè terrestres & adstringentes defiderantur.

CAP. VIII.

De Simplicium viribus & usu.

Mus cum detur farrago simplicium, que sepiùs vix in quarta parte in usum trahitur, de rescindendo eorum numero hic ageremus, verùm cum me imparem tot sententiis & tanto operi agnoscam breviter & succincte hic aliquot enumerabimus simplicia, quæ aliorum propria experientia sat valida esse constat; unicuique autem liberum relinquimus & plurima alia huic catalogo addere, cum sepiùs, quæ huic arrident, ab alio derideantur. Nomina autem sive indicationes virium quæ Authores imposuerunt illis, graduum nomine significarunt, qui à quatuor diversis qualitatibus dependent humido nempe frigido sicco & calido. Ut autem obiter illam differentiam intelligamus sequenti modo illa sese habet.

Humidum illud omne dicitur, in quo præpollet aqua, cum paucissimo spiritu, & terra, vel quod materiam quamcunque aquosam reddere potis est ubi aliis occurrit corporibus in

motum si redigatur.

Frigidum dicitur, quod scatet particulis acidis Nitro-tartareis rigidis, & quod coagulum inducere potest aliis corporibus, illaque à motu nimio cohibere, ita ut in statum aliqualem quietis reducantur. Siccitas à terrestreitate partiparticularum dependet cui humidæ particulæ involvuntur & excipiuntur, cui & leves salinæ particulæ intermixtæ sunt. Calor dependet à plurimo motuparticularum subtilium spirituosofalinarum & Æthereæ auræ sive Materiæ subtilis quæ occurrentes aliis corporibus iis majorem motum, &c. conciliare queunt.

Ex hisce mixtis duplicatas qualitates imaginati sunt sibi veteres humidum nempe & frigidum dixerunt ubi plurimæ rigidæ particulæ Nitrosæ

acidæ aquosis implicitæ existunt.

Frigidum & ficcum, ubi plurimæ terrestres particulæ salinis austeris particulis imbutæ sunt.

Humidum & calidum ubi falia aliqua volatilia & fubtilior materia aqueis latebris gaudent.

Calidum & ficcum dicitur, ubi particulæ subtiliores spirituosæ & salinæ, terrestribus levioribus particulis intricatæ conspiciuntur: Hæ omnes qualitates & temperamenta varia dicuntur tantùm respectu diversorum corporum, non omnium; nam quæ huic nocent corpori, alii

prodesse possunt.

Nostra autem corpora, cum mixtura sint quasi temperata è diversissimis constata magis amica simplicia expetant, non autem quæ extremum & supremum gradum obtinent; quoniam
in hoc nimio motu agitatæ particulæ limites
supersingunt & horrenda sæpiùs symptomata inducunt à materia nempe in illis corporibus contenta plane nostro corpori adversa, in
illo

illo verò nimis tardo cursu partium motus plenariè sistitur vel nimis retardatur, unde ad quietem sive mortem corpora nostra accelerant, hinc venena vel motu vel quiete officiunt.

Radices.

Acorus five calamus aromaticus fale acri pollet stomacho præcipuè subvenit, & sudores movet: inde fit conditum. Oleum & aquam sat acrem mediante destillatione sundit, sed ingrati est saporis.

Alcanna astringit, vulnerariis inservit potionibus, summi usus est agyrtis in oleis suis tin-

gendis, quæ rubro inficiuntur colore.

Allium stomachicum est, vermes & pituitam expurgat, colicis doloribus subvenit, in peste itidem elixir ex eo sit summi usus, valde calefacit.

Althea est moderata & aliquo modo anodyna ob muccilaginosum ejus succum, unde ejus usus summe proficuus in emolliendis & leniendis humoribus eorumque acrimoniam mitigandis, sudores itidem leviter pellit & calculum, usus ejus est æque externus quam internus in pectoris renum & vesicæ vitiis & tumoribus variis externis inde fit mucilago, syrupus, & unguentum.

Angelica est ramosa sudorifera, anti-pestilentialis & alexipharmaca, optime calesacit, & exsiccat, inde sieri queunt oleum stillatitium

fubtile & extractum.

Apium diureticum est & aperiens ob salem tenuem in co latitantem sere muriaticum unde & inter quinque aperientes numeratur: grata leviuscula salsedine gaudet ubi gustatur, usus ejus præcipuè in decoctis aperientibus.

Aristolochia longa & rotunda scabiei expellendæ conducunt, expectorationem promovent; externè etiam emplastris permisceri

queunt.

Asarum vomitum movet sæpe sat violentum

ideoque rarioris usus.

Bardana sive lappa major magnarum est virium ob succum salino viscosum in sudoribus ciendis, urina & expectoratione promovenda, sebribus intermittentibus convenit, præcipue si ex acredine humorum oriantur, viribus sarsaparillam æmulatur, si in duplicata dosi assumatur.

Bistorta astringit austera & sudorifera est, vomitum & sedes nimias compescit ut & sluxus

quoscunque.

Bryonia alba attenuat, ob fal acre ibidem latitans ferofos humores per vomitum & alvum purgat coagulationem cruoris impedit externe, & tumores varios resolvit dosis ad 3.1. plerumque in infusionibus & extractis uterinis ejus usus est sat vulgaris. Cæpa incidit, ob sal volatile copiosum, ejus pulpa sudorem ciet, & externe adustionibus convenit, & apostematibus.

Carlina sudorifera est & alexipharmaca.

Cava vulgatissimi usus est apud plebem in sudoribus ciendis, præcipuè sub forma pulveris si cum baccis lauri permixta exhibeatur in scabie & similibus.

China diaphoretica & diuretica est, ob partes ramosas & salinas, leniter exsiccat, unde ejus usus in decoctis anti-venereis, hydropicis & similibus cachecticis morbis.

Cichoreum bilem leniter expurgat, ventriculi concoctionem adjuvat, usus plerumque in decoctis.

Consolida major incrassat, humorum acrimoniam mitigat, scatet enim viscida mucagine, & pectoris vitiis succurrit, usus in decoctis, externe vero ejus pulvis vulnera conglutinat ob cassdem rationes.

Costus amarus & dulcis calefacientes sunt, mensibus & urinæ ciendis conducunt, amarus ventriculum corroborat, & vermes necat, usus ejus præcipuè in extractis & oleo cocto & electuario cariocostino.

Curcuma ob fal ejus acre ramosasque partes tenues yentriculum roborat, menses movet, ufus ejus vulgatissimus apud Indos in cibis aromatizandis.

Cynoglossa Narcotica est ob acidum volatile ramosum internum, tussi dissicili medetur, sanguinis humores acres obtundit, usus ejus præcipuè in pilulis & extracto.

Contrajerva alexipharmaca est & antidotalis, (C) febri-

febribus itidem medetur spiritu salino volatili oleoso gaudet blando & sudores egregiè movet,

dosis à gr. V. ad Dj.

Cyperus rotundus odoratus menses movet, fœtum & secundinam pellit, sudores movet, spiritus enim in eo adest salino acidus volatilis, instar diureticorum.

Ebulus aquam & serum expurgat, ob tarta reum succum, unde convenit in hydrope ejus cortex præcipuè adhibetur in decocis aperientibus diureticis & anti hydropicis.

Eryngium doloribus Nephriticis conducit, &

stomachum roborat.

Fœniculum diuretica est radix & aperiens, usus ejus in decoctis.

Fraxinella vermes necat, utero & nervoso

generi convenit, venenis refistit.

Galanga duplex est major & minor, hæc tenuiorum est partium, & virium majorum, stomachica est & cephalica, calefacit, febribus intermittentibus è causa frigida ortis medetur usus ejus in pulvere vel in extracto & in electuariis, dotata est sale volatili acri ramosis particulis implicito.

Gentiana stomachica est, vermes necat sudores movet, sebribus adversatur & venenis, ejus usus in extracto & pulvere sulphureis crassis &

falinis particulis instructa est.

Glycyrrhiza bechica est, calculum renum pellit, usus ejus in propria substantia extracto & succo inspissato viscoso-ramoso, GraGraminis radix diuretica est & vermes necat,

usus ejus in decoctis.

Helenium sive enula campana resinosis & viscoso-salinis gaudens particulis specifice stomachica est, sudorifera & alexi-pharmaca: usus ejus in condimentis, extracto & decoctis ut & vinis medicatis.

Helleborus albus errhinus est & vomitorius, ob sal acre inibi delitescens volatile minoris interni est usus, maligna enim mediante fermen-

tatione producit symptomata.

Helleborus niger melancholiam purgat & menses ciet, usus ejus sub forma extracti, vel in infusionibus purgantibus, rarissimè in substantia: magis ad temperatam mixturam salinam acrem id est subacidam vergit, unde mitior est præcedenti.

Jalappa serosos humores expurgat, usus ejus sub forma resinæ quæ in ea prævalet & pulveris dosis pulveris à 9j ad 9iv. resinæ ad 9s. ad gr.

XXV.

Iris Florentina Pectoralis & Alexipharmaca est, Menses movet tenui suo sale volatili mediante, usus ejus in substantia, odoriferis etiam inservit.

Imperatoria sudores movet, venenis & sebribus adversatur, ventriculum corroborat, usus ejus est in substantia vel in extractis ut & in antidotis conficiendis: Balsamicis Ramoso salinis particulis scatet tenuibus per quas vires suas exercet. (C2) Levi Levisticum Menses optime pellit, & passionibus colicis & hystericis medetur: mediante spiritu salino volatili oleoso interno, usus in spiritu, insusione, &c.

Liliorum alborum externus eorum usus in cataplasmatibus ad apostemata & tumores emolliendos & maturandos, internus acredinem humorum temperat ob partes viscosas & muccilaginosas.

Ononis urinam & calculos pellit usus ejus in decoctis, gaudet enim sale volatili acido-salso.

Pœonia antiepileptica est, vermibus puerorum conducit syrupus ex tota planta confectus, & spiritus tenuissimo sale volatili refertus in usum adhibetur.

Pentaphylli radices febribus adversantur intermittentibus, astringunt ob sal acido-austerum usus in substantia vel in decoctis.

Petasites sudorifera est & Alexipharmaca, balfamicum spirat odorem, & balsamum exsudat satis tenue instar serè balsami copaiuæ si radix in taleolas discindatur, usus ejus præcipuus in aquis antipestilentialibus, ut & in substantia decoctis & extractis.

Petrofelini radices calculum pellunt, usus in decoctis aperientibus & diureticis, sale enim subtiliori acido-salso volatili impregnatæ sunt.

Phu seu valeriana sudores movet, sebribus medetur, menses pellit hepatica est; Resinosis & salinis particulis referta est, usus in Aquis

The-

Theriacalibus extractis & pulveribus antidotalibus Theriacæ odorem fere refert.

Pimpinella faxifraga lythontriptica est unde & nomen suum desumpsit, usus in substantia vel decoctis, ob acidum ibidem delitescens volatile.

Polypodium quernum stimuli loco purgantibus additur in decoctis melancholiam & serum purgantibus, subacido enim viscoso sale dotatum est.

Pyrethrum sudoriferum est, & errhinum usus in substantia & in extracto, sale acriori mediante (qui fere Tartarum volatile refert) operatur, hinc & acetum è vino præparantibus summi est usus.

Rhabarbarum cum astrictione levi biliosos evacuat humores, vel saltem seces slavo coloretingit in evacuatione: tingentibus enim particulis salinis muriciris preditum est, tostum magis astringit dos. à Dj ad Div. in substantia, inde conficitur extractum cujus dosis Dj. & syrup, cujus dosis Zj vel ij.

Rhaponticum validiùs astringit quam rhabarbarum & minus purgat magis enim terrestris est & minori sale gaudet, usus ejus in dysenteria diarrhœa & similibus dossa ad 3ij.

Rubia tinctorum vulgatissimi usus apud plebem in internis læsionibus cum potionibus vulnerariis, urinam & menses insuper movet & tinctoribus inservit, tenui sale alcali imbuta est.

(C3) Saxi-

Saxifragia calculum imminuit & menses movet, sal enim ibi commoratur acido-salsum volatile, ejus usus in substantia vel decoctis.

Scorzonera Hispanica alexipharmaca est & de obstruens ob internum sal volatile, usus ple-

rumque in decoctis & infusionibus.

Scylla attenuat, diuretica est, crassos & viscosos humores expurgat scepius per vomitum,
ob sal acre sermentum ventriculi irritans & stimulans, inde siunt trochisci pro theriaca sed sere inutiles pulpa enim iis præfertur, acetum scylliticum & oxymel scylliticum, ut & pulpa, si
aliis sudoriseris permisceatur, venenis resistit,
& sudores movet.

Spica celtica & Indica sudores movent, uterinæ sunt & cephalicæ usus in theriacalibus confectionibus & aqua, valido sale spirituoso volatili scatent.

Tormentilla aftringit, sudores movet, usus in propria substantia & electuariis, acido-austeras particulas terrestribus implicitas obtinet.

Turbith pituitam & serum expurgat, indefieri potest extractum & resina, doss eadem cum jalappa.

Vincetoxicum seu hirundinaria sudores mo-

vet, menses ciet, blando sale dotata est.

Zarza parilla sudores movet, humores crassos attenuat, sale volatili & farinaceis viscosis partibus gaudet Thoracis affectibus conducit, ut & lui venerez usus ejus in decoctis rarissime in substantia. ZedoaZedoaria stomachica est, vermibus & putredini resistit; sale acri aromatico repleta est.

Zinziber stomachicum est & pulmonibus pituita & sero obsessis conducit, acriori sale predita est præcedenti.

Fungi.

Agaricus pituitam & ferum leniter expurgat, inde fit refina cujus dofis əj. ufus ejus in substantia ad əiv. in infusione ad 31j. vel iij.

Auriculæ Judæ inflammationibus gutturis medentur, unde plurimi usus in gargarismatis, viscosis & alcali salinis particulis instructæ sunt.

Cortices.

Arantiorum doloribus colicis & ventriculi cruditati medentur febribus intermittentibus conveniunt, sudores movent penetranti oleo, spiritu & sale volatili scatent, usus eorum in substantia ad 3j. si externa slavedo à medulla alba separata suerit inde sit extractum, oleum & aqua que vulgatissimi sunt usus.

Cassiæ ligneæ magis lenit, quam cinnamomum & humorum serociam obtundit viscositate sua, alias in sapore & odore cum cinnamomo convenit, sed debiliorum est virium, exinde sieri potest aqua & oleum. Cinnamomi cardiacum est per excellentiam, spiritus vitales recreat

(C4)

tam odore quam sapore suo, spiritu sale volatili & oleo aromatico excellenti decoratur, sudores insuper movet & venenis resistit, ingreditur varias compositiones tam chymicas quam Galenicas, inde siunt extractum, aqua & oleum.

Citri sudoriferi sunt & cardiaci, venenis refistunt & slatus discutiunt, inde sit essentia aqua & oleum, quæ & ob suam fragrantiam expetuntur, oleum & spiritus in iis abundant.

Fraxini febribus intermittentibus & putredini refissunt, diuresin promovent, vermes necant, sale muriatico tenui & viscoso-ramosis

partibus præditi funt.

Granatorum astringunt, conveniunt in diarrhœa, dysenteria & similibus tam alvi quam uteri fluxibus, austerum salem alcalicum obtinent, id est talem qui & aliquo modo de acido participet.

Ligni guajaci sudoriferi sunt, & tenuiorum partium quam lignum, magis enim viscosi sunt & citius dissolubiles, in iisdem autem cum ligno

affectibus conveniunt.

Macis flatus discutit, sudores movet ventriculum corroborat & utero conducit, inde sit oleum expressum & stillatitium, ut & aqua & extractum; duplices cum possideat partes duplici etiam modo agit subtiliori enim cum sale volatili oleoso & spiritu tenui penetrat & quaquaversum sese extendit, crassiori & Balsamico oleo perstat, lenit & fermento ulterius pervehitur.

Radi-

Radicum capparis urinam promovent, aperiunt & incidunt humores crassos attenuant, usus corum in decoctis, ob acido-falfum latens.

Sambuci interiores diurefin fat valide promovent, & leviter alvum movent ferofos humores educendo hydropicis conveniunt, eadem ob falia sed magis ad acidum tenue deflectentia & fermentum ad acorem sensim deducentia.

Tamarisci diuresin promovent, splenis affe-&ibus medentur, usus corundem in decoctis aperientibus, sale alcali tenui dotati sunt.

Ligna.

Aloës Cardiacum est, uterinum & sudoriferum, inde fit tinctura & sub forma pulveris electuaria ingreditur, Refinà & fale grato acido volatili præditum est.

Colubrinum antifebrile est egregium, sudores & alvum leviter movet humores abstergit & ventriculo conducit, ut & in ictero, salem sulphureum valde amaricantem obtinet fermentum

nostrum egregie exaltantem.

Guajacum specificum est in lue venerea & in humorum quorumcunque nimia abundantia, unde in plurimis morbis ex intemperie corundem ortis conducit ut in scorbuto, hydrope, paralysi cachexia & similibus, usus ejus plurimus in decoctis, fit inde etiam extractum varium, ut & oleum & spiritus empyreumaticus: salem (C5) acidum

acidum volatilem & oleum duplex empyreumaticum fundit, refinâ copiose instructum est.

Nephriticum à viribus nomen desumpsit, calculum enim pellit & renum affectibus medetur, inde sit insusso & tinctura vario colore conspicua ob salinas alcalicas particulas ibidem latitantes, quæ variam modificationem illis particulis ramosis inducunt, nam & ex aliis lignis resinosis idem sieri poterit V. G. si guajaci ligni siat insusso in aqua sale alcali imbuta.

Rhodium odoriferis plurimum infervit: cor enim & cerebrum confortat suo fragranti odore, rarius autem internè exhibetur, inde sit oleum ob suam suaveolentiam sat notum, resi-

notum etiam eft.

Santalum album & citrinum fragrantia sunt, & aromatico sapore & odore gaudent, ventriculo conducunt, inde sit essentia, & decoctis aromatizandis inserviunt tenui enim sale volatili acido & Resina instructa sunt.

Santalum rubrum acidiori austero sale imbu-

tum astringit præter alias vires.

Saffafras tenuium est partium & valde subtile, sale volatili oleoso præditum est scorbuto, lui venereæ, doloribus colicis obstructionibus uterinis & cachexiæ medetur, usus ejus est in decoctis, sed diutinam coctionem non sustiner, unde sub sinem decoctionis addendum est vel ab igne remoto decocto solummodo infundendum venit, quò autem diutius decoquitur, eò magis astrin-

astringit, & quo minus eô magis aperit & attenuat, inde sit oleum & aqua.

Herbæ.

Abrotanum mas fale volatili & spiritu gaudet pauco oleo vermes pellit, utero medetur, & febribus intermittentibus conducit.

Absynthium stomachicum est, vermes necat, putredini resistit & sebribus medetur, inde sit succus inspissatus, syrupus extractum oleum tam coctum quamstillatitium crassius attamen & sal tam essentiale quam sixum, quod signum est illius succum esse tanquam tartarum sluidum pauco spiritu ardente refertum.

Agrimonia splenetica est, & in decoctis vulnerariis convenit, salem obtinet alcalicum.

Alchymilla, ejus folia externè vulneribus conducunt, rariùs internè propinantur, viscoso & glutinoso succo abundat tenui sale volatili refertum.

Althæa humorum acrimoniam mitigat, pectoris vitiis conducit, usus ejus tam externè in cataplasmate, quam internè sub forma decocti, viscosa enim est & alcalico-salina.

Artemisia uteri affectibus medetur, Menses & scetum pellit, sale volatili & sixo ut & oleo suo beat Artisices.

Betonica splenetica & cephalica, inde fit aqua, usus ejus præcipuè in decoctis diureti-

cis & vulnerariis, subtiliori acido volatili in-

Calamintha nervoso generi convenit; salem spirituosum obtinet paucissimo cum oleo.

Capillus veneris pectoralis est, usus in de-

coctis & in syrupo.

Carduus Benedictus sudores & urinam cier febribus medetur inde sit aqua, sal & succus in spissatus, oleum præbet sed in minori quantitate ut & spiritum salinum.

Carduus Mariæ Menses movet & urinam in

decoctis.

Centaurium minus vulnerarium & antisebrile est, bilem leniter evacuat, inde sit aqua & extractum usus in decoctis & vinis medicatis, sal obtinet sixum & volatile.

Chamæmelon colicis prodest doloribus, urinam ciet, usus in decoctis, sale tenui & oleo subtili instructa est ut & viscosis mollibus particulis.

Chamædris diuresin & sudores promovet, podagricis & arthriticis doloribus succurrit, usus in decoctis, ob tartareum sal volatile in ea latitans.

Chamæpytis nervosis affectibus succurrit, urinam & Menses movet in decoctis; alcalicum

falem possidet subtilem.

Chelidonium majus ictero medetur, febribus adversatur, oculorum affectibus succurrit, usus in decoctis & succo inspissato, inde etiam

fit

fit aqua stillatitia; subtilem spiritum salinum acidum volatilem includit amaro cum sulphure junctum, unde etiam sal mixtum exhibet.

Cochlearia specifice antiscorbutica est, diaphorefin promovet, sal volatile oleosum & spirituofum plurimum exhibet, usus in vino medicato rarius in decoctis, nisi ubi sub finem decoctionis injiciatur manipulus unus vel alter, inde fit aqua, spiritus, & oleum.

Dictamnus creticus partum leviorem reddit, nervoso generi convenit, alexipharmacus est,

tenui fale acido-falfo volatili dotatus est.

Epithymum melancholicos humores expurgat. Eupatorium aquaticum hepatis intemperiem curat, lienis obstructiones tollit, febribus adversatur, & sudores movet, scorbuticis affectibus plurimum prodest, usus in decoctis & succo inspiffato, salem internum exhibet fere muriaticum mediæ inter volatilitatem & fixitatem confiftentia.

Euphragia oculorum vitiis medetur, & levi-

ter aftringit, inde fit aqua.

Fæniculum flatus discutit, utero conducit, thoracis & pulmonum vitiis fuccurrit, usus ejus in decocto & syrupo, inde fit aqua & oleum fal volatile spiritum & oleum plurimum obtinet.

Fumaria serosos & biliosos humores levissimè expurgat, inde fit succus & aqua usus ejus in decoctis aperientibus, blando salinoacido suc-

co instructa est.

Hædera terrestris Menses & calculum pellit, thoracis affectibus medetur, usus ejus in succo & decocto, gummosum succum alcali volatili scatentem obtinet.

Horminum sive scarlæa narcotica est suo odore, oculorum vitiis conducit, in vino vel cerevisia infusum ebrietatem promovet, inde sit aqua & extractum, Tartareo sale tenui volatili acido inprægnatum est cum oleo pauciori.

Hypericon diureticum & vulnerarium est, prodest & Maniacis & Melancholicis usus in infusione decocto & oleo, balsamo falino-alcalico fere volatili gaudet crassiori, quo mediante

vires fuas exercet

Hysfopus pectoris & thoracis vitiis succurrit: convenit enim in tussi, asthmate, urina & calculo pellendo, usus ejus in decocto & syrupo, inde sit aqua; oleum etiam obtinet & spirituosum sal volatile.

Laurus Menses & urinam movet, sudoriferus est, nervoso generi maxime conveniens, venenis resistit, usus ejus in vinis Medicatis & in Antidotis, oleum subtile & crassum obtinet utrumque penetrans ob salis volatilis mixturam.

Levisticum Menses movet, flatulentos humores attenuat diuresin promovet, usus in decoctis, spiritu plurimo gaudet salino volatili pauco oleo sed penetrantissimo.

Majorana cephalica & errhina est, uteri affectibus fectibus medetur, inde fit aqua & oleum, fale volatili etiam plurimo scatet unde ejus maxima vis.

Malva emollit, & acrimoniam humorum lenit tussi disticili convenit, usus ejus in decoctis, viscoso & alcalico succo prædita est.

Marrubium menses movet, ictero convenit, usus in decoctis.

Matricaria uteri obstructiones tollit, leniter evacuat humores pituitosos & biliosos, sale temperato volatili & oleo instructa est.

Melilotus emollit tam externi quam interni est usus ad humorum acrimoniam leniendam, usus internè in decoctis externè in cataplasmate, viscoso-ramoso & salino volatili succo gaudet.

Melissa cephalica & cardiaca est, Menses ciet, inde sit aqua, & oleum. & sal unde & quinta essentia ab aliquibus componitur mirandarum ut ajunt virium, blando sale spirituoso & oleo grato pauco prædita est.

Mentha stomachica est & sudorifera concretiones lactis & sanguinis impedit, in le sit aqua & oleum cujus summus usus in flatibus discutiendis & ventriculo roborando, alcalicum spiritum obtinet volatilem & oleum sat largiter fundit.

Millefolium valide aftringit & fluxus fistit, ut & muscus quercinus, ob sal austero acidum.

Origanum sudores movet, capitis affectibus succurrit, usus in decoctis & infusionibus, inde

etiam fit oleum stillatitium tantopere in odontalgia decantatum, sale volatili acri instructum.

Parietaria calculum & urinam pellit, usus in

decoctis, acido falso tenui succo gaudet.

Petrofelinum Menses urinam & calculum ciet,

tenui sale volatili imprægnatum est.

Plantago incrassat & refrigerat, profluviis variis conducit in decoctis subacido viscoso succo prædita est.

Pulegium attenuat, Menses ciet & nervoso generi convenit, ob sal volatile & oleum ipsius.

Pulmonaria sputo sanguinis medetur & pulmonum affectibus succurrit in decoctis, sale enim tenui alcalico gaudet.

Quercûs folia valide astringunt in omnibus fluxibus tam alvi quam uteri & narium, ob vitriolicum acidum succum in iis transfusum.

Rosmarinus nervoso generi dicatus est, venenis resistit, menses movet, & memoriam confortat. inde sit oleum & aqua; subtile sal volatile spiritus & oleum in eo delitescunt.

Ruta alexipharmaca est, uteri & capitis af-

fectibus succurrit, inde fit oleum & aqua.

Sabina potenter Menses urinam & sætum pellit usus ejus in decoctis, inde etiam præparatur aqua oleum & extractum, externè oleum ejus etiam in frigidis nervorum affectibus conducit ut & suo præcedentia olea, salia etiam volatilia in iis conspiciuntur valida.

Salvia venenis resistit, nervis conducit, capiti

piti & utero dicata est, inde sit oleum, usus in substantia & in vino vel cerevisia vel decoctis summi usus in apoplexia, paralysi & similibus affectibus, spiritum subtilem exhibet & oleum penetrantissimum.

Scabiosa sudorifera est, pulmonum affectibus, convenit, & venenis resitit, usus ejus in decoctis, alcalicis particulis instructa est, & vis-

cosis.

Scolopendrium lienis obstructiones tollit, calculum imminuit & sudores movet, usus in decoctis.

Scordium alexipharmacum est & sudoriferum, urinam & menses ciet, usus in substantia & decoctis, sale temperato, muriatico quasi, instructum est & tenui spiritu.

Serpillum Menses & urinam promovet, capitis & ventriculi debilitatibus succurrit, usus in decoctis, spiritum præbet & oleum subtile.

Senna obstructiones tollit, Melancholicos humores expurgat, usus in insusione vel decoctis.

Tanacetum potenti sale volatili & oleo preditum est amaricante unde prodest vermibus, sebribus, vertigini, inde sit oleum spiritus & aqua.

Thymus nervis succurrit, urinam & menses movet, capitis affectibus medetur, inde sit o-leum stillatitium, acri sale volatili præditum est usus ejus in decocto vel insusione.

Tussilago à viribus nomen desumpsit bechica (D) enim

enim & thoracica est, ejus usus in decoctis & syrupo, succum obtinet viscosum salino-alcalicum.

Verbascum iisdem affectibus medetur, ob easdem sere particulas in eo contentas.

Verbena vulneraria est & lithontriptica usus

in decoctis, acidum volatile obtinet.

Violaria emollit calidis affectibus convenit, tam internè quam externè in decocto & cataplasmate, succo alcali salino-viscoso gaudet.

Flores.

Balaustia astringunt, unde convenit in omnibus fluxibus usus in decoctis, salino austero succomadent.

Borraginis bilem temperant, cordis affectibus conveniunt, fal temperatum volatile abfcondunt.

Calendulæ sudores movent præcipuè in peste, variolis & morbillis, venenis resistunt, inde sit acetum vulgatissimi usus, spiritum salinum volatilem modice oleosum reservant.

Chamomillæ emolliunt, flatus discutiunt tam interni quam externi sunt usus in decoctis &

cataplasmatibus.

Crocus cardiacus est & anodynus, venenis resistit, pulmonibus conducit & aurum vegetabile dicitur, ob maximum ejus usum & vires in omnibus sere morbis, ramoso-viscosas tenuis-

fimo

simo sale volatili imbutas obtinet particulas.

8

a-

af-

us

it,

ta-

ni-

co

ti-

bf-

te,

de

ım

am

8

nis

tares '

nif-

Lavendulæ nervoso generi conducunt, urinam & menses movent inde sit aqua spiritus & oleum, penetranti & blando sale referta est oleoso volatili.

Liliorum alborum viscoso subacido succo scatent volatili, anodyni sunt, inde sit oleum infusum.

Meliloti emolliunt, pectoris difficultati conveniunt, usus tam externus quam internus, in decocto & cataplasmate.

Papaveris erratici emolliunt, hypnotici funt, tusti disticili conveniunt usus in decoctis & syrupo; valde viscosi sunt & sale tenui scatent.

Rorismarini utero, apoplexiæ & capiti conveniunt, inde sit aqua & oleum.

Rosarum rubrarum leviter astringunt, capiti & cordi conveniunt incarnatæ autem rosæ laxant, acido austero succo gaudent subrili.

Sambuci emolliunt, anodyni & sudoriferi funt, usus tam externus quam internus inde sit aqua, muriatico volatili spiritu prostant & viscosi sunt.

Schænanti discutiunt nervoso generi conveniunt.

Stochados utero, capiti, & nervis medentur, usus in syrupo & in decoctis, tenui spiritu salino volatili imprægnati sunt.

(D2)

Semi-

Semina.

Anisi diureticum est, egregiè slatus discutit, pulmonibus & ventriculo conducit, lac gignit inde sit aqua oleum & spiritus vulgatissimi utus, sale volatili spirituoso plurimo & oleo subtili gaudet ut & pauco orasso balsamico.

Apii diureticum est & aperiens.

Cardamomi minoris coctionem adjuvat, venenis refistit, tusti medetur & frigidis affectibus conducit, sale acri volatili & pauco oleo instructum est.

Carvi flatus discutit, stomachum roborat, diuresin promovet inde sit oleum & spiritus, blandum & penetrans oleosum sal volatile obtinet.

Citri unum est de quatuor frigidis, bilis acrimoniam temperat vermes pellit, oleum expressum crassum continet & plurimas partes viscosoramosas.

Citrulli diureticum est renibus & vesicæ convenit.

Carthami pituitam & serum expurgat, sal acre includit partibus crassis ramosis.

Coriandri ventriculum corroborat, & grato odore compositiones inficit, spiritum tenuem falinum obtinet.

Cubebarum ventriculo, capiti & pectori conducit, sale acri aromatico præditum est.

Cucu-

Cucumeris Nephriticos dolores mitigat, calculum pellit, viscoso-ramosas partes obtinet.

Cucurbitæ emollit est è seminibus frigidis quorum usus præcipuus in emulsionibus ob plurimam copiam particularum ramosarum crassiorum ibidem latitantium.

it.

it

ıs,

ili

re-

ti-

eo

at,

IS,

ob-

ri-

ef-

fo-

on-

fal

ato

iem

tori

ICU-

Cumini carminativum est, colicis & flatulentis humoribus summopere prodest ram externè quam internè, inde sit oleum stillatitium, & emplastrum, penetranti spiritu salino alcalico ut & oleo crasso & subtili imbutum est.

Cydoniorum emollit inflammationibus prodest tam internè quam externè, anginæ & aphtis proficuum est, usus ejus est in muccilagine, quam plurimam præbet subtiliori sale imbutam.

Dauci diuresin & partum promovet, sudores movet, usus in decoctis & insusionibus, sale velatili blando & oleo pauco instructum est.

Fœniculi ventriculo corroborando. flatibus discutiendis, & tussi mitigandæ optimè conducit, menses ciet.

Hordeum diuresin promovet, humorum acrimoniam mitigat, sanguinis effervescentiam compescit, usus in decocto, viscosum est & subacido levi sale præditum.

Lactucæ Nephriticis doloribus fuccurrit, leviter fomnum inducit, fanguinem incrassando, viscoso-ramosum est.

Levistici sudores & menstrua promovet, lie-(D3) nis nis obstructiones tollit, usus ejus in infusione de-

cocto & spiritu.

Lini emollit, anodynum est & præcipui usus in cataplasmatibus ad pus procurandum inde sit oleum per expressionem, valde muccilaginosum est.

Melonum acrimoniam humorum temperat, hepatis inflammationem fiftit, usus in emulsionibus, viscoso-ramosas particulas plurimas obtinet.

Milii sudores & urinam movet, calculum pellit, usus in decoctis externè etiam emollit in cataplasmatibus & tumores duros resolvit, viscosum est.

Napi sudores movet, & venenis resistit, penetranti spiritu salino & plurimo oleo scatet crasso.

Nigellæ flatus discutit, uteri affectibus medetur, lac auget, inde sit destillatum oleum, sale & spiritu interno pollet ut & oleo crasso per expressionem educendo.

Pæoniæ anti-epilepticum, uterinum & ce-

phalicum est.

Papaveris albi anodynum est ardores renum & vesicæ mitigat, inde sit oleum expressum & emulsio, viscoso-ramosis potitur particulis.

Petroselini hepati medetur, diuresin promo-

vet & Menses movet.

Rutæ urinam & fætum pellit, Menstrua potenter deobstruit inde sit oleum stillatitium.

Sam-

Sambuci ferum expurgat in infusione; sale acri & plurimo oleo crasso gaudet.

Santonici seu Zedoariæ lumbricis adversatur usus in infusionibus & conditis, tenui sale volatili & sulphure amaricante instructum est.

Staphidis agriæ vehementiùs alvum movet,

& pediculos necat, fal acre possidet.

de-

fus

fit

um

at,

10-

b -

ım llit

if-

e-

et

a-

er

n

Ł

Tanaceti convenit in viribus cum semine Zedoariæ unde & plerumque cum hoc adulteratur oleum fundit stillatitium & subtilem satis spiritum.

Fruetus.

Amygdalæ dulces nephriticis doloribus fuccurrunt, præcipuè oleum inde per expressionem paratum anodyna vi pollet in emulfionibus : ex Amaris fit itidem oleum expressum, quod summi usus apud plebem in doloribus aurium si cotoneum eo madefactum illis indatur tenui sale imprægnantur.

Baccæ juniperi urinam & fudores movent, venenis refistunt inde fit oleum stillatitium, spiritus & pulpa, sale volatili subacido dotatæ sunt.

Baccæ lauri sudores movent, Menses cient, putredini resistant, flatus discutiunt, inde sit oleum expressum, usus ejus præcipuè in pulvere est vulgatissimus.

Baccæ fambuci fudores movent & venenis resistunt, illæ exsiccatæ utero commendantur, carum acini urinam & calculum pellunt, earum

(D4)

fuccus cum farina filiginea in pastam redactus & exsiccatus bis vel ter iterata affusione succi prodest diarrhææ, dyseuteriæ & similibus sluxibus uteri & alvi, inde etiam sieri potest spiritus è recenti succo fermentato qui valde diaphoreticus est.

Capita papaverum incraffant, fomnum inducunt & tuffim levant.

Caryophilli cordi, ventriculo & capiti corroborandis conducunt & omnibus frigidis affectibus conveniunt, venenis resistunt, inde fit oleum spiritus & aqua ut & tinctura, fale alcali volatili

acri instructi funt & oleo duplici.

Cassia fistularis leniter serum & bilem expurgat, humores emollit, pulmoni & renibus conducit, unde plurimi usus in clysteribus ut & in gonorrhæa, calculo & similibus, inde sit pulpa viscosa sale tenui referta cito in acorem degenerante.

Colocynthis pituitosos & Melancholicos humores potenter expurgat, inde fit pulvis & tinctura seu extractum dosis in substantia ad 3. s. sal acre & corrosiyum obtinet amaricans.

Cydonia mala astringunt ventriculum corroborant, inde fit pulpa & gelatina, acido austero

succo gravida sunt.

Dacty li sistunt'fluxum ventris, renibus conducunt, inde sit pulpa quæ electuaria ingreditur.

Ficus emolliunt, arenulas expurgant, acrimoniam humorum mitigant, ob fuccum viscofum. Mespila Mespila immatura astringunt, calculum pellunt, acido-salsum salem continent austerum.

\$ 80

ro-

tus

cti-

111-

ro-

Ri-

um

nr-

in

pa

ne-

u-

in-

15.

ro-

lu-

ri-

0.

ila

Nux Moschata omni nervoso generi convenit, balsamica vi astringit, salino volatili tenui oleo stillatitio convenit capiti, utero, ventriculo, cordi & similibus, concoctionem adjuvat, inde ergo sit oleum stillatitium & expressum, quod tam interni quam externi usus esse potest in frigidis assectibus nervorum, ut & in slatibus discutiendis & astringendis sluxibus.

Passulæ quæcunque emolliunt, Pulmonibus & ventriculo conveniunt, ob viscoso-salinum succum.

Piper quodeunque humores pituitofos resolvit & attenuat frigidis affectibus summopere succurrit, concoctionem adjuvat, mediante sale volatili acri aromatico & oleoso tenui.

Pruna dulcia alvum laxant inde fit pulpa pro electuariis, fermenti enim acidum tenfim augendo stimulant.

Ribes sitim & æstum febrilem optime sedant inde sit succus & exinde rob ribesiorum dictum, succo acido & pauco spiritu interno gaudent.

Tamarindi bilem temperant & expurgant, fitim sedant, exinde sit pulpa, viscosium acidum gratum succum obtinent.

Farina.

Fænugræci maturat, emollit & humores ad digestionem disponit, sale tenui & oleo viscoso prædita est. (D5) Hor-

Hordei anodynæ est qualitatis, unde plurimi usus in somno conciliando & humorum agitatione nimià sedandà.

Radicum alther emollit.

Confolidæ Majoris incraffat & humorum acrimoniam fedat, ob meram viscositatem partium.

Seminis lini ad maturitatem perducit ulcera, humoresque abstergit & emollit.

Succi liquidi:

Agrestæ seu omphacium appetitum excitat, bilem temperat & calorem sedat.

Cydoniorum astringit laudano Helmontiano

conficiendo conducit.

Limonum Cardiacus est, sitim compescit, appetitum promovet inde sit syrupus.

Succi Condensati.

Aloë bilem purgat, externæ putredini resistit, & balsamum inde sit mortuorum, ingreditur plurimas compositiones, inde sit tinctura elixir & similia, subacidum sal amaro junctum sulphuri resinoso obtinet.

Ammoniacum obstructionibus uteri & lienis conducit, externè emollit attenuat, dissolvitur plerumque in vino vel aceto ad depurationem faciendam ingreditur pilulas emplastra & similia, sal volatile subacidum habet & oleum crassum.

Affa

irimi

gita-

acri-

um.

era,

tat,

no

it,

si-

ra

m

is

ır

n

ı,

Assa fœtida hystericas passiones sedat suo odore & halitu salino adulto ingrato.

Balfamus peruvianus vulnerarius est, urinam & Menses ciet, sudores prolicit, spiritum præbet subacidum & oleum coagulans fere instar olei Anisi.

Balfamus Copayvæ Calculos pellit, ureteres mundificat, gonorrhææ conducit, vulnera recentia curat, volatili tenui fubacido spiritu pollet & oleo subtili.

Bdellium urinam & Menses ciet, humores attenuat, venenis resistit, oleum præbet & spiritum acidum.

Benzoin pulmonibus convenit, suffitibus infervit, præcipuè ubi cum storace permiscetur: aliàs enim tussim excitat, inde fiunt slores & oleum, acrem & acidum salinum exhibet spiritum.

Camphora tota volatilis est humorum acrimoniam lenit, anodynæ est facultatis, falsum est quod Authores de ea perhibent venerem illam extinguere, sudores insuper movet & venenis resistit, dolores èquacunque fere causa ortes dissipat unde convenit in odontalgia, otalgia & cephalalgia & similibus ut & externis inslammationibus, inde sit oleum & spiritus, &c.

Colophonia emplastra & unguenta ingreditur ut emolliant, spiritum acidum præbet & oleum.

Euphorbium pituitam sat vehementer expurgat, purgat, verùm cansticum & inflammans est, unde rarioris usus, nisi ejus vis cicuretur acidis,

fal acre possidet.

Galbanum menses & sætum pellit externè emollit & resolvit, dissolvitur itidem in aceto & vino ad depurationem, oleum empyreumaticum fundit & spiritum acidum.

Glycyrrhiza expectorationem promovet, bumorum ferociam lenit, unde convenit pulmonibus, renibus & vesicæ, ob viscosum alcalicum

fuccum in ea contentum.

Gummi arabicum inspissat, sanguinis nimiam effervescentiam retardat, viscosum enim plane est.

Gummi carannæ Nervis conducit, tumores emollit, emplastra ingreditur.

Gutta gamba per vomitum & secessum pur-

gat acres & ferofos humores.

Gummi Elemi emollit, capitis affectibus convenit, unde plerumque emplastra Cephalica ingreditur, sal spirituosum & tenue obtinet cum subtili oleo.

Tacamahacca dolores lenit, nervoso generi conducit ut & affectibus podagricis, benigno spiritu salino acido & oleo crasso instructa est.

Lacca diuretica est, lienis obstructionibus conducit, inde sit vernix Indorum, acido spiritu salino prædita est oleoque empyreumatico instructa.

Manna bilem purgat fat leniter, Menses promovet, ft, un-

ternè eto &

t,bunoniicum

niam olane

ores

ibus alica

neri gno

onitu in-

roet, movet, dissolvitur plerumque in aqua conveniente unde summi usus in puerperis infantibus & debilioribus ægris, acidum præbet spiritum.

Mastiche emollit, concoctionem adjuvat, emplastra & olea ingreditur, subtili sale volatili acido instructa est & oleo crasso.

Myrrha putredini resistit, Menses movet, & passionibus hystericis succurrit, sudores elicit, unde summi usus in Peste & plerisque morbis putridis & contagiosis, acidum exhibet spiritum & oleum socidum.

Opium Narcoticum est & celeberrimi usus ad somnum conciliandum, inde sit tinctura, laudanum & similia, salino-acidum spiritum & oleum socidum præbet.

Opopanax pituitam & Menstrua prolicit, depuratur in aceto & ingreditur emplastra ad discutiendum, viscoso ramosum est.

Pix externé emollit, in tumoribus duris fummi ufus, ob falinum volatilem spiritum in eo delitescentem.

Resina pini summi usus etiam externè in emolliendis & digerendis humoribus & tumoribus, spiritum salino-acidum præbet ut & oleum crassum.

Therebinthina urinam movet, thoracis affectibus convenit & abstergit, bæc quô tenuiorum partium eô majorum virium sic præfertur Cypria venetæ veneta vulgari, sale volatili acido scatet plurimo & oleo subtili.

Sac-

Saccharum quodcunque emollit, Pectoris raucedinem mitigat & condimenti loco cœteris inservit, tam ad præservationem quam ad gratiam, spiritum largitur in destillatione summe acidum & oleum empyreumaticum.

Sagapenum pituitam expurgat, nervoso generi succurrit, aperit & attenuat, depuratur per acetum & vinum, viscoso-ramosum est spiritum

subacidum præbet & oleum fætidum.

Sandaracha seu gummi juniperinum Nervis & capiti convenit, hæmorrhagias sistit, vernici inde conficiendæ commendatur.

Sanguis Draconis quoscunque fluxus sistit &

astringit, acido-austero sale donatus est.

Sarcocolla Nomen à viribus desumpsit : conglutinat enim & emplasticæ facultatis est, viscofo-ramosa est & sale tenui prædita.

Scammonium purgat pituitam bilem & serum,

inde fit refina & extractum.

Styrax Calamita & liquida Menses & urinam cient, odore suo cerebrum confortant, suffumigiis permiscentur; spiritum subtilem præbet & oleum.

Succinum album & citrinum utero & capiti fuccurrunt, Menses & urinam movent, inde fit tinctura, oleum, spiritus & sal muriaticum volatile, quæ passionibus hystericis succurrunt & summi sunt usus.

Tartarus albus & ruber stimuli loco purgantibus inservit, extractiones in decoctis facilitat,

inde

oris

eris

gra-

nme

ge-

um

vis

er-

&

11-

0-

n,

m

3

ti

inde fiunt cremor crystalli, oleum & spiritus acido salsus volatilis.

Thus anodynum est & vulnerarium, urinam insuper movet, spiritu salino acido & oleo dotatum est.

Tragacanthum humores acres mitigat & in crassat, emplastica facultate donatum est, totum viscosum est.

Partes Animalium.

Adipes omnes in genere ratione particularum magis vel minus subtilium & spirituosarum inibi latitantium majori vel minori penetrandi vi valent, in genere autem omnes emolliunt & crassis suis particulis ferociam humorum temperant, ita ut non opus sit singularum vires hic enumerare, cum plerumque illæ aliis permixtæ in usum trahantur, ad quorum vires sese accommodant, temperatiores autem sunt butyrum & axungia Porci, è quibus ultima plurimi usus existit in unguentis & Emplastris inde conficiendis.

Bezoar orientalis & occidentalis sudores movent, venenis resistant, cordis affectibus succurrunt, ob partes alcalicas volatiles.

Cancrorum oculi calculum pellunt & atterunt, Nephriticis doloribus fuccurrunt plurimi ufus in gonorrhæa ut & in fudoribus movendis & acido infringendo, fale alcali volatili inftructi funt. Cantharides vesicatoriæ sunt, diuresin & Menstrua sat potenter promovent ingrediuntur emplastra, in substantia autem cum acidis admixtis mitigantur, sal acre corrosiyum latitat in hisce cum oleo penetranti.

Castoreum nervoso generi conducit, apoplexiæ Paralysi & similibus affectibus succurrit, passionibus hystericis resistit, sudores movet, sale volatili & particulis oleosis plurimis impræ-

gnatum eft.

Cera alba & flava incraffat & maturat emplastris consistentiam plerumque conciliat, ob partes valde crassas & intricatas ramosas pau-

cissimas spirituosas.

Cornu cervi sudores movet, venenis resistit, humorum effervescentiam compescit, inde fiunt gelatina, sal volatile, oleum, spiritus, Cornu C. ustum vulgare & philosophicum.

Ebur Ictero medetur, alexipharmacum est, vermes necat, humorum ferociam mitigat, sal volatile obtinet & oleum empyreumaticum.

Hirci fanguis concretionem fanguinis impedit, astringit & calculum imminuit, fal volatile plurimum abscondit in particulis viscoso-ramofis.

Ichthyocolla astringit & incrassat, glutinis loco sirmissimi inservit, tota viscosa est & crassa.

Lucii Mandibulæ acredinem humorum tollunt & leniunt, pleuritidi medentur, ulceribus scorbuticis prosunt, si pulvis Parti affectæ in-

fper-

spergatur, sal volatile blandum in particulis suis viscosis latens obtinent.

38

ntur

ad-

titat

ple-

rrit,

vet;

r.e-

em-

ob

au-

stit, unt

C.

eft,

fal

pe-

tile

10-

nis

Ta.

ol-

us

in-

er

Mel abstergit, aperit, humores lenit, Pectoris vittis succurrit condimenti loco plurimis aliis inservit, inde fit hydromel, tinctura & spiritus ardens per sermentationem, spiritum etiam valde acidum per se exhibet & oleum sætidum.

Moschus odore suo spiritus vitales reficit.

Sperma ceti resolvit, dolores lenit, & cum sevis & axungiis convenit calesaciendo & humectando, sale volatili dotatum est & oleo sætido.

Zibeth odore suo cor reficit, anodynæ qualitatis est & humores attenuat, volatilem salem exhibet.

Mineralia.

Ærugo Mundificat potenter & detergit, ob acido-salsum spiritum cupro associatum.

Æsustum valide astringit, ulceribus putridis conducit.

Alumen omne astringit, inde sit spiritus acidus, aqua & alumen ustum, quod magis acidum sit exhalatione nempe phlegmatis unde corrodit.

Antimonium rarissimi est usus in substantia, nisi præparatione præmissa, ut & aliquando in decoctis antivenereis, inde fiunt varia præparata ut vitrum crocus,&c.

Argentum foliaceum memoriæ confortandæ conducit- (E) Ar-

Argentum vivum lumbricos necat, falivationem movet, externis cutaneis vitiis medetur, rarissime autem in substantia exhibetur ast plerumque in infusione vel decocto vel ubi præparatum suerit, inde sit sublimatum corrosivum & dulce, præcipitatum & similia, spiritu minerali acido velocissimo dotatum est.

Arfenicum album & auripigmentum venena funt, quibus non facile fidendum quoquomodo præparatis, variæ autem inde præparationes fiunt, ut oleum, rubinus, arfenicum fixum & fimilia, acri caustico & corrosivo sale scatent motui nostro inimico.

Aurum foliaceum cordis affectibus conducit, & diaphoresin promovet, sale subdulci prædi-

tum est sulphureo.

Bolus Armena sudores movet, acidum infringit & venenis resistit, salsum volatilem acidum spiritum includit.

Bolus vulgaris aftringit hæmorrhagias fiftit,

acido-austero sale vitriolico scatet.

Bolus alba rarioris est usus interni cum sufficiant due precedentes in astrictione & similibus.

Borax Menstrua & partum promovet, composita est plerumque è diversis unde muriatica evadit.

Cerussa plumbi astringit, externis cutis affectibus medetur acidos & acres humores mitigat, ingreditur diversa emplastra & unguenta, exinde etiam fit sal.

Cha-

Chalybis limatura tam astringit quam aperit ratione humorum in corpore oberrantium, Menstrua promovet cachexiæ medetur & vermes necat.

Cinnabaris fudores movet externè ulcera maligna & Venerea fuffitu fanat, idem etiam fuffitus in parva copia ore exceptus falivationem & vomitum movet fed non absque periculo, mixtura est Sulphuris & Mercurii.

Lapis Armenus melancholicos expurgat hu-

mores, ut & lapis lazuli.

Lapis Calaminaris acredinem humorum ad ulcera delabentium mitigat illaque cicatrice obducit.

Lapis hæmatites quoscunque fluxus sistit, inde fit tinctura & flores.

Lithargyrium Auri & Argenti astringit, vulnera replet, plurima ingreditur emplastra & unguenta, ejusdem qualitatis est minium & cœteræ calces plumbi.

Sal Ammoniacum diaphoresin promovet & febribus resistit obstructiones tollit, inde fiunt spiritus & flores, compositum est è sale volatili

& acido.

Sal Petræ putredini resistit, bilis effervescentiam compescit, sebribus adversatur, sudores movet, inde fiunt spiritus acidus, Nitrum sixum & lapis prunellæ.

Sulphur Venenis resistit, thoracis & pectoris vitiis succurrit, sudores promovet, unde con-

(E2) venit

venit in peste variolis tussi similibusque aliis, inde oleum acidum emergit ut & flores, tinctura, &c.

Terra sigillata sudores movet & venenis resistit, leviterque astringit, subacidum præbet spiritum.

Tutia consolidat & abstergit, oculorum af-

fectibus medetur.

Vitriolum quodcunque vomitum movet, sed inter ca potentius venereum quam Martiale, ex ternè detergit & mundificat potenter, compositum est ex acido & metallo.

Marina.

Ambra grysea spiritus vitales corroborat uo odore.

Corallium album & rubrum utraque leviter astringunt cordis affectibus succurrunt, acidum oberrans temperant, inde sit Magisterium, spiritum salinum volatilem exhibent.

Corallina Vermes necat & expellit eodem

spiritu turget.

Margaritæ acidum infringunt, cor exhilarant, febribus ex acido oriundis adversantur.

Pumex dentifriciis immiscetur, cicatrice vulnera obducit, quoniam acidum infringit ei sese insinuando.

CAP. IX.

De Praparatione corporum Viscosorum.

Simplicium præparatio variis modis perficitur, pro diversa eorundem externa & interna particularum figura forma & pororum dispositione huic vel illi operationi & mixturæ magis accommoda: etenim non semper ejustem generis corpora, quæ quoad externam superficiem videntur in omnibus convenire, internum eundem situm, &c. obtinent, hinc ergo diversimode manibus Artificis subjiciuntur. A prima igitur corporum serie, pro principiis antea datis incipiemus.

Viscosa Pharmaceuticis operationibus subjicienda vel pulverisantur, vel coquuntur, vel ex-

tractioni committuntur.

Pulverisatio fit antecedente exsiccatione, ut particulæ aquosæ illis crassioribus particulis intricatæ pro maxima sui copia separentur, hæc verd exsiccatio pro ratione simplicium textura crassiori & tenaciori gaudentium leniter sieri debet.

Primò ut particulæ crassiores involucri loco existentes sensim dilatenturut exhalationi aquæ commodum exitum præbeaut.

Secundo ne fitum contrahant & rancida illa corpora evadant, unde consequenter dissolutionem

(E3) nem

nem continui admitterent ob plurimam aquam intermixtam; hinc enim omnes mucilagines, gelatinæ & fimiles præparationes viscosæ facilè alterantur, ob maximam aque copiam ibidem in vesiculis illis latitantem, quæ facile inflantur, & perrumpuntur à quocunque interno vel externo motu & humido ulterius ibidem accedente, nisi ad soliditatem duriusculam humoris privatione reducantur, Fit autem vel leni hypocausti calore, vel lento igne, ne particulæ terrestres ullo modo adustionem admittant ut in succis inspissatis gelatinis, myvis & similibus, in quibus præcipuè B. M. adhibendum, quod humido suo calore nullas læsiones particulis terrestribus communicare potest; ubi autem plurimæ merè terrestres particulæ intermediæ adsunt, quæ glutinositætem impedire possunt calori vehementiori subjici debent, ut Althæa, Rhabarbarum, similesque radices folia & cortices, nisi etiam plurimæ particulæ volatiles à nimio calore fugentur. ut in seminibus calidis majoribus, floribus odoriferis & similibus patet, in quo casu cautius procedendum, imò & mixtura corporis ficci terrestrioris alia corpora humidiora volatilia recipit, ut utraque pulverisationem admittant.

Plurima dantur etiam simplicia, quæ quasi in filamenta oblonga diducta in pulverem vix ac ne vix quidem reducibilia sunt, unde convenit illa ante pulverisationem instituendam minutas

in partes conscindere & imminuere, ut postea pistillo magis obediant: sic scænanthum spica & similia tractantur.

Alterum genus simplicium molliorum & slexibilium datur, quod necessario intermedias requirit particulas fragiles, quæ illa corpora rigida & dura essicere possum, ut sese imminui patiantur, sic agaricus, pulpa colocynthidis & similia requirunt gummata admixta, cum quibus bene imbuta & exsiccata pulverisationem subeant.

Torrefactio & levis affatio etiam in plurimis viscosis corporibus durioribus permittitur, ut particulis subtilioribus & aquosis, quæ flexilem & tenacem cohærentiam & mollitiem illis particulis conciliabant, spoliata, remanentes partes fragiles evadant, & pistillo obediant; fic omnia ossa, cornua, ungulæ & similia præparantur. Hæc exficcatio autem duplici fit vià, igne immediato adhibito vel humido calore, Ex. Gr. ubi fuper vaporem aquæ bullientis fufpenduntur, vel ubi leviori ignis calori subjiciuntur; utraque autem præparatio in unum collimat, quoniam. & in hac & in illa pondus imminutum obtinetur & spoliatum corpus fluidioribus suis particulis existit, unde relique rigidiores facte terrestres in pulverem facile decidunt, attamen multo magis perit nativa vis igne nudo unde folæ terrestres fixis salibus implicitæ partes remanent omnibus cæteris fugatis. Assatio itidem

 (E_4)

fit,

fit, ut magis astringentia & terrestria fiant corpora subtiliori sulphure & sale suo privata ut in
rhabarbaro, nuce moschata & similibus apparet. Ultimô & ad colorem intendendum assatio levis præmittitur, ut in nucibus gallis, quæ
duplo majorem colorem leviter assam præbent,

fic etiam in vitriolo & fimilibus.

Coctio fit præcedente maceratione vel digestione. Maceratio valde est necessaria in omnibus coquendis: etenim mediante hac liquores additi fensim in dilatatis meatibus & poris alterius corporis fese infinuare possunt, ita ut postea particulas convenientes subtiliores in corpore hoc existentes suis poris accommodare, & in fluidiorem statum reducere possint; præcipuè autem in durioribus particulis hæc præmittenda, ob pororum tenuitatem & irregularitatem, qui à menstruo aquoso debiliori non tam facilè penetrari possunt, nisi primò dilatentur, & extendantur: ubi enim nullus datur fluidi ingressus in solidum, nulla etiam alteratio, & communicatio fieri potest Major autem vel minor aquæ copia requiritur pro ratione corporum viscosorum: quæ enim sunt mucilaginosa magnam fatis aquæ copiam quasi absorbent, ut femen Cydoniorum, radices Althaz, confolida majoris, semina omnia frigida & similia farinacea, ut & merè gummosa & glutinosa & oleo crasso imbuta; minimam autem requirunt aquam quæ particulas obtinent falinas magis terrestres & du& duriores, ut sunt radices bistortæ, tormentillæ, solia sennæ, rhabarbarum & similia. Plurima etiam vario modo coctioni subjecta variare solent suam operandi actionem, sic aliqua solam insusionem expetunt in aqua calidà, ut vires integras subtiliores deponant relictis sœcibus terrestribus, sic purgantia plerumque tractantur sequenti modo:

R. fol. senn.agar. vel cujuscunque alterius q.V. Aq. ferè bullientis cujuscunque q. S. misceantur.

Ut semota ab igne aqua fiat insusio vase claufo donec omnis liquor frigesactus suerit, quem percola ad usum citra magnam expressionem, si autem particulæ ramosæ aliquæ adsunt, convenit aquam spirituosam ut vinum hydromel &c. recipere vel aqua communis sale acuatur conveniente alcali.

Digestio ob eastern rationes in maceratione dictas adhibetur, differt autem à maceratione, quod illa absolvatur absque calore, hæc autem cum calore; fitque plerumque in durioris substantie corporibusut lignis, radicibus, corticibus, &c.

Extractio corporum viscosorum plerumque mediante aqua vel aquoso Menstruo perficitur, vel ubi succus contentus prælo extrahitur, vel ubi tincturam suam menstruo communicant simplicia sicca, sic siunt tincturæ rosarum, &c. ut & slorum & soliorum quorumcunque ad extemporaneum usum in aqua debita, sin autem (E5)

asservari debeant hæ particulæ extracæ, ad siccitatem mediante evaporatione reducendæ sunt, sic sieri potest extractum absynthii spissum, cardui benedicti & similia nisi quis succos malit inspissatos ex recenti herba consectos: ut situs autem præcaveatur oleum crassum iis paratis superfunditur.

CAP. X.

De Praparatione corporum viscosoramosorum.

D'Isficilis est horum corporum plenaria separatio nisi stat diversis mediantibus liquoribus seorsim iis admixtis vel ubi supersluâ humiditate evaporatâ ad ramosam consistentiam accedere cogantur viscosa; in genere autem ramosæ particulæ durioris sunt texturæ & tenacioris cohæsionis, ita ut non tam facilè menstruis quibusvis cedant, pleraque autem ligna cortices & radices duabus hisce particulis prædita esse experientia demonstrat, cum duplici plerumque Menstruo pareant; si autem extractiones & coctiones è diversis simplicibus faciendæ sint tam ramosis quàm viscosis primò ramosa fixiora deinde viscosa addenda sunt: sic enim ligna præcedunt, cortices & radices, præcipuè in macedunt, cortices & radices, præcipuè in macedunt, cortices & radices, præcipuè in macedunt.

ceratione & infusione, quoniam particulæ molles & glutinosæ per menstruum dispersæ ulteriorem exceptionem particularum duriorum resinosarum impedire solent, nisi menstruum sit planè ramosum & spirituosum, in quibus resinæ faciliùs dissolvuntur, viscosa dissicilius: sic enim primò viscosa deinde ramosa infunduntur & extrahuntur.

Ramofa volatilia viscosis prædita particulis leni calore tractanda sunt, ne vehementiori igne particulæ subtiliores auserantur, & derelinquant particulas terrestres inertes & ingrato austero sapore præditas; nisi mera astrictio expetatur, ut in ligno sassassas, seminibus calidis majoribus & similibus liquet, hæc autem simplicia grosso modo contusa vel conscissa, post decoctum jam præparatum adduntur, ut calida mediante infusione vires suas tenues & aromaticas exhibeant.

Viscosa sœpe in ramosis fluidis liquoribus percoquuntur ad extractionem & conjunctionem
facilitandam cum suis menstruis hæterogeneis,
verùm non semper optato cum successu , quoniam post exhalationem aquæ aduruntur potiùs
particulæ viscosæ, quàm ut ullas vires menstruis
talibus impertiant; præcipuè si mera mucilaginosa & glutinosa fuerint, unde sœpiüs vel nullas vel paucissimas tantum vires olea & unguenta
talia obtinere solent, ut patet in oleis coctis rosarum de mucilaginibus & similibus, quoniam
illud

illud menstruum craffum ramosum congeneres

tantum sibi partes elicere potest.

Extractionis vero illius methodum dabimus, quomodo nempe integris & falvis viribus ejufmodi olea & unguenta fieri queant ubi ad illa

perventum fuerit.

Odorifera si coctioni subjicienda sint alembico superposito particulæ subtiliores excipiantur, ut postea cum decocto jam sacto permisceri queant: vel siat decoctio in B. M. cum simplicibus non diu maceratis, vel præcedenti modo dicto sub sinem decocti ab igne jam removendi injiciantur, & arctius cooperiantur ne quid exhalet, ad plenariam refrigerationem usque il-

lic ea relinquendo.

Farinæ vel aliæ quæcunque sordes simplicibus adhærentes, quæ ingratum & turbidum decoctum essicere queunt primò removendæ eluendæ & expurgandæ sunt, antequam operationi subjiciantur; sic hordeum ante decoctionem lavatur, ne turbidum decoctum reddatur, Post decoctionem simplicium viscosorum cum spuma albuminis ovi vel per subsidentiam claristicantur decocta, quæ ad teporem reducta sint antequam percolentur: sic enim plurimæ adhuc sæces ad sundum subsident, quæ alias vehementi ebullitione imminutæ, ipsum colatorium transeunt, unde decocta minus grata & pellucida evadunt: si planè limpida & levi tantum qualitate & quantitate virium è simplicibus infecta

fecta decocta expetantur primò aqua fervefactioni & ebullitioni committatur, dein simplicia optimè lota injiciantur, hoc modo pro julapiis rosæ, hordeum & similia plerumque

coquuntur.

Ungulæ cornua, ossa & cætera quæ glutinosis gaudent particulis diu maceranda sunt & sat
longo tempore coquenda, abbreviatur autem
coctionis tempus additis salibus cujuscunque generis: sic enim facilem ingressum aquæ communis & dilatationem particularum majorem
admittunt, ut in mucilaginem & gelatinam
vertantur hac arte siunt gelatinæ CC:eboris,&c.
ubi autem mediante coctione liquor desicere incipit recens semper substituitur in sat larga
quantitate, quoniam post gelatinæ consectionem
ulterius semper evaporari potest.

Extractio viscoso-ramosi corporis sit mediante aqua, ubi solæ viscosæ extrahendæ sunt, sin autem merè sint gummosa & glutinosa, est tantum solutio, quoniam integra corporis substantia in ea dissolvitur nullis separatis particulis nisi socibus inutilibus, spirituosa & oleosa Menstrua viscosas particulas non quatenus viscidæ & gummosæ sunt extrahunt, sed tantum ratione crassiorum ramosarum particularum è quibus viscosæ componuntur, & quæ poris ramosis convenientes sunt, sic spiritus vini rectificatus è mucilaginosis & viscosis tincturam quandam extrahit; non verò glutinosus & crassus evadit,

fed spiritus phlegmaticus quatenus plurimas viscosas simul dissolvit, ratione sui phlegmatis glutinosus fit, fic & oleum recipit particulas ramosas sibi convenientes è viscidis corporibus; non autem viscidum & craffum redditur. Sola enim aqua in causa est inflationis & dilatationis illarum capfularum ramofarum, ut in mucilaginem viscosam abeant, quâ negatâ vel separatâ cessat ejus corporis visciditas; hinc facile patet erroneam Pharmacopæorum consuetudinem esfe, simplicia plurima magnà aquæ copià obruere & replere, antequam illa ramofis adjiciantur liquoribus ad extractionem inde conficiendam, quasi magis lævia mollia & glabra existerent hoc modo præparata & majorum virium, cum revera oleum illud adjectum quatenus ramofum nil aliud extrahat quam ipfas particulas ramofas; imò hac mediante vià & procedendi modo divortium fit plenarium inter ramosa & viscosa corpora ut se invicem planè respuant, & mucilaginem in fundo sub forma fœcum picis instar nigricantium rejiciant, oleumque ut dicitur & operam perdant; sequenti autem modo facilis est eorundem elaboratio ita ut vires aliquas communicent viscosa ramosis.

B. quæcunque simplicia mucilaginem continentia, ut sunt semina frigida & oleaginosa crassa, radices altheæ, consolidæ maj. &c. recentium si haberi possint, irrorentur levi quantitate vini sale tartari imprægnati & macerentur in B. M. B. M. per horas duas vel tres, ad facilitandam imbibitionem porosque aperiendos ut menstruo postea facilius cedant, hisce conscissis vel leviter contusis superfunde oleum conveniens in s. q. M. stent in digestione in M. B. per duos tres quatuorve dies vel in soleæstivo per sex septemve dies, ebulliant deinde in M. B. per horas duas vel tres ut simplicia pleraque sua humiditate priventur & oleum magis extrahat, dein siat

colatura calida cum levi expressione.

Hæc fimplicium insolatio vel infusio bis vel ter in eodem oleo reiterari potest, ut tanto majoribus viribus imprægnetur si autem simplicia recentia non adfint, ficca humectentur cum medià parte vini tartarifati & medià aquæ communis, ita ut tantum humiditatis absorbeant, quantum fere in statu vegetante & naturali humido obtinuerunt, deinde eodem modo procedatur : hæc enim humectatio requiritur ut calore mediante meatus & interstitia illarum particularum magis dilatentur, ita ut oleo expresso per se satis crasso ingressum ulteriorem admittant, quo mediante secretio & extractio particularum citius absolvitur, hoc modo integra illa fimplicia suas facile vires communicant, quæ aliàs per inutiles illas mucagines rejiciuntur vel si aliquas communicent satis empyreumaticæ & viribus genuinis orbatæ funt.

Unguenta eodem modo tractari queunt molliora, itaut non folum colorem genuinum, fed & odorem odorem naturalem fragrantissimum obtineant, ut unguentum Martiatum populeum & similia

ut in operationibus latius.

Notandum viscosas particulas pro temporis adhibiti spatio & menstruis variis iis adjectis varium acquirere scepius statum, ita ut non una eademque ratio fit quamdiu in hoc illove menstruo detineantur viscosa maceranda coquenda vel extrahenda: fic enim ad plenariam diffolutionem absolvendam ichthiocollæ ad vina defce. canda requirit septimanas aliquot, ut faciliùs postea vino intimè permisceatur, ita ut sœcibus illius intricata eas ad fundum descendere cogat; è contra verò tenacius & firmius exinde gluten fit, si post levem aliquot horarum macerationem illa percoquatur & ex tempore ad usum applicetur fermentativum enim motum hæ diffolutæ partes tractu temporis ineunt vincula tenacia magis ac magis infringentem: fic etiam fi viscosa aquæ ferventi injiciantur potius aduruntur & contrahuntur unde indissolubilia evadunt. & nullaspostea communicant particulas exclusas aquæ.

CAP. XI.

De Praparatione corporum ramoforum.

R Amosa, quorum textura magis crassa & irregularis existit, easdem at magis artisiciosas præparationes subeunt: tenacem enim ob cohoesionem partium, dissiciliorem ingressum cæteris particulis externis admittunt in poris & meatibus hisce arctioribus, unde non tam facile à quacunque causa vel occursu aliorum cor-

porumalterantur.

Spirituum penuria & submersio in aquosis particulis plerumque retardat motum hujus vel illius Corporis, & plurimas actiones in mutuo corporum occursu impedit, unde viscosa necesfario celeritatem motus ramosis particulis cedere coguntur, quem & diutius conservare videmus ob intricatam texturam, unde per consequens non tantis motibus subjecta viscosa esse queunt cum intermedia aqua actiones vehementiores impedire soleat, & mutuum concursum collisionemque particularum retardare; ut in innumeris experimentis chymicis patet, ubi spiritus phlegmatici quietam admittunt mixturam, & è contra eadem menstrua optime dephlegmata vi in mutuum amplexum ruant, fat magna præcedente luctà, ut in oleo Vitrioli & therebinthinæ, spiritu Nitri & vini optime rectificatis (F)

& fimilibus, fic etiam ramosæ particulæ spiritu velocissimo gaudentes sacilius alii corpori cui occurrunt spiritu heterogeneo prædito mutuam exaltationem vel depressionem particularum ineunt ut antea in fluiditate & soliditate explicavimus: Viscosa vero sacillime alterantur ab aëre & aqua & ex iis orto motu intestino (quibus non tam sacile ramosa mera obediunt) & sæpius totaliter destruuntur: sed hic tantum agimus de motu ex occursu diversorum corporum saciendo & oriundo.

Trituratio eorundem rarissimè præcedente exficcatione perficitur, nifi ubi particulas vifcosas sibi conjunctas obtinet, quæ humiditatem avide majorem admittunt, unde pulverifatio impeditur, ob easdem etiam rationes rarius ramosa plura inter se invicem conteruntur, ne diversitas particularum subtilium in illis existentium triturationem difficilem reddant vel planè impediant, ubi autem merè ramofa unctuofa existunt ad pulverisationem facilitandam pulveres magis terrestres & ficci illis permiscentur, vel simplicia integra ficcis & terrestribus particulis gaudentia, fic nux moschata cum zinzibere vel aliis permiscetur, ut & semina calida majora, garyophilli & similia cum radicibus corticibus herbis vel fimilibus ficcioribus.

Exficcatio si perficienda necessario sit, quoniam vel ab aëris humido vel locis humore scatentibus imprægnata suerunt ramosa, siat lenissimo

fimo calore solari, vel hypocausti, vel furni tepidi ne subtiliores fluidæ particulæ in meatibus & poris illis ramofis detentæ in motum majorem concitatæ potius adurantur & fugentur, quam exficcentur: longiori ergo tempore indigent quam viscosa, ob texturam partium irregularem; ut funt omnes refinæ & fueci refinosi. Pistillo vehementiori subjicienda non sunt, magis enim in placentæ formam adigerentur absque ulla pulverisatione: vehementi enim illa agitatione particulæ internæ fluiditatem quandam adipiscuntur, & cohærentiam mutuam partium terrestrium mediante eadem promovent, ita ut quasi arctius ad se invicem circumflectantur, molliores factæ, ut solent igne leniori liquefacta; lævigatio igitur potius instituenda in mortario absque multa contusione, sic mastiche, olibanum, gutta gamba, myrrha & fimilia, ubi unctuosa & molliora sunt simplicia pistillum & mortarium oleo expresso vel amygdalis contufis leviter illiniantur, ne alicubi adhæreant ut camphora scammonium & similia.

Seorsim autem ut ante diximus singula ramosa pulverisanda veniunt; Primò ob spiritus interni diversissimam naturam, quæ varias immutationes ex mutuo illo occursu sibire posset.
Secundo ob texturæ variam soliditatem sirmiorem vel debiliorem, cum hæc diutinam requirant pulverisationem, alia verò ex tempore in

(F2)

pulve-

pulverem decident minima cum agitatione, plurima etiam subtiliori spiritu & particulis salinis volatilibus gaudentia diu pistillo immorari noxium est, cum particulæ illæ vehementi contusione in magna satis copia sugam petant, relicto corpore viribus suis potioribus spoliato, unde convenit talia cum valde siccis & fragilibus particulis aliis permiscere, ut citissimè in pulverem abeant, vel convenit illa in hyeme, ubi omnia

fragilia & rigida funt, contundere.

Ramosa, ut ante diximus, cum spiritu diverso scateant, inter ea quæ spiritu austero & subacido prædita sunt duritiem & soliditatem fummam obtinent, & pro diversitate illius spiritus variat etiam cohæsio, ita ut non solum pistillum vehementius requirant, sed & menstrua sæpius plurima respuant, ut succinum, gummi lacca &c. Citissimè autem hujus natutæ ramosa in pulverem reducuntur vel dissolvuntur si primò spiritu suo & sale superfluo liberentur mediante leni liquefactione, qua particulæ fugaces in vapores refolvuntur, cotterasque particulas magis terrestres mortario & menstruis denudatas relinquunt ut patet in succino; in hac autem præparatione virium respectus est habendus, quæ sæpius hoc modo non parum debilitantur & immutantur, nisi ubi pro vernice & fimilibus conficiendis præparentur.

Coctio igne nudo rarissime in usum venit in ramosis particulis, ob copiam particularum ter-

restrium

lu

nis

10-

tu-

to

de

ır-

m

ia

i-

Š

n

n

restrium crassiorum fundo vasis citissime adhærentium & empyreuma contrabentium; admittitur autem ubi ramosa expetuntur particulis volatilioribus destituta incrassantia & emplastica vi tantum prædita, ut & ad supersuam aquæ copiam evaporandam, sie & mediante aqua adjecta empyreuma præcaveri potest in coctione, quæ aqua addenda est oleo ante coctionem alias enim sicile extravasatur vel crepitare solet oleum cum periculo Artissicis & jactura olei; nunquam autem ad plenariam humiditatis privationem oleum percoquatur, nisi ob rationes ante dictas.

Superius innuimus spirituosas particulas esse varias in oleis fecundum hafce regulas etiam coctio-vel est adhibenda vel non: ea enim omnia quæ spiritu salino volatili gaudent subtiliori respuint omnem coctionem; Primo quoniam citissime sugam tentant. Secundo ob odoris empyreumatici contractionem facilem. Tertio quoniam hæc ramosa præ cæteris facilè texturam integram deturbant, ut in oleo anisi, foeniculi & timilibus patet, hinc igitur nullo modo coctio talium simplicium est admittenda, vel in proprio vel in alio oleo nisi in M. B. Fœtor autem olcorum facile corrigitur mediante quocanque acido in digestione oleis adjecto, aciditas & salium acriorum puncta in oleis expressis tolluntur vel infringuntur ad usum præcipuè externum, mediantibus salibus calcinatis, vel (F_3) cineri-

cineribus herbarum, vel ut solent pictores si in vasis plumbeis calcem etiam plumbi admixtam obtinentibus olea illa in sole diutius detineantur, donec planè limpida & clara evadant, fic & plumbi ipfius superficies cuticulà albà obducta & corrosa apparet instar cerussæ, à particulis acidis & austeris in oleo latitantibus, sic & ex tempore cum omnibus cretaceis, testaceis, conchyliis & calce quâcunque plumbi fale fixio-ri gaudentibus, hæc olea coctioni committuntur, quæ tamen non tam limpida permanent, sic olea illa fiunt anodyna & incraffantia: hinc facilè patet, quare emplastra aliqua magis detergant & mundificent, ubi è contra iisdem additis fere simplicibus alio modo præparatis potius incrassant & cicatrisent, quoniam in primis particulæ acidæ & austeræ promoventur; in hisce autem plane infringuntur E. G. in diachylo fimplici & diapalma, unde etiam & coloris immutatio dependet.

Coctio etiam instituitur in ramosis ubi odore genuino spoliare subjectum Artificis intentio est, vel ubi alio quocunque gratiori illa imbuere statuit, depresso vel sublato plane naturali, sic axungia porcina cum aqua odorisera & fragranti repetita coctione imbuitur odore illius, & socces in quacunque coctione ad fundum deponit, ita ut gratior tam in odore quam colore evadat, sic etiam mediante spiritu vini rectisicato tinctura & color extrahitur sevi Ceræ & similium,

fimilium, quæ odore denuo destituta mediante coctione pro balsamis inde conficiendis inferviunt. Ultimo etiam ad coloranda seva coctio instituitur si E: G: primo res tingens humectetur spiritu vini ut dilurior evadat, & facilius tincturam suam in coctione deponat: sic cera tingitur cum curcuma, aliaque seva & axungiæ cum foliis vel floribus cujuscunque generis, in qua operatione observandum ut post coctionem in M. B. calente detineantur per noras aliquot, ut omnes sœces mediante hac liquesactione leviore ad fundum subsidere possint; quæ postea refrigeratis omnibus spatula deradantur.

Coctio itidem instituitur ut molliora ramosa sugatis subtilioribus particulis in magis solidam abeant consistentiam, sic therebinthina balsamum copayvæ & similia coquuntur ad pilulas

inde conficiendas.

Extractio ramosorum sit mediante digestione, maceratione, vel coctione, eaque perficitur men-

struis heterogeneis vel homogeneis.

Homogenea menstrua sunt vel oleosa vel spirituosa, oleosa crassa dissolvunt & extrahunt quidem particulas ramosas duriores poris suis convenientes, sed in minima tamen quantitate ob crassitiem particularum propriam, & quoniam spiritus internus sere tantum sufficit propriæ sluiditati retinendæ, ideoque sæpius talia adduntur, quæ spirituosioribus & salinis volatilibus abundant particulis: sic therebinthina (F4) quasi

quasi universale dissolvens menstruum omnium ramosorum duriorum existit, unde & diversis oleis adjicitur ad facilitandam unionem & solutionem; hinc est quod serè omnia emplastra unguenta & similia præparata ingrediatur, sic & oleum petræ, terræ similiaque tenuiorum partium crassioribus oleis permisceri queunt.

Colliquatio ramoforum diffolutionis videtur esse species, cum illa aliis corporibus subtilissimo sale alcali gaudentibus objiciuntur, quæ humidum aëris admittentia in liquorem dissuunt oleaginosum; hæverò particulæ denuo humido illo spoliatæ pristinam induunt solidam consistentiam, ut apparet in Myrrhâ, Benzoë, Mastiche, &c. quæ super albumen ovi, vel bryoniam, vel raphanum excavatum exponuntur in cellà.

Menstruis etiam heterogeneis dissolvuntur, vel fluidiores redduntur gummi resinæ ad earundem depurationem à fœcibus perficiendam: Hæc autem operatio pro varia intentione Artisicis diversis Menstruis absolvitur, sic cum vino vel cum aceto vel alio quocunque liquore salino vel spirituoso dissolvuntur gummata ferulacea, myrrha, bdellium & similia.

Depuratio itidem perficitur, ubi vapore liquoris bullientis refina in linteolo suspensa mollior redditur & serè liquatur, ut postea colaturam admittat, ut à segmentis lignorum & similibus sœcibus segregentur, vel ut sponte slui-

diores

diores factæ resinæ per linteum ipsum quasi fil-

trentur & destillentur per deliquium.

Trituratio oleosa simplicia sepius permiscet aquosis menstruis & liquoribus; quoniam autem à plurima agitatione globulorum ramosorum superficies illarum particularum oblonga & lævis reddita conspicitur, albo vel ad albedinem vergente colore sese hi liquores compositi exhibent, unde lactis nomine veniunt, & emulsio appellatur ob facilem verò alterationem harum partium, jam serè à ramosa serie in viscosam classem descendentium plurimum aquæ consortium admittentium. non diuturne durationis existunt sed extemporaneo usui sunt preparandi.

CAP. XII.

De Praparatione corporum terrestrium.

TErrestria ob maxime duras & solidas particulas super se iuvicem accumulatas pistillo ut plurimum subjiciuntur, operationesque sat vehementes sustinent, quæ tamen diversæ sunt ratione soliditatis & cohærentiæ majoris vel minoris.

Coctio in iisdem scepiùs administratur, ubi salinæ particulæ latitantes in ipso corpore ab externo menstruo acuato dilatatæ vires aliquas pollicentur, vel ubi simul adsunt gummosæ vel response.

(F5) sinosæ

finosæ particulæ: sic enim menstrua convenientia adhibentur, fic ubi ad ramofam vergunt naturam spirituosa adhibentur. ubi ad viscosam aquofa, ubi merè terrestrem naturam possident falibus acuata menstrua illas imminuunt & diffolyunt. Hæc autem corpora, nisi menstrua obtineant valida, requirunt sat diutinam macerationem præcedentem antequam diffolvi fefe finant: hoc modo ipfa fœpius aqua quamvis debilis particulis suis æthereis salinis ibidem latitantibus fensim ac sensim discerpere ramenta illius corporis illaque ulterius imminuere folet, ut postea vires sat manifestas edant, præcipuè ubi aquâ humectata & conspurcata talia corpora aëri libero objiciantur, ut ipsæ subtiliores circum volitantes in aëre particulæ ibidem intricari & actiones suas in corpus objectum densum exferere possint: sic enim plurima mineralia & metalla & lapides groffo modo pulverifata vel limata in pulverem tenuissimum decidunt, crocum in aliquibus dictum ut E: G: in Marte, imò & fæpius fermentativum motum intestinum hoc modo suscipiunt, ut spirituosas postea dimittant particulas ut in antimonio, filicibus & similibus artificiose tractatis patet.

Tritura & lævigatio fola locum obtinet in hac corporum classe, ut & in omnibus illis ubi paucæ spirituosæ, plurimæ rigidæ & terrestres particulæ prędominantur; hæc operatio non est levis momenti in hac arte, ut attenuatæ corporum

14-

m

nt

1-

la

particulæ facilem admittere queant dissolutionem, ubi menstruo fluido occurrunt. Respondet calcinationi chymicorum, que etiam nil aliud est nisi subtilis pulverifacio corporum duriorum tam via humida quam ficca, nisi quod à menstruis salinis admixtis immutetur spiritus corporum internus, & sæpius in totum destruatur: rariffime enim vel nunquam ab illis plane privari possunt pulveres calcinati, ubi in hac arte integra effentia spiritus interni illesa quantum possibile conservatur, attamen in disruptione fuorum carcerum aliquo modo fugam quidam tentare solet, ut patet in odore & subtili halitu simplicium pulverisandorum, sed hic quodammodo refarciri potest mediante aëre rore vel similibus, quibus mediantibus revivificationem quasi obtinent, quod solum de mineralibus metallis & lapidibus dictum esto, que spiritum internum acido-sulphureum volatilem comprehendunt, ut patet in limatura quacunque metallica etsi centies aëri exponatur & denuo destillationi committatur, semper metallicum spirantem odorem exhibet aquam tenuiori fale gravidam, sed de hisce in operationibus latius.

Post triturationem vulgô precipiunt Authores Lotionem mediante aquâ communi faciendam, ut à particulis grossioribus & arenulis liberentur, verum quoniam à potissimo vel ab omni sale interno vivisicante spoliantur, ideo non absque Ratione hec lotio rejicitur, sin au-

tem pulvis expetatur subtilissimus hoc modo preparatus, sequenti methodo procedatur.

18. pulverem quemcunque affunde sat largam aquæ quantitatem & agitetur liquor ut omnia turbida appareant, dein leviter subsideat ut om. nes crassiores particule ad fundum descendere possint, dein effunde à fœcibus in fundo remanentibus aquam turbidam, fœcibus recentem superfunde, iterato ut antea effunde, idque tam din continuetur donec ponderofiores & arenofe particule subsideant, decantate omnes aque fuolideant, donec limpide pulvers supernatent, aquam hanc per decantationem separa, & pulverem subtilem lente exficca. qui erit ut dicunt inpalpabilis, hec operatio circa terras bolos & lapides exercetur, & affimilatur Magisteriis Chymicis. Hec quo ad fingulorum corporum diversas preparationes sufficiant.

CAP. XIII.

De simplicium partibus constituentibus in Mixturâ naturali.

PRimò observandum est principia tria ante dicta in plerisque vegetabilium animalium & aliquorum Mineralium corporibus naturalibus reperiri, ideoque corpora singula diversa etiam posse menstrua in suis preparationibus admitationi.

admittere, que non minimam ansam præbent immutandi qualitatem virium, scilicet si extractioni vel dissolutioni committantur.

lo

m

ia

1.

e

a-

n

n

ç

Secundo non statim credendum est unum idemque Menstruum ramosum sufficere omnibus ramosis, aquosum omnibus viscosis & quodcunque salinum menstruum terrestribus, &c. Sed ob texture diversissimam figuram teepius hasce vel illas saltem patiantur ab integro corpore avelli particulas, unde tantum minimà quantitate colliguntur, aut successu infidô tentamini debite non respondent, vel intacta corpora extrahenda liquores adhibiti relinquunt. Ideoque textura corporum cum plerumque abunder promiscue omnibus hisce particulis, precipuè in Vegetabilibus & Animalibus, aquosum Menstruum sœpius viscosas & ramosas aliquas dissolvet particulas ibidem latitantes, sic & ramosum ex eodem corpore menstruum ramolas & viscosas quasdam particulas arripiet ob mutuam intricatam cohæsionem; utræque etiam particule menstruo aqueo-falino mixte & composite excipiuntur: sic Ex: Gr: lignum guajacum refinoso-gummosum decoquitur in aqua fale alcali imbuta, ut punctis illis minimis aqueæ glabræ & flexiles particulæ acuatæ ingreffum in ipsa ramosa corpora obtineant; summopere autem attendendum, quænam particule saline, spirituose vel aquose menstrui loco adhibeantur, cum illæ fæpius vim illorum corporum adaugeant vel deprimant: hoc enim modo antimonium spiritu nitri corrosum sudoriserum & sixum evadit, ubi è contra mediante spiritu salis emeticum & volatile redditur, sic & insussiones antimonii in vino planè alsus sunt naturæquam in aceto. Idem etiam de Mercurio & similibus aliis metallis & mineralibus sentiendum est, imò & eadem sententia valet circa animalium & vegetabilium diversas præparationes, exaltationes vel depressiones mediantibus liquoribus diversis addendis, nempe illa præparata toto sæpius cælo dissere, si cum spirituosis salinis acidis vel alcalicis vel mere aquosis tractentur ut alibi a me notatum est.

Menstrua autem ramosa crassa planè nullas vel faltem pauciffimas alterationes in diffolutionibus & variis operationibus corporum ramoforum conciliant, sed illa fere integra plerumque derelinquunt liquori ramoso quasi innatantia, nisi ubi contrarium planè internum spiritum admittant & extractione mediante plurimas segregare faciant fœces tam viscosas quam terrestres. Ratio est quoniam omnes in substantia sola mediante digestione particulæ dissolvuntur in ipsis menstruis, nullo motu interno fermentatitio, particulas illas alio modo disponente situmque partium alium inducente ibidem conspicuo, sic mastiche, sandaracha, similesque gummi resinæ integræ in oleis tam expressis quam stillatitiis facile absorbentur; sin autem hæc corpora aquoso

quoso menstruo acuato committantur ad dissolvendum plurimas sœces & minimam particularum copiam dimittunt, suas enim tantummodo illius poris convenientes partes excipit, reliquæ

in fundo illesæ perstant cum sæcibus.

0i-

is

25

n

IS

Utplurimum agendi vis in medicamentis variat illorum corporum diverso modo elaboratorum tam ob menstruorum consortium, quamob differentes à se invicem partes exceptas. Sic aquosa extracta citissimè operandi vim obtinent eamque cito absolvunt ob facilem fermentandi & diffolvendi qualitatem in aliis corporibus fluidis; ramoso autem Menstruo extractæ resinosæ particulæ tardius operantur, sed longiori tempore perdurant antequam earum actio plenarie absolvatur. nisi spiritu copioso inibi disfolutionem adjuvante & particulis velocioribus & mollioribus existentibus, tardioris enim corpora illa funt diffolutionis & pertinaciter refistunt fermentationibus, in quibus dein diutissimè illæsa perstant, antequam vehiculo aquoso uniantur & motum intestinum plenarium subeant, unde & aliquando glutinis inftar tenacis ventriculo vel intestinis adhærent, & exinde vomitus fecessus vel alia quæcunque symptomata producunt ut in jalappa, gutta gamba scammonio, opio, &c. patet. Anatomia autem fimplicium facile fese exhibendam proponit sequenti methodo.

R. Corticis

Radicis vel ligni cujuscunque q. v.

Hisce superfunde primo aquam, post macerationem debitam coquantur, decoctum coletur, colatura ad consistentiam pilularum exhaletur, secubus superfunde spiritum vini, digerantur simul per duos tresve dies, ut tincturam deponant, quam claram evapora, sic in sundo resina apparebit; relique autem seculente particule sunt merè terrestres, è quibus sal fixum per incinerationem sed in parva quantitate elici potest.

Unde primò viscosum mediante aqua.

Secundò ramosum mediante spiritu vini. Tertio fœces tantum supersunt, sic & vice versa primo refina dein gummi separari queunt. Hac autem cum cautela tractanda funt illa corpora ut ea quæ magis inclinant ad viscosam naturam primò cum spiritu vini rectificato extrahantur, deinde fœces remanentes cum aquâ ulteriùs difsolvantur; è contra verò ubi textura est ramosa fufficiet prius adhibuisse aquam, deinde spiritum vini nisi quis tantum intendat unicas tantum obtinere potentiores ex illo simplici particulas, sic scammonium, jalappa & similia primo cum aqua extractionem admittunt, deinde cum spiritu vini ulterius ramofas particulas deponunt, è contra verò radices altheæ & fimiles præmifsam spiritus vini affusionem expetunt dein decoctionem in aquà.

CAP. XIV.

De Subterraneis.

Ineralia, metalla & in genere omnia sub-IVI terranea paucis faltem exceptis rariffimè hasce omnes subeunt extractiones & divisiones corporum, quamvis & varias actiones & pafsiones subeant menstruis mediantibus affusis. Firmior enim & solidior compages particularum, quo magis ab intricato nexu liberatur, ita ut in minima ramenta dividatur & simul vehiculi loco menstruum affusum obtineat, maximas inde non raro suas producere solet vires. Segregantur quidem in aliquibus particulæ ramofæ vel quæ videntnr aliquo modo effe viscosæ, sed revera à texturà particularum alio modo mediantibus liquoribus disposità figuram & formam talem mentiuntur cum sœpius maximè exaltata talia corpora pristinam denuo consistentiam ineant à vehiculis suis segregata, quamvis ut ante innuimus diversitas summa plerumque conspicua ab additamentis fiat. Ratio est, quoniam ille spiritus hasce particulas regit & in quamcunque partem dirigit, & illis hanc illamve differentem figuram postea inducit, sic etiam sæpius internæ particulæ fluidæ in corpore hoc minerali existentes adjutæ ab externo aëre fluido in pulverem vertuntur, ubi porosam superficiem lam-(G) bens

bens illam fensim dividit eamque in æruginem vel ferruginem vulgo dictam decidere cogit. Aëris autem & cujuscunque humidi ingressus impeditus illam læsionem facilè præcavet, sic oleo quocunque mediante expresso, sevis & quacunque pinguedine omnis actio etiam falium retardatur, quoniam vel nullus vel paucus admodum ingressus patet salium in ramosa corpora, hic tamen patet & vi sibi viam parant salia omni phlegmate orbata ubi existunt. Hinc non semper culpandi veniunt Authores cum pro voto successus experimentorum non semper optatus sit, sæpius enim menstrua hoc vel illo modo tractata & elaborata felici vel infelici exitu suos Artisices beant ut alibi latius.

Pulverisatio, quæ cum salibus in metallis & mineralibus perficitur, etiam mediante igne abfolvi potest, sic Saturnus, stannum & similia mediante sola ignis vehementia in calces abeunt, in aliis autem metallis pulvisculi ulterius attenuati mediante igne croci dicuntur, ubi in pulverem levem mediante reverberio slammæ abeunt, hi pulveres autem omnes quocunque modo tractati pristinam reassumere possunt metallicam naturam, salia ergo & ignis nil aliud sunt nisi pistilla Chymicorum; sumus itidem & vapor acris metallicæ superficiei allidens illam lædit & in minutum pulverem decidere cogit, sic & vapor Saturni & Mercurii halitus, vel in propria substantia adhibiti idem agunt.

CAP.

CAP. XV.

De Simplicium varià alteratione in Minturis.

Halem simplicia præparandi susticiant, jam autem variam simplicium actionem & passionem ab occursu aliorum corporum in mixturis perferutabimur.

Veluti Naturæ curiofissimus Artifex, in tam copiosa simplicium farragine, divinum ejus artificium ubique ob oculos ponit, in diversis eorundem non solum externis accidentibus sed præcipue internis, quæ tam intricata funt, ut altius abstrusa eorundem textura nobis absolutam & omnimodam penetrandi ad interiora spem in plerisque adimat, cum innumeræ immutationes & labyrinthi plus quam Dedalæi ibidem nobis obvient, in quacunque corporum anatomià. Ramosa enim à ramosis differunt, viscosa & terrestria diversissimam sæpius à se invicem siguram obtinent, ita ut ejusdem classis simplicia respuant hanc mixturam quàm alia ejusdem speciei corpora haud difficulter admittunt. Hæc varietas ut diximus tam à superficie diversa quàm à figura pororum & meatuum dependet, fic aurum requirit salia non solum acida fluida. sed & rigida, Argentum plurima acida respuens (G2) folam

folam fere aquam fortem admittit, Antimonium pro diverso scopo Artificis diversa requirit salia, ut pro regulo conficiendo salia lixiviosa ut & pro sulphuris ejus extractione; pro sixitate autem ejus adjuvanda requirit salia acida & Nitrosa. Euphorbium cœteraque vegetabilia sale acri caustico interno gaudentia expetunt salia sluida acida, quæ vires eorum obtundere & quodammodo sigere eorundem activitatem queunt ut in cantharidibus aliisque insectis patet, sic & plurima dantur quæ cuivis sere liquori cedunt, ut cuprum, ferrum, saturnus, &c. quæ serè omnibus salibus obviis imminuuntur, unde postea & ramosis & aquosis obedire solent menstruis.

Dantur etiam plurima corpora ramosa, que sepimentis & involucris obsessa ingressum menstruis vel aliis quibuscunque particulis denegant, ubi è contra hisce sublatis facilem læsionem & dissolutionem particularum admittunt, sic succinum per se solum admittit menstruum spirituosissimum omni phlegmate orbatum ad ejus dissolutionem, facilè autem ab omnibus aliis ramosis excipitur, si mediante liquesactione ab austeris salinis particulis liberatum suerit, sic Benzoin in slores redactum cuivis Menstruo spirituoso & ramoso paret. Gummi lacca cætera ferè omnia ramosa crassa Menstrua respuit, spiritum verò ardentem dephlegmatum ambit.

Secundum ramoforum genus est, quod abun.

dat

dat particulis viscosis circumcirca resinosis ambientibus & involventibus, quibus tanquam tegumenti loco inferviunt; hæc corpora requirunt Menstrua intermedia, quæ plerumque adhibentur non ad totalem dissolutionem, sed potius ad depurationem, nisi quis separationem particularum instituere velit mediantibus diverfis Menstruis, sic gummi sagapenum, ammoniacum, &c. dissolvuntur in aceto, Illud enim obiter notandum venit depurationem posse fieri menstruis heterogeneis, dissolutio autem & extractio requirunt menstrua homogenea, præcipuè in gummiresinis locum obtinet depuratio ita dicta, nam & dissolutiones & extractiones depurationes dici possent, hinc nempe duplicia talia simplicia prostare solent, vel quæ naturaliter pura existunt, ut storax calamita, sanguis Draconis, &c. in guttis dicta, vel quæ fœcibus & fordibus inquinata existunt, ut illa quæ vulgariter prostant. Ad folutionem autem plenariam & extractionem faciendam requiruntur hæc tria.

Primò ut Menstruum præditum sit particulis valde fluidis & mobilibus, ita ut motum aliqualem etiam aliis corporibus illi objiciendis impertiri possit, illaque in sluiditate retinere queat.

3

at

Secundo ut particulis & poris convenientibus tam corpora dissolvenda quam Menstrua sint prædita, Ex; gr: Menstrua particulas subtiles

(G3)

acutas

acutas & aliquando rigidas obtinere debent, ut poros corporum irregulares penetrare possint, particulasque à mutua cobæsione divellere & interstitiis suis accommodare faciant.

Tertiò requiritur clara & perspicua tinctura, quæ signum est veræ solutionis & separationis particularum impuriorum à purioribus. Omnes ergo operationes quæ ab hac differunt, depura-

tiones tantum superficiales dici queunt:

Tertium genus ramosorum est quod solis obedit menstruis oleosis crassioribus vel subtilioribus, respuens serè omnes alios liquores spirituosos, qui aliquando nullam vel exiguam saltem portiunculam attingunt, ut sunt gummi elemi, Mastiche, Thus, olibanum & similia nisi

spiritus sit ab omni phlegmate liberatus.

Notandum est præcipuè in hisce simplicibus, therebinthinam tanquam menstruum existere universale, tam ad solutionem quam ad mixtionem faciendam illorum corporum, imò plurima dantur in hoc genere resinosa, quæ therebinthinæ consortium immediatum expetunt, antequam ullo modo dissolutiones ulteriores admittere velint: sic gummi copal primò dissolvi debet in therebinthina alias difficilius in aliis oleis permisceri sese sinitabsque Empyreumatis contractione.

Datur etiam maxima differentia, quibusnam oleis hæc corpora dissolvantur, quoniam ut antea diximus internæ particulæ mutuam destructiostructionem sæpius admittunt, vel crassities mutua particularum corpus crassum & iners relinquere videtur ad balsamicam & emplasticam accedens naturam, sic sulphur in oleo lini coctum induratur, in oleo raparum & therebinthinæ molle & sluidum permanet. Imò & color observandus venit, sic illa quæ in M. B. dissolvuntur magis clara & limpida existunt, è contra quæ igne aperto, slavedine aliqua plerumque tincta apparent, ob faciliorem partium adustionem.

Quantitas corporum dissolvendorum respectu menstruorum dissolventium est varianda, sic in oleis crassis octava vel decima tantum pars est addenda corporis solidi, in tenuioribus oleis & magis sluidis latitare queunt corpora densiora in quarta tertia vel media parte respectu menstrui, imò aliquando majorem aliquando mino-

rem copiam admittunt.

is

1-

n

ıt

Ultimum horum genus est, quod solis spirituosis mediante sermentatione paratis menstruis obedit, in hoc genere sicut & in reliquis magna datur differentia menstrui adhibendi, sic aliqua corpora requirunt menstrua intermedia phlegmate pauco imbuta, ut jalappa, guaiacum & similia, pro resinis inde conficiendis; alia autem respuunt omnem aquam, & solum spiritum subtilissimum expetunt ut sunt gummi lacca, Benzoin, succinum &c.

In spiritu subtilissimo etiam olea dissolutio-(G4) nem nem admittunt, & omnia ferè ramosa recipit & extrahit spiritus subtilissimus; si autem ullo modo phlegmaticus suerit, nullus successus inde est optandus.

Junguntur & ramosa aliis corporibus mediante dissolutione, quæ conjunctio triplici

modo fir.

Primò mediante sale alcali, ubi particulæ illæ rigidæ poros ramosorum corporum perterebrant ita ut eorum interstitia majora reddantur, unde ingressus aquoso menstruo postea patet, ut in saporibus conficiendis conspicitur, imò hisce mediantibus alcalicis particulis in fermentationem & motum rapi possunt ramosa, cui aliàs pertinaciùs resistant.

Secundo mediante faccharo ubi nempe ramofa fluida, plerumque stillatitia, in eo excipiuntur & in pulverem reducuntur, qui pulvis Elæo-faccharum nominatur, quasi oleo-faccha-

rum diceres.

Tertiò mediantibus quibuscunque pulveribus viscosis & terrestribus, qui particulas illas ramosas & oleosas absorbere queunt, in trituratione ita ut postea cum eo aliis menstruis permisceri possint.

Quartò etiam mediante spiritu vini qui illas particulas dissolvens & in minimas guttulas imminuens eas aliis liquoribus sæpius instat lactis

innatare facit.

Terrestria prout ab hisce vel illis particulis ramosis

ramosis vel viscosis participant hoc vel illo modo tractari debent; sin autem merè rigidas duras terrestres particulas possideant, vel soli tritu
rationi vel calcinationi obediunt; illa autem quæ
triturationem respuunt sulphuris vulgaris adminiculo plerumque imminuuntur, adeo ut facilè
postea in pulverem subtilem abeant, ut in metallis præparandis patet V. G. in plumbo & ære
usto, croco martis & similibus, ita ut sulphur
quasi generale dissolvens respici possit in hoc
genere particularum. Plenaria autem talium
corporum dissolutio, requirit menstrua sluida
falina ut acetum, omphacium, &c. ut latiùs in
chymia patet.

CAP. XVI.

De qualitate Corporum immutandâ

3 alterandâ.

|-|-

IS

is

is

is

Cum plurima dentur simplicia quorum particulæ subtiles internæ noxià qualitate præditæ sunt, illæ correctione aliquali indigere videntur, ita ut serocia earundem mitigetur, vel si intentio sit vires debiles & quasi prostratas exacuare, vel serociam particularum exaltare & acredinem earundem intendere, mediantibus additamentis, quæ vehiculi loco inservire queunt, illud absolvi potest. Sic primò vires

res quorundam simplicium mitigantur addendo contrarias aliquas particulas, quæ hasce ibidem latitantes figere & in motu suo coërcere possunt, fic Cantharidum fal acre cicuratur mediante aceto, spiritu Nitri vel quocunque acido: hoc modo scammonium fumo sulphuris imbutum innoxium evadit, ita etiam Euphorbii acres calidæque particulæ à spiritu vitrioli, succo limonum & cæteris acidis affusis tolluntur, ne tantum ardorem concilient. E contra aciditas plurimorum simplicium infringitur, additamentis particularum terrestrium & salibus alcalicis. Ultimò etiam agendi qualitas nimium intenditur additione aliarum particularum acrium, quæ corrofivam & venenosam illius corporis qualitatem augere queunt, ut in Mercurio, Antimonio & fimilibus patet, quæ additamentis salium ita acuuntur, ut caustica & venenata evadant, & internum usum abhorreant, nisi aliis denuo præparationibus vel additamentis ferociam suam deponant.

Non autem semper additamenta & præparationes hæ successum speratum producunt, quoniam sæpius esticacia illorum simplicium per se satis innoxia, viribus suis & esticacia maxima spoliatur & agendi vis plenarie aliquando tol-

litur.

Dantur etiam alia præparationis genera, quæ qualitatem manifestam simplicium alterare, & sæpius immutare solent, sic plurima sermentatione tione mediante alià facultate imbuuntur ut theriaca mythridatium &c. alia arctius ad se invicem unita ab omni fermentatione prohibentur,
ut trochisci, lapides artificiales, & similia,
imò & plurimi pulveres valde in viribus discrepant pro ætate sua, id est si vel recentiores sint
vel antiquiores, quoniam exhalationem plurimam admittunt sæpius in ipsa pulverisatione,
vel situm temporis tractu contrahunt, & particulas subtiliores amittunt, de hisce autem in
operationibus latius.

CAP. XVII.

De Compositione Medicamentorum.

Compositio est debita simplicium debito modo præparatorum associatio, ut medicamentum inde è diversis constatum tanquam unum simplex appareat.

In Compositione Medicamentorum sunt ob-

fervanda:

1. Unio partium, mediante folutione corporis duri in poris convenientibus corporis fluidi.

2. Conjunctio partium heterogenearum, quæ coguntur sibi invicem adhærere mediante corpore quocunque ramoso vel viscoso vinculi loco cæteris existente.

3. Modus intermedius id est ubi partim uniuntur, & partim junguntur sibi invicem, mediantibus particulis magis fluidis, cæteras solidas excipientibus.

Hisce ergò tribus omnis constat compositio.

Unio plerumque locum obtinet in liquidioribus fluidis & transparentibus compositionibus, ut syrupis, oleis & similibus quibuscunque præparationibus, ubi nempe solida in sluidis lati-

tare coguntur.

Conjunctio strictè ita dicta, ut & illa quæ sit modò intermediò in cæteris solidioribus medicamentorum formulis occurrit, ubi partim sibi invicem uniuntur corpora partim miscentur, partim mutuo nexu cohærere coguntur, ut in trochiscis, pilulis, emplastris, unguentis & similibus.

De pulverum Compositione nihil est quod agamus, quoniam mera est congeries Corpusculorum per se seorsim in mixtura subsistentium absque ullo artificio, nisi tantum ut singula corpora debito modo tractentur ut in pulverem abeant, quod in ipsis operationibus patebit.

CAP. XVIII.

De Syrupis.

S'rupi sunt Medicamenta liquida è saccharo confecta, hi triplicis dantur generis pro diversa simplicium, è quibus præparantur constitutione & natura, quæ vel ipsa afficiuntur, vel afficiunt saccharum.

Primi generis funt syrupi acidi, in hisce duo observanda veniunt, color nempe & consistentia, color facchari ab acidis particulis plerumque intenditur : cum enim saccharum plurimis ramosis abundet particulis, facilè in apricum producuntur mediantibus quibuscunque ferè falibus, præcipuè si motum & agitationem maiorem cum illis sustineat : præcipitationis enim aliqualis specimen efficiunt acida cum sacchari particulis subtilioribus salinis, unde particulæ terrestres ramosæ è latibulis suis propulsæ magis manifestæ fiunt; (hasce autem particulas acriores plurimas existere in saccharo & quibuscunque ferè dulcibus manifestè arguit chymia oleum enim fætidum & spiritum acerrimum è faccharo & fimilibus exhibet, pluribus mineralibus spiritibus vix cedentem,) hinc irregularem acquirendo figuram poros indirectos & magis obliquos efficient, unde in rubrum & magis flayum degenerant colorem. Inde chymici

mici occasionem sibi arripuerunt tincturam è faccharo hoc modo præparato extrahendi, quæ revera nil aliud est nisi modificatio particularum facchari mediante acido; non autem plenaria fegregatio, quemadmodum & in plurimis aliis tin turis hallucinari folent. Præcavetur autem fequente modo: si saccharum ad consistentiam tabulati primò redigatur, postea ab igne remoto faccharo & leviter refrigerato acida infundantur : sic enim minori motu præditæ particulæ minorem etiam & leviorem vim faccharo inferunt. Hæc autem tantum de hisce syrupis intelligenda funt, quæ nullo colore præditi effe debent, & limpidi requiruntur; in illis verd ubi non interest sintne tincti vel non, vel ubi acida ipsa tincturam obtinent, coctionem mutuam facile sustinere queunt ad consistentiam debitam.

Clarificatio surrorum acidorum per subsidentiam fieri debet.

Hoc modo sequentes syrupi præparantur acidi,

Syrupus Limonum.

B. Sacchari purissimi to iij.

aq. communis q. f. coquantur fimul ad confistentiam tabellati, dein ab igne remoto senfim adde q. f. succi limonum recentis M. fiat f. A. agitando syrupus.

Nota

Nota in hisce & sequentibus acidis syrupis, si experantur sortiores acidi vires, in M. B. ad tertiæ partis exhalationem acidus succus committatur, imo & ulterius concentrari potest exhalatione sui phlegmatis.

Vires.

Refrigerat, cardiacus est, sitim & inflammationem levat.

Syrupus Acetofa.

B. Sacchari clarificati ad confistentiam tabellati percocti to iij. ab igne remoto adde succi acetosæ ad medias in M. B. evaporati q. S. M. F. S. A. Syrupus.

Vires.

Sitim compescit, leniter refrigerat & incrassat, febribus ardentibus convenit.

Hoc modo etiam fiunt syrupus Agrestæ, Cy-

doniorum, Granatorum & similes.

Qui omnes refrigerant, & blande astringunt, ventriculum corroborant, putredini resistunt & cardiaci sunt, præcipue in morbis à causà calida & motu nimio sanguinis originem trahentibus.

Notetur in hisce syrupis præcedentibus, illos debere esse contistentiæ satis crassæ non nimis liquidæ, præcipuè si in vasis non arctè clausis reservandi veniant, quoniam acida ad modum dum omnium falium aëris humidum facile admittunt, unde nimis liquidum & fermentabi-

lem fyrupum redderent-

Secundi generis sunt syrupi qui conflantur è simplicibus odoriferis volatilibus particulis donatis, hi diligentiori methodo elaborandi veniunt, ut particulæ fixiores volatilibus non destituantur in ipsa præparatione, simul etiam ut color, odor & sapor, quantum fieri potest, integra asserventur. Duplici plerumque siunt methodo, vel mera tantum insusione & macera-

tione, vel coctione & destillatione.

Infusio & maceratio in floribus plerumque tantum celebratur, præcipuè ubi textura particularum valde tenuis existit, ita ut à quocunque fortiori motu colorem & odorem sæpius citissimè evanidos obtineant, vel qui & facillimè alterentur à quâcunque causa externa, illud plerumque observandum est in floribus cæruleis, utpote qui color quam celerrime evanidus est & alterationes varias suscipit, in qua confectione etiam attendendum est, quinam liquores adhibeantur, quoniam aqua putealis in viridem declinare facit colorem, aliaque falia vel falino fucco imbuta Menstrua, illos flores exhibere faciunt rubrum purpureum, vel alium quemcunque colorem; Coctio autem & odorem & colorem planè immutat, ideoque sequenti modo procedatur.

Syrupus Violaceus.

B. Flor. violarum q. V. mundentur à caliculis viridibus, hisce superfunde aq. pluvialis coctæ q. s. ut bene humectentur, stent in B. V. per sex vel octo horas, dein siat colatura cujus B. s. q. & immisce saccharo ad consistentiam tabellati percocto, ut S. A. redigantur in syrupum,

Nota si recipiatur loco aq. pluvialis aqua stillatitia radicum iridis Florentinæ, fragrantissimus evadit syrupus, sed non in tantum refri-

gerat.

Vires.

Refrigerat, acrimoniam humorum temperat, bilem compescit, thoraci & cordi convenit.

Eodem modo conficitur syrupus florum cya-

ni & similium.

Secundus modus syrupos è volatilibus conficiendi sequens est ut mediante coctione per alembicum particulæ subtiliores volatiles abstrahantur, colatura deinde albumine ovi clarificata percoquatur cum saccharo clarificato ad consistentiam duriorem, hisce postea adde aquam stillatitiam spirituosam ut in sequentibus patet.

Syrupus Artemisiæ Fernelii.

B. Rad. Fœniculi, Helenii, Iridis, Levistici,

Pœoniæ,

Rubiæ tinctorum à 3.1.

Herb. Artemisiæ Mij.

Betonicæ. Calaminthæ, Chamædryos.

Chamæpithyos,

Hyssopi,

Hyperici, Majoranæ,

Matricariæ,

Meliffæ,

Nepethæ,

Origani,

Prasii.

Pulegii,

Sabinæ ana Mj.

Sem. Anisi

"Dauci

Fœniculi

Nigellæ

Ocimi

Petrofelini

Rutæ an. 3 iij. Contundantur & incidantur grosso modo, dein macerentur per duos dies in s. q. hydromelitis Vinosi dilutioris, postea per M. B. separetur aqua spirituosa, qua seorsim excepta reliquiæ ulterius coquantur, S. A. colatura cum sacchari libris quinque percoquatur in syrupum crassum, ut postea permiseri queat aquæ spirituosæ, in qua cinnamomi z̄j. Spicæ indicæ z̄ iij. tincturam & vires deposuerint mediante digestione.

Vires .

Menses movet, obstructiones reserat, hystericis, epilepticis & paralyticis convenit.

Syrupus Stæchados.

R. Flor. Steechados Ziv.

Herb. Betonicæ

Calaminthæ

Origani

Thymi an. 3 i J.

Salviæ

Flor. Rorifmarini an. 3 . .

Sem. Fœniculi

Pœoniæ

Rutæ an. 3 iij. Macerentur in f. q.

hydromelitis per 24. horas dein destillationi committantur in M.B. ut aqua merè spirituosa abstrahatur, dein procede ut superius, addendo sacchari, mellis optimi an. thij.

 (H_2)

Vires.

IIC

Vires.

Nervoso generi convenit, affectibus frigidis succurrit, tenuium est partium, epilepsiæ,

spasmo, & capiti conducit.

Tertius etiam datur modus, ubi nempe olea stillatitia post confectionem syrupi adjiciuntur, ut eo penetrantiores & majorum virium evadant, ut in sequenti syrupo patet.

Syrupus Carminativus.

R. Lign. sassafras zj. s.

Macis,

Nucis Mosch. an. 3ij.

Sem. Anisi,

Fœniculi,

Carvi an. zi. .

Herb. Menthæ M iij.

Corticum arantiorum zij.

Sem. levissici 3i. D. contundantur omnia grosso modo, & infundantur in S. q. aq. fæniculi, Menthæ æqualibus partibus, leviter coquantur & ebulliant in M. B, post macerationem 24. horarum siat colatura, quæ sacchari clarificati & ad consistentiam tabellati percocti to v. permisceatur absque coctione, syrupo consecto adde.

Ol. Cort. Arantior. Menth.

MEDICO-PHYSICA. 117

Carv.

Fœnicul.

Anif.

Gariophill. an. gtt. ij.

In faccharo prius excepta & pulverifata.

Vires.

Flatus discutit, ventriculum roborat, affectibus frigidis convenit, quibus major olei copia

placet eam addere pro lubitu poterit.

Quartus modus est, ubi succi herbarum humidiorum expressi cum parva quantitate in syrupum coguntur absque coctione, ut sequens syrupus demonstrat.

Syrupus Cochlearia.

R. Sacchari optimi ad confistentiam tabellati cocti th iv.

fucci cochleariæ recenter expressi q. S. aquæ spirituosæ cochleariæ octavam circiter partem respectu succi, Misceantur S. A. in sy rupum.

Vires.

Antiscorbuticus est specificus, acidis humoribus in corpore oberrantibus prodest suo sale tenui volatili.

Eodem modo possunt parari syrupi ex omni-(H3) bus bus scorbuticis herbis & succulentis odoriferis plantis, ut borraginis, Menthæ, Betonicæ, Becabungæ, Melissæ, Majoranæ & similium.

Quintum & ultimum genus fyruporum odoriferorum est, quod præparatur ex meris aquis stillatitiis, vel earum loco ex oleis; vulgò autem, julapii nomine veniunt, si fiant, ex aquis odoriferis frigidioribus vel temperatis, quamvis non contemnendi è calidis simplicibus educantur, ut sequitur.

Iulapium Rosaceum.

B. Sacchari purissimi ad consistentiam tabellati cocti to iij. huic admisce aquæ rosarum fragrantissimæ q. s. M. & agitando in consistentiam syrupi diluti redige.

Vires.

Leniter refrigerat, cardiacum est, & thoracicum.

Eodem modo fieri possunt julapia ex aquâ violarum & similium. Hi syrupi potentiores fiunt si proprium oleum sacharo exceptum iis admisceatur, vel aqua spirituosa.

Syrupus de Cinnamomo.

R. Ol. Cinnamom. gt. x.
Sacch. cand. alb. 3ij. M. exactè in Mortario

rio hunc pulverem immisce syrupi sacch. cand. libræ uni & siat S. A. syrupus super levem calorem B. V. agitando donec mixta sint.

Alter ctiam datur modus hosce syrupos confi-

ciendi, ut fequitur.

eris

æ,

n.

ri-

tilm,

rion

r,

Syrupus de Corticibus citri essentificatus.

Corticum citri recentium exteriorum Zij.

Digerantur simul per 24. horas, dein clarum a spisso separetur, huic adde succi citriorum recenter expressi Zij. sacchari ad consistentiam debitam percocti q. s. ut cum præcedentibus liquoribus in syrupi consistentiam redigi queat absque coctione, ultimo adde syrupo jam confecto Elæosaccharum citri è guttis vj. vel viij. olci recentis citri consectum M. f. syrupus.

Vires.

Temperatus est, cordis affectibus summopere conducit, slatus discutit.

Syrupus Caryophillorum.

B. aq.lactescentis stillatitiæ caryophillorum \(\frac{7}{3}x. \)
caryophillorum grosso modo contusorum \(\frac{7}{3}i. \) f. s. a tinctura dein adde sacch. ad consistentiam tabellati redacti q. s. ut agitando cum tincturà illà clarà in syrupum abeat.

(H4)

Vires.

Vires.

Stomachicus est, omnibus nervosis partibus convenit & morbis è frigore ortis conducit.

Notetur omnes hos syrupos arctius occlusos

debere reservari.

Tertii generis fyrupi è variis vegetabilibus inodoris fiunt, nempe quæ terrestri crassa ramoso viscosa natura gaudent particularum, hi etiam triplicis plerumque sunt generis.

Primo qui è floribus & fructibus fixioris qualitatis conficiuntur & vulgo ad acidum au-

sterum inclinant saporem.

Secundi generis præparantur è folis mucilaginofis fimplicibus.

Tertii generis exhibent syrupum è ramosis &

refinosis simplicibus conflatum.

Primi generis simplici coctione expressione & clarificatione contenti sunt in illorum præparatione, methodo planè vulgari, præcipuè ubi è simplicibus siccioribus tales syrupi præparandi veniunt, ut in sequenti patet.

Syrupus Cichorei cum rhabarbaro.

R. Rad. Apii.

Asparag. Fœnicul. an. Zij.

Herb. Cichor.

Endiviæ fativæ.

Taraxaci an. Mij.

Fuma-

bus

Cos

us

0-

m

is

Fumariæ.
Hepaticæ.
Lactucę.
Lupulorum.
Sonchi lævis an. Mj.
Capill.vener.
Hord. integri an, Zi.J.
Fruct. alkek ngi.

Glycytrhizæ raf. an. 3vj.

Coquantur simul in S.q. aq. post debitam macerationem, deinde clarificat. colat. adde rhab. electi Ziv. spicæ Nard. 3ij. coquantur denuo leviter in M.B. vase accurate clauso per horas circiter duas, donec nempe omnis fere tinctura rhab. exhausta fuerit, coletur denuo & per sub-sidentiam clarificetur, decocto claro adde sacch. alb. to iv. ut unica vel altera ebullitione in consistentiam syrupi reduci queat, aut si ita visum fuerit denuo nodulus cum recenti rhab. & spica infundi poterit.

Vires.

Leniter bilempurgat & vulgatissimi est usus pro infantibus aliisque debilioribus, leviter etiam refrigerat dos. ab Z. J. ad Zij.

Syrupus Glycyrrhiza.

B. Rad. Glycyrrhizæ raf. Zij. Herb. tussilag. Miv.

Capil-

Capillor. veneris 3j.

Hyffopi 34. Macerentur per diem naturalem in M.B. in s. q. aq. dein mediante eodem coquantur per horam unam, cavendo tamen ne multum exhalet, siat postea colatura cui per subsidentiam clarificatæ adde mellis optimi despumati, sacchari albi à lb j. percoquantur leni ebullitione in syrupum.

Vires.

Bechicus est, expectorationi conducens. Pectoris vitils ut tussi, althmati & similibus convenit.

Notetur in hisce & similibus syrupis non multum aquæ requiri ad simplicium extractionem, sed illam tantum quantitatem sufficere, quæ immergendis simplicibus sufficiat: alias enim si ullæ adsint particulæ volatiles facilè mediante diutina coctione sugam tentant, si autem recentia possint obtineri simplicia, illa tantum vel exprimuntur si sint succulenta, vel humectantur si aridiora sint, ut sola agitatione succi vel liquoris expressi cum sacchari debito pondere in syrupum cogi queant, unde fortiores & integris viribus dotati syrupi consiciuntur, ut in sequentibus duobus patet.

Syrupus Papaveris Rhaados.

R. Flor. papay. erratic. recentium q. v. contundantundantur in Mortario lapideo & per prælum succus exprimatur.

R. hujus succi q. v.

natu-

dem

n ne

Sub-

pu-

oul.

Sacchar. albi clarificati & ad confistentiam tabellati percocti q. s. ut mediante agitatione syrupi consistentiam acquirant, qui usui servetur.

Vires.

Hoc modo præparatus fyrupus omnibus illis affectibus & morbis conducit, quibus Authores illum infervire afcribunt: hypnoticus enim est & bechicus, omnibus pectoris & thoracis vitiis succurrens, pleuritidis dolores mitigat &c. dos. ad Zj.

Nota è fœcibus post expressionem residuis mediante decoctione in aq. comm. leviorum virium syrupus confici potest, pro mixturis edul-

corandis.

Syrupus Papaveris albi.

B. Capitum papav. recentium q. v. contundantur in Mortario cum levi quantitate aq. destill. dein exprimantur, liquor expressus cum sacchari albi sufficienti quant. ad consistentia tabellati redacti, in syrupum mediante agitatione cogatur.

Vires.

Anodynus est dolorem valde sedans & somnum inducens, thoraci & pectori conducit.

Nota

Nota alio etiam modo præparari potest, si capita recentia in s. q. aq. coquantur & exprimantur, liquor expressus cum s. q. sacchari in syrupum potest percoqui, hic autem syrupus multô fortior est syrupo vulgariter præparato, ideoque ejus dosis etiam minuenda; vulgaris autem descriptio ita sese habet.

BY. Cap. papav. albi ficcatorum Zx. coquantur in f, q. aq. ad tertiæ partis exhalationem colat adde facchar. alb. thij. coquantur denuo & clarificentur f. A. alii etiam addunt capit. pa-

pav. Nigri,

Syrupus Myrtinus.

B. Baccar. Myrt. Zij J.

Mespilor. immaturorum to. ...

Semin. oxyacanthi.

Sumach. Balaustiorum.

Rosar. Rubrar.

Santal. alb. rubr. ana 3.8.

Contusa & conscissa coquantur in aq. & vin.austerioris partibus æqualibus, dein siat colatura,
quæ cum sacchari the v. percoquatur in spissiorem consistentiam, cui adde succi Cydoniorum,
granat. acidorum ad tertiæ partis remanentia in
M.B. evaporatorum an. Ziij. M. s. s. syrupus.
Vires.

Valide aftringit & refrigerat, fluxibus quibuscunque convenit ventriculum corroborat.

Syru-

Syrupus de Rheo simplex.

Bt. Rhabarb. el. ras Zij. Cinam acut. Zij.

Infunde in M. B. per horas 24. in vase vitreo in s, q. aquæ tartarisatæ Colaturæ adde.

Sacchar. clarif. & percoct Zxvj.

M.F.S.A. fyrupus.

Vires.

Bilem purgat, humorum acrimoniam tollit, summi est usus pro infantibus & delicatulis. dos ab Zj. ad Ziij.

Syrnpus de Sennâ.

Bt. Fol. fenn. mundat. Zij. Sem. Fænic. dulc. 3ij.

Infunde per 24. horas in M.B. cum aquâ tartarifatâ, colaturæ adde

Sacchar. clarific. Zxvj.

Coquantur lento igne ad lyrupi consistentiam.

Vires.

Melancholicos & biliofos humores expurgat

dos ab 31. ad Ziv.

Eodem modo fiunt Syrupi de Colocinthide & Helleboro nigro qui omnes Celeberrimo Sylvio ascribuntur.

Secundi

Secundi Generis fyrupi magnam difficultatem in præparatione admittunt, ob quantitatem magnam aquæ congelantem quasi in particulis viscosis, quæ instar vesicularum dilatantur & un. diquaque aquam circum ambiunt & includunt in capfulis suis, unde consistentia mucilaginosa illius decocti jam crassior est quam syrupo conficiendo decet, hinc talium syruporum præparatio impossibilis est vel decoctio simplicium ita instituenda venit. ut nullam mucilaginem deponat, in quâ tamen nobilissima eorundem virtus confistit, vel ubi mucilaginem deposuerunt potius in confistentiam duriorem seu in gelatinas reducantur cum saccharo, alias enim ob penuriam sacchari quam recipiunt talia decocta facilè temporis tractu situm contrahunt, vel dissolutionem continui admittunt, & in fermentationem rapiuntur, unde potissima vel totalis vis illorum fyruporum destruitur ut in sequentibus exemplis patet.

Syrupus jujubinus.

B. Jujubas No. 1x.
Fol. capill. veneris,
Rad. glycyrrhiz. raf.
Hord. excorticati à Zj.
Sem Malv. 3v.
Papav. alb.
Melonum.
Lactuc.
Cydoniorum à 3ij. M.

Omnia

Omnia contula injiciantur aquæ ferventi & decoquantur fimul ad medias colat adde

Flor. Violar. 3v.

Ut tincturam & vires suas liquori calenti communicet cui abque expressione percolato adde Sacch. ad Tabellat. consistentiam percocti stij. Ut agitando syrupi consistentiam acquirant.

Vires:

Omnibus thoracis & pectoris vitiis ex acribus humoribus ortis conducit, asperitatem arteriæ mitigat, expectorationem promovet.

Nota Hæ species aquæ serventi injiciuntur, ne mucilaginem nimiam deponant. Quibus autem muccilago expetitur, frigidæ simplicia immergant coquenda.

Eodem modo præparatur syrupus hyssopi,

diacodion, &c.

Syrupi ramoso-viscosi nullam clarificationem nisi per manicam vel spontaneam subsidentiam admittunt ob resinosas duriores particulas, quæ ipsum albumen ovi irretiendo retinent, & per consequens decocta magis turbida reddunt ut in syrupo sequenti patet.

Syrupus de Pæoniâ compositus Londinensium.

B. Radicis recentis utriusque Pœoniæ plenilunio extractæ, & post dissectionem in taleolas, vino in vino albo odorifero spatio integri diei infufæ an. Zi ....

Contrayerv. 3.1. Sileris. montan. 3vj.

Ungulæ alcis 3j.

Herb. & Flor. Rorifmar. Mj.

Betonic.

Hyffop.

Origan.

Ivæ Arthritic.

Rutæ an. 3iij.

Lign. Aloes.

Cariophill. aromat.

Cardamom min. an. 3ij.

Zingiber.

Spicæ Nard. an. 3j.

Stæchad.

Nuc. Moscar. an. 3ij. B.

Post unius diei tepidam digestionem in M. B. in aquæ destillatæ Pœoniæ th vj. abstrahatur circiter thj. aquæ spirituosæ, reliqua pars coquatur ad remanentiam thiv. colatura constans è particulis ramoso-viscosis coletur per manicam, ut limpidus liquor cum

Sacchar. albiffim to iiij ...

Ulterius percoqui possit fere in tabellati consistentiam, quibus ab igne remotis & sere tepefactis adde

Liquorem spirituosum

ut fiat S. A. syrupus.

Vires.

Vires.

Egregius plane est syrupus in terminis puerorum, vertigine, Epilepsia, paralisi, tremore artuum, &c. dosis pro re nata.

Sub hac classe etiam recensenda veniunt ge-

latinæ, rob & mellita.

Gelatina fit ex meris viscosis, vel succis sub acidis cum s. q. sacchari, quæ postea ad consistentiam duriorem reducuntur vel etiam absque saccharo conservantur, in consistentiam duriorem si redigantur E. G.

Gelatina C. C.

Bt. Corn. Cerv. limati Ziv. decoquatur in magna quantitate aquæ per horas tres vel quatuor semper recentem aquam substituendo in locum evaporatæ, deinde subsideant sæces & aqua mucilaginosa supernatans effundatur, & ad consistentiam per se evaporetur super ignem, dein usui servetur.

Vires.

Convenit in exæstuationibus sanguinis, acrimoniam humorum temperat, cordis affectibus succurrit dosis ad 3j. in liquore conveniente, ut in aq. cinnamom. rosar. &c.

Gelatina Cydoniorum.

Bt. fucci Cydon. recenter expressi zvj.
fem.Cydon. zij. stent in digestione in M.B.
donec in glutinosam abeant consistentiam dein
calidè per linteum transcoletur liquor, cui adde
sacchar. albissimi ziv. vel vj. coquantur simul in
M.B. ad consistentiam debitam.

Vires.

Sitim sedat, bilem compescit, sebribus ardentibus convenit, ardorem sanguinis mitigat.

Rob nil aliud est nisi syrupus crassior, è succis fructuum cum saccharo coctis & ad consistentiam duriorem redactis conslatus, ut rob ribesiorum Berberorum & simil.

Mella seu mellita tales dicuntur syrupi qui loco sacchari mel recipiunt, ut oxymel simplex & scyllit. mel ros. &c.

C A P. XIX.

De Aquis.

A quæ stillatitiæ è frigidis dictis herbis eli-Aciuntur vel è calidis, vel compositæ fiunt, vel fimplices, vel ex diversis simplicibus, vel è diversis liquoribus, omnes more Chymico præparandæ veniunt, quarum præparationem & methodum exhibendi chymia nostra docet, plerumque destillantur per vesicam præcedenti maceratione vel digestione, donec particulis crasfioribus fegregatis vel diffolutis cœteræ fubtiliores liberiorem sibi exitum obtineant, ulterius autem de iis chymia nostra inspiciatur. Duplex verò aquæ posset esse præparatio usui pharmaceutico & Medico, Prima, quæ folis vehiculis inserviret, secunda quæ viribus majoribus dotata aquas spirituosas & salino volatiles exhiberet, quæ aquæ non folum vehiculi locum, fed & efficacis Medicamentosi liquoris vices supplere possent, hæ facilè ab aliis distinguuntur sua la-Aescenti albedine ob particulas plurimas ramofas intermixtas, cœteræ debiliores limpidæ apparent.

Ь

Differunt etiam ratione liquorum additorum tam in præparatione quâm in viribus, sic illæ, quæ fiunt ex ipsis succis & herbis diutius macerationem & fermentationem sustinent, quàm

quæ in merà aquà macerantur, idem etiam de liquoribus spirituosis addendis esto judicium.

Notetur Aquas spirituosas lactescentes proprio oleo supernatante esse imbuendas, nisi nimis magna olei sit quantitas & iteratæ destillationes aquam particulis subtilioribus planè gravidam reddiderint, imprægnatio autem illa sit mediante spiritu aliquo ardente rectificatissimo in quo olea dissolvuntur, vel mediante saccharo, in quo olea mediante pistillo in pulverem rediguntur, quæ utroque modo apta redduntur, ut aquæ sese immissere sinant.

Nota. hæ aquæ fortiores si in promptu sint sacilè carere possumus debilioribus, quoniam unica uncia illius aquæ sex uncias aquæ communis destillatæ imbuere potest viribus sufficientibus,

ut vehiculi loco inferviant.

Aquæ autem sequentes plurimo in usu Medicis existunt. quibus etiam accedunt aquæ sola infusione paratæ, quæ tincturæ lecum replere possunt, ut aqua theriacalis simplex, &c. hæ mediante Menstruo spirituoso præparantur, quo mediante particulæ ramosæ in compositis illis existentes tanto magis exaltantur & in poris sluidi Menstrui retinentur, hoc ut faciliùs procedat salia alcalia adduntur in ipsa extractione, ut in tincturis chymicis patet, iteratæ autem infusiones multò nobiliores tincturas efficiunt in minori dosi exhibendas, quæ alias liquore spirituosonimis onerantur.

le

t

Aquæ mere spirituosæ sunt aquæ Vitæ dictæ, quæ è variis simplicibus & spiritu vini constantur, mediante destillatione. In iis non raro mixturæ farrago inconcinna conspicitur, talium additione quæ spirituoso-ramosis nullis gaudent particulis, pauciora enim debito modo excerpta & præparata ut fere in omnibus aliis sic & in hisce plurimas vires easque integras offerunt. Rejicimus ergo primo mera terrestria ut Conchylia, testacea, lapides prætiosos, &c.

Secundòmera viscosa ut passulas, ficus, radices Altheæ, semina frigida, &c. Tertio Crassa & fixiora Ramosa inodora ut amigdalas, &c.

Aqua simplices usitatiores ha sunt

Frigida,	Calida,	Calida,
Rosarum.	Cardui Bened.	Hysfopi.
Plantaginis.	Arthemifiæ.	
Euphragiæ.	Menthæ.	Rorismarini.
Fumariæ.	Lavendulæ.	
Flor.Sambuci	Melissæ.	
Liliorum albor.	Cichorei.	
	Fœniculi.	

Aqua ufitatiores cum vino praparanda.

Cinamomi.
Cochleariæ.
Lavendulæ composita.
Corticum arantiorum.
Citri.

Hæ, ex una parte vini, media parte aquæ communis, vel si possibile sit, idebilioris antea super eadem simplicia destillatæ, vel ad modum in Essentiis Chymicis descriptum præparentur s. a. digerendo postea abstrahendo, quamdiu liquor albicans prodit.

Aquæ per infusionem parandæ sunt Theriacalis simplex.

B. Theriacæ recenter fermentatæ Ziiij. Sp. Vin. rectif. Zxx.

Digerantur simul per duos vel tres dies in B.M. dein clarum à spisso separa per decantationem & sœcum filtrationem.

Vires.

Sudores movet, Alexipharmaca est, morbis per sudores curabilibus convenit. dosis a. 3j. ad 31.

Si cui volupe est iterato Theriacam extrahendam addere, ei integrum erit Aquam hanc in dosi

minorem, in viribus fortiorem reddet.

Aqua vita Composita.

By. Cinamomi acuti 3. s. Zinziberis Zj. Caryophillorum.

Nucis

Nucis Moscatæ.

Granor. Paradisi an. 31.

Macis.

Iæ

ea

m

ır

u

Piperis longi an. 3ij.

Flor. Salviæ Zj.

Cardamomi.

Cubebarum,

Calami aromatici.

Galangæ an. 3j. ..

Melissæ 3. S.

Corticum citri exter. 3vj.

Stæchadis Arabicæ 3.1.

Rorifmarini.

Majoranæ.

Lavendulæ.

Melissæ.

Betonicæ an. 3vj.

Pulverisentur omnia & infundantur per aliquot dies in sp. vini ex. dein.

Destillentur leni igne, suspendendo in petia

circa rostrum Alembici.

Ligni Aloes 3ij.

Mastiches 3j.

Ambræ griseæ.

Mosci an. gr. vj.

Rosar. Rubrarum 3ij.

In vase arcte clauso dein servetur.

Vires.

Spiritus vitales refocillat, lypothymiæ fuccur-(14) rit, rit, &c. Cui placent Castoreum, Ruta, Baccæ lauri, ea in sufficienti quantitate addi poterunt, vel quod melius si pro mulierculis paretur, omisso mosco & ambrà, Castoreum in petià substituatur, cætera simplicibus destillandis permisseantur.

Etiam solà infusione & extractione fieri potest, sed ingratior est, & saccharo edulcoranda venit.

Aqua Hysterica Amstelodamensium.

B. Rad. Brion. ficc.

Bacc. Sambuei maturarum lento furni calore exficcatarum & à stipitibus mundatarum an. Zij.

Fol. Artemis.

Dictamn. Cretic.

Matricar.

Nepet.

Ocym.

Puleg.

Rutæ.

Sabin. rite siccatorum an. 34.

Cort. Arantior. exterior ficcat. Žj.J.

Mirrhæ.

Castorei an. 3iij.

Croc. 3j.

Pulverisata macerentur per octiduum in

Sp. Vin. opt. th iiij.

Deinde colentur per setaceum densissimum, & servetur accurate clausus liquor.

Note.

Note.

1. Per subsidentiam etiam clarus, à sœcibus decantandus, liquor redditur.

2. Per destillationem minus ingrata aqua redditur, pro delicatulis.

Vires.

Paffionibus quibuscunque Hystericis subvenit, menses movet, partum difficilem promovet, Paralisi, &c. convenit doss an. 3. d. ad 3ij.

Aqua Stomachica.

R. Galangæ Minor 3v.
Cort. arantior. exter. Zj.
Calam. arom.
Enul. campan. an. 3ij.
Zinziber 3iij.
Cardamom.
Gariophill. an. 3j. V.
Sp. vin. Zxx.
Nitr. 3ij.

Digerantur simul per sex dies dein clarum à spisso s. a. separa.

Vires.

Concoctionem ventriculi adjuvat, appetitum ciet, febribus intermittentibus fuccurrit dosis a. Dj, ad Zj.

 (I_5)

Aqua

Aqua Prophylactica Clariff. Sylvii.

R. Rad. Angel.

Zedoariæ 3j. Petasitid. 3j.

Fol. Rutæ hortens Ziiij. Meliss.

Scabios.

Flor. Calendul. an. Zij.

Nucum Jugland. immat. concis. thij. Pomor. citrior. recent. concis. thi.

Contundantur omnia simul, dein affunde Acet vini opt.ad tres quartas partas ex arenà in cucurbità vitrea destillati Hij.

Digerantur per noctem, mane destillentur igne cinerum lento fere ad siccitatem, idque sine ustione.

Vires.

Humorum exæstuationem sedat, sudores movet, venenis resistit, temperata est ob mixturam acidi & salis volatilis oleosi simplicium additorum dossa 3j. ad 31.

Nota. In fœcibus heret aceti pars fixior cum partibus viscosis & ramosis crassis, quæ mediante aqua convenienti elixiviari possent, ut inde extractum spissum siat non contemnendum.

Aqua Theriacalis composita.

R. Rad. Valerianæ.

Imperatoriæ.

Angelicæ.

Petafitidis.

Galangæ minoris an. 3j.

Bacc. Juniperi Ziiij.

Lauri 3x.

Garyophillorum 3vj.

Cort. Arantiorum Zij.

Fol. Scordii Miij.

Rutæ Mj.

Meliffæ.

Lavendulæ.

Scabiofæ.

Chelidoniæ an. Mij.

Sem. Dauci vulgaris 3j.

Mirrhæ Zij.

Theriacæ fermentatæ Zvj.

Sp. vini Gallici thviij.

Sal. Tartari 3.1.

M.

Conscindenda & contundenda s. a. in minutas partes redigantur, dein digerantur simul vase optime clauso per 4. dies, destillentur postea ad mediæ partis sp. vini additi abstractionem, liquorem accurate serva.

Vires.

Penetrantissimus est liquor in sudoribus movendis, ventriculum roborat, slatus discutit, sanguinem attenuat, humores crassos incidit, &c. dosis a. 3. \$\mathcal{D}\$. ad 3ij. in vehiculo.

Etiam absque Theriacæadditamento fieri po-

test.

Spiritus Carminativus Sylvii.

B. Rad. Angelicæ3j. Imperatoriæ.

Galangæ an. 3j. . Fol. Rorismarini.

Majoranæ.
Rutæ hortenfis.

Basiliconis.

Summit Centaurei min. an. M. J.

Bacc. Lauri 3iij.

Sem. Angelicæ. Levistici.

Anisi an. 3. B.

Zinziberis.

Nucis Moscatæ.

Maceris an. 3j.

Cinamomi 3vj.

Garyophillorum.

Cort. Arantiorum an. 3j.

Concisis & crasse contusis affunde

Sp. vini Malyatici vel Hispanici ZxL.

Dige-

Digerantur per biduum in M. B. Hinc ad ficcitatem destillentur. Quicquid ascenderit magmati iterum affundatur, per biduum digeratur, mox tres partes quartæ destillentur. Servetur destillatus spiritus ad usum.

Vires.

In colicis doloribus, torminibus ex acido austero oriundis, flatibus discutiendis magni usus est dosis an. 3j. ad 34.

Spiritus Aromaticus.

R. Cinnamomi acut. Ziij. Cort. citri exter. Zij. Pomor. Chin Zi. 1. Nucis Moscatæ. Macis. Cardamomi. Garyophillorum Cubebar, an. 3iij. Lign. faffafras 3.1. Santali citrin.3v. Herb. Meliffæ Mij. Flor. Lavendule Mj, Rofar. Mi 1. Sem. Coriandri. Macalep. an. 3ij. Rad. Iridis Flor. 3.1. Benfoes.

Storac. Calamit. an. 3j. Sp. vini Gall. 15 viij.

Macerentur debito modo contusa simplicia in sp. præcedenti per 3. dies, postea destillentur circiter ad medias, spiritus collectus usui in vitro optime clauso servetur.

Vires.

Egregiò suo odore & sapore Cor, cerebrum & omnes spiritus vitales recreat. Dulcificari potest cum Julapio Rosaceo vel alio quocunque syrupo convenienti. Quibus odor fragrantior placet, illum assequuntur cum Ambrà Mosco & similibus in petià ligatis, dein ad rostrum Alembici suspensis, ut guttæ descendentes per illam transire cogantur. Facilius autem sequenti modo idem perficitur

R. Ambræ griseæ gr. ij.

Mosci gr.j.

Sacchar. Candi 3j.

Misceantur exacte in mortario vitreo, pulvis hic sufficienti quantitati spirit. Aromat. permisceatur.

CAP. XX.

De Vinis, Acetis & Cerevisiis medicatis.

iquores potabiles Medicati dicuntur, infu-Liftiones simplicium in quocunque fermentato liquore factæ. Sunt igitur extracta liquida corporum folidorum, ut plurimum præsenti usui dicata.

Ea in duplicem classem reduci possunt, nempe in laxantia vel purgantia & sudorifera stoma-chica, &c. Purgantia infusa in minima quantitate potius extemporaneo usui præparentur, cum nil æque certum sit, quam purgantium vim è motu intestino lædi & alterari si diutius infundantur, unde querelæ plerumque Ægrorum oboriuntur, antehac illos ex assumto haustu purgasse, jam vero potum illum nil agere: quamvis & sæpius consuetudo assumendi ita disponat nostrum fermentum, ut nullam alterationem inde obtineat, à copià particularum hoc modo jam existentium ut impetum amplius nullum in illas spiritus & materia ætherea inibi contenta facere possit, sed libere pertranseat, ut patet diversis experimentis. Sed ad rem. Purgantia autem optime in sp. vini extracta facile vinis medicatis in debita quantitate hauriendis unicâ dosi permiscentur. Exempla autem duo vini & Cerevifiæ purgantis dabimus ut eorum formula innotescat.

Cerevisia purgans.

Rad. Jalappæ žj.

Rhabarbari 3vj.

Fol. Sennæ ži.

Aloes lucidæ žj.

Comarum ablinthii Mv.

M.

Grosso modo contusa, in quartà parte integri vasis cerevisiariorum, quæ continet circiter 50. pintas, infundantur in petià ligata.

Vires:

Serofos & Biliofos humores expurgat. dosis

ad pintam semis.

Notetur omnes hasce infusiones in cerevisia factas nil vel parumper tantum Alvum subducere si acescere incipiant.

Vinum purgans.

R. Rhabarbari.
Turbith. an. Zj.
Fol. Sennæmundator.
Aloes an. Zi. S.
Comarum Absinthii Miiij.
Herbæ Majoranæ.
Salviæ an. Pij.

Sem.

MEDICO-PHYSICA. 145

Sem. Sileris Montani.
Fœniculi.
Coriandri an. 3iij.
Cardamomi 3i. M.
Infundantur 8. stopis vini.

Vires.

Alvum expurgat leniter humores biliofos & crassos evacuat dosis ad Pintam semis.

Sudorifera, stomachica, &c. vina Medicata optime siunt è musto sermentante cum speciebus debitis, quæ clara & limpida postea usu asservari possunt, imo proficuum est Medicis illa in promtu habere V: G: unum Sudoriferum, alterum Stomachicum, tertium diureticum multo potentiores essent aquis debili virtute præditis. Modum præparandi & selectionem simplicium unusquisque Medicus exacte novit, ut opus non sit hæc describere. Methodum illos liquores præparandi quovis tempore absque vino: Eosque cum vino preparatos optime confervandi describerem, ni molestiam Lectori creare vererer, Unicum saltem Exemplum omnibus aliis rite persiciendis viam monstrabit.

Vinum Medicatum stomachicum.

B. Rad. Enulæ Campanæ Žiiij. Calami Aromatici Ž. J. Galangę.

(K)

Gen-

Gentianę.
Zedoarię.
Zinziberis an. 3iij.
Cubebarum.
Cort. arantiorum 3j.
Cardamomi.

Garyophillorum an. 3v. Summitat. Abfinthii Miiij. Musti generosi vini Gallici vel Rhenani stop. xx.

Contundantur omnia grosso modo, dein sp. vini Tartarisato irrorentur, mox in sacculo lineo species ille reponantur per horas 2. vel 3. dein denuo irrorentur, idque bis vel 3. repetatur, donec sufficienter sp. vini præcedenti imprægnatæ sint, id est molliores evaserint spiritu interno tumidæ: hæ species musto fermentanti cum sacculo injiciantur, fermentationem ineant simul per 14. circiter dies, quibus elapsis species cum sacculo extrahantur & exprimantur, vinum postea clarificatum per subsidentiam, usui exhiberi successive potest.

Nota. Species etiam facilius seorsim in parva quantitate sp. vini tartarisati macerari possunt; qui à simplicibus absorptus, faciliorem postea extractionem & fermentationem præbet.

Vires.

Omnibus ventriculi cruditatibus confert concoctionem adjuvat, appetitum ciet morbis & FebriFebribus exinde oriundis medetur dosis ab 3 1.

ad Zii.

Hæc infusa & fermentata plurimas vires deponunt, si acescant vel situm contrabant, unde sedulo ab eorum contractione præcaveantur, in primo enim motu & statu illorum liquorum & corporum potissima vis consistit, & qualitas agendi alio modo determinatur, ubi à statu primo declinant.

Acetum duabus manifeste contrariis præditum conspicitur particulis, subtilioribus nempe spirituoso salinis & crassioribus oleoso-acidis, ut patet in Effervescentia utraque quam init æque cum alcali quam cum acido fortiori, & mediante destillatione ubi in spiritum ardentem & acidum leviorem cogitur, ut & ex remanentibus secibus tartarea terrestri præditis materia. Ex hisce duplex exsurgit agendi qualitas, prima incidendi, attenuandique humores crasso, altera incrassandi motumque nimium compescendi. Inde facile patet acetum aliud requiri ad hunc vel illum sinem acquirendum.

Aceta ergo refrigerantia & astringentia, commode ex aceto vini optimo fiunt seq. modo.

Flores & Herbæ exficcatæ in f. q. in aceto in folantur per 8. dies, colato aceto denuo recentia fimplicia adduntur, idque tertiò eodem modo repetatur.

Acetum per subsidentiam clarificatum usui repone, in loco calido & sicco, sic fiunt

(K2)

Acetum Rosaceum.

Sambucinum, &c.

Que autem tenuiorum partium Aceta requiruntur, ea ex Aceto parentur stillatitio ut mobiliores sint particulæ & spirituosa penetrandi vi insigniantur. Ea seq. modo elaborantur.

Fructus folia aut flores exiccata in sat magna quantitate aceto immergantur, digerantur simul in M. B. vel quod melius in simo Equino per 2. vel 3. septimanas, dein clarum à spisso separetur & per subsidentiam clarificetur. sic fiunt

Acetum Calendulatum.

Florum Garyophilleorum. Lavendulæ, &c.

Hæ infusiones novis additis simplicibus iteratò & tertiò repeti possunt, ut tanto fortius & essicacius acetum reddatur.

Condienda & affervanda in aceto non raro veniunt simplicia, usui Medico sed præcipue culinari, quæ absque ullo detrimento ita reponuntur. Si frigidi & aquosi fructus ut Cucumeres, &c. aceto conservandi sint, primo evaporet acetum ad quartæ partis exhalationem, huic adde ad singulas Zxx. sp. salis cois. Zj. in hoc dein liquore immittantur, & in loco sicco afferventur, Ubi subtilioris notç & essicacié slores, Germina, &c. reponenda sunt, sufficit recepisse Acetum sorte leviter evaporatum in M.B. cui imponuntur simplicia, sic slorum Nasturtii Indici Germina, non contemnendum antiscorbuticum

MEDICO-PHYSICA. 149

ticum edulium prebent, ut & Gemme florum fambuci laxantes, &c.

CAP. XXI.

De Desoctis.

ecocta variant, pro ratione simplicium solidiorum & menstrui adhibiti diversitate, commode autem ad tres differentias referri possunt. Prima species est que è meris volatilibus spirituoso-ramosis conflatur. Secunda ex intricatis resinosis & terrestribus componitur. Tertia, è viscosis & glutinosis junctis emergit.

1. Mera volatilia vix ac ne vix quidem coctionem sustinent, sed in menstruo post coctionem insunduntur (vase dein clauso nequid exspiret) ut vires suas communicent integras, nisi quis terrestres austeras magis amet propinare particulas. Imo ridicula est Medicorum nonnullorum præscriptio ut coquantur in vase clauso (ad præcavendam nempe subtilium particularum jacturam) cum nulla coctio possit institui in vase utut arcte clauso, quin siat exhalatio aliqualis, saltem non in instrumentis Galenicis, & non nisi mediante Balneo in cantharis arctius occlusis aliquo modo procedit, & in Phiolà longiori collo instructà. Ex corum numero sunt.

Lignum sassaras, semina calida majora & minora, Herbæ odoriseræ & slores tenuem hali-

tum spirantes, &c. Huic numero etiam inserenda sunt purgantia non ob volatilem eorum texturam, sed ob delitescentem salem austerum, qui facile emergit mediante coctione, vel quoniam miscetur in nimia ebullitione sal sœcibussuis,&c. Sic enim insussiones purgantium leviter & recenter sactæ magis purgant, minori cum molestià, quam eoru decocta quæ tormina plerumq; cient.

2. Refinosa dura macerationem præmisfam requirunt, antequam coctioni objiciantur, alias introitum menstruo denegarent & extractum nullum deponerent, sed compacta potius remanerent : unde additio falis alcali hic perquam necessaria est ad extractionem facilitandam. Hanc seriem ingrediuntur etiam omnialigna, Radices & cortices duriores ponderosiores & inodori, ut lignum Guaiacum, Rad. China, Cort. Tamarisci, &c. hæc etiam longiorem coctionem sustinent. Terrestria mera nil in coctione deponunt, nisi salium auxilio quæ illa discerpere imminuere & poris menstrui accommodare queunt. Hæc in specie sunt Metalla, Mineralia & Terræ. Sic Marti additur Tartarus, sulphuri sal fixum tartari, Oculis cancrorum Acetum destill. &c.

3. Viscosa infusione & levi coctione liquorem glutinosum efficiunt, ideoque in minori copià menstruis addenda sunt ne fluiditas tollatur. Hanc classem conficiunt Rad. Althez, semina frigida, &c. ut & Cornua, ungulæ, animalia

&c. Ne autem lentore inficiant decoctum,

liquori ferventi injiciuntur, ut alibi latius.

Intermedia plurima dantur quæ facile ex hisce innotescent. In genere omnia inodora diutius coctionem sustinent, odora, citius jacturam partium patiuntur. Quo ponderosiora & densiora eo magis maceranda. Quo terrestriora eo magis coquenda, ut & resinosa solida. Purgantia & maxime odorifera solum infundenda in liquoribus Calidis.

Decocta extempore ut plurimum parantur, quoniam situm facile contrahunt, vel sermentationem ineunt; ob menstrua debiliora adhibita & particulas plurimas heterogeneas liquorem onerantes. Unde virium jacturam summam patiuntur.

CAP. XXII.

De Conservis & Pulpis.

Conservæ à simplicium conservatione in saccharo dicuntur. Eæ siunt sola trituratione vegetabilium recentium humidiorum in pulpam redigi aptorum, facillime seq. modo præparantur.

R. Florum vel Foliorum recentium quorumcunque, q. v. minutissime incisa cucurbitæ vitreæ infundantur, mox arctissime occludantur, (K4) in in B.M. dein digerantur per 4. vel 6. horas, sub finem leviter ebulliant: refrigeratis postea omnibus, ulterius molliora jam vegetabilia sacta in pulpam contundantur in mortario lapideo,

pulpæ adde duplam partem facchari.

Hęc Methodus vulgarem pręparandi modum imitatur, nifi quod M. B. adhibeatur ad fimplicia magis emollienda & gratiora reddenda, que alias sat tenacia & dura remanent; sequens autem modus magis à vulgari recedit, sed & majorum virium conservas exhibet, cum revera illarum preparatio sepius sat ridicula & vis magis activa simplicium plane alteretur, vel uon raro immutetur à copia sacchari crassas illas partes obruente, præcipue ubi tot medicamenta nobis in promptu sint efficaciora & gratiora.

B. Succi Herbarum, odore destitutarum subtili, recenter expressi q. v.

Evaporetur super M.B. ad 3. vel 4. partis remanentiam, socibus jam separatis per levem subsidentiam vel filtrationem, residuo succo adde duas partes sacchari ad consistentiam tabellati percocti, misce siat syrupus, instar rob vel conservæ.

Nota ubi succus obtineri nequit infusiones in B. M. sactæ cum levi quantitate liquoris destillati proprii, postea expressi substituantur. Hoc modo sit elegans conserva Florum Papaveris erratici, Rosarum, &c.

Tertius itidem conservas præparandi modus datur,

datur, quæ essentificatæ dici possent, quoniam instar essentiarum Chymicarum partes maxime activas unitas obtinet: componuntur autem ex succò rite evaporatò, floribus, folissque tenellis, & oleo stillatitio Exemplum sequens sit pro omnibus reliquis.

Conserva Rorismarini.

R. Foliorum Rorismarini thj.

Contundantur in Mortario lapideo, ut in pulverulentam pulpam vertantur, hisce superfunde

Aq. Phlegmaticæ Rorismarini Zvj.

M.

Digerantur vase clauso in M.B. per 12. horas dein exprimatur liquor tinctus, & evaporetur in eodem M.B. ad remanentiam tertiæ vel quartæ partis, servetur deinde usui dicendo. Postea R. Flor. Rorismarini cælo sereno collect. Ziiij.

Fol. Tenell. ejufd. Zij.

Contundantur in pulpam, cui adde Sacchari albiffimi Zxvi.

Suo finem immisce

Ol. stillat. Rorismar. veri Əij. Succi precedent. evapor. q. s.

M.f. f. a. Conf.

Vires.

In Uteri, Capitis & omnis nervosi generis affectibus apprimîs utilis est, & omnia illa pre(K5) stat

stat que conserve vulgo preparate ascribuntur. dos. a. 3j. ad 3ij. optime clausa asservari debet.

Conservæ eodem fiunt modo è foliis & herbis cephalicis, &c. minus succulentis. Ex humidioribus succus expressus & evaporatus, ut ante diximus substituitur.

Usitationes Conserva sunt

Abfinthii.
Anthos.
Borraginis.
Calendulæ.
Rofarum rubrarum
& pallidar.

Menthæ.
Meliffæ.
Lavendulæ.
Betonicæ.
Papav. errat. &c.

Pulpæ sunt partes molles viscosæ succulentæ, è fructibus per setaceum à terrestriori solidà parte secretæ, quæ ut debito modo fiant, sequentibus observationibus indigent.

I. Ubi fucci abundantia non est, ut addità

aquæ copià fluidior massa reddatur.

2. Maceratione & calore opus est ut omnes partes debite diluantur, sic coctio in durioribus, infusio in mollioribus adhibenda fructibus.

3. Continua agitatio instituenda est cum pistillo vel cochleari ligneo super setaceum non
imminuatur & nimis densum, ut comprimendo
sensim transeat pulpa, cavendo tamen ne filamenta oblonga cribrum perforent, & sese pulpæ immisceant.

4. Eva-

4. Evaporatio lenta est adhibenda super ignem, vel quod melius super B. M. (ubi nullus empyreumatis metus) ad consistentiam solidiorem obtinendam, nempe ut asservari possit incorrupta pulpa, eousque ut plurimum evaporatur, donec calens non amplius super cultrum dissuat, vel frigesacta conscindi possit, tunc nempe sermentationem vel situm non facile init, ob penuriam aquæ.

4. Mixtura debita facchari ei adjiciatur ad gratiam & ulteriorem confervationem, confiftentiam enim auget & particulis fuis ramoso-

viscosis aeris injurias arcet.

it

6. Quoniam omnes fructus precipue in succulentà eorum parte salinis particulis reserti sunt, & facile Aereum humidum ibidem admittunt, qui illas partes diluendo sluiditatem inducit, unde postea motum intestinum concipiunt, &c. ideo hæ pulpe bene consecte, vase clauso ligneo, vitreo vel terreo vitreato affervari debent, in loco sicciori; caveatur autem à vasibus metallicis, quoniam facile rodunt interna salia hecce metalla, unde alterantur & sœpius noxie vel ingrate evadunt pulpe.

Exemplum sequens esto.

Pulpa Tamarindorum.

R. Tamarindorum thj. Aq. pluvialis th. 18.

Ebulliant leviter in M. B. in olla terrea vi-

treatà, continuo materiam movendo, donec instar pultis siat, hanc pultem tepesactam per cribrum coge, agitando & comprimendo super cribrum è setis equinis consectum, donec silamenta & fibrille tantum supersint, pulpam molliorem exhalare sac super B. M. ad spissitudinem fere debitam, ut dein addità sacchari s. q. ulterius postea ad consistentiam perducatur, usui pulpa ultimo reponatur.

Nota.

1. Pruna & Bacce Juniperi vehementiorem coctionem sustinent, super ignem nudum.

2. Cassia facilius transit & diluitur sola cum

infusione.

3. Menstruum seu liquor diversus assumi potest. vel cerevisia recens pro Cassia & prunis, vel vinum pro Tamarindis ad gratiam & vires augendas, pro intentione Medici- Oleum item Juniperi & aqua ejusdem spirituosa post coctionem s. a. addi possumt pulpæ suæ.

Usitatiores pulpe sunt he quatuor præceden-

tes.

Pulpe corporum excipientium loco inserviunt pulveribus immiscendis, Electuariis & similibus compositionibus exinde conficiendis, sic ex omnibus fere fructibus fieri queunt ut Pomis, Pyris, &c.

Affervantur pulpæ in ficca vel folida confistentia, vel humidæ & molliores reconduntur.

Hujus generis etiam sunt Gelatinæ & Mivæ Cydo-

MEDICO-PHYSICA.

Cydoniorum, &c. Gelatina fit ex succo expresso & viscidà seminis Muccilaginosa extractione, quæ cum saccharo ad solidam consistentiam reducuntur, præcipue pro delicatulis fit.

CAP. XXIII.

De Electuariis.

Electuaria sunt medicamenta è diversis electa, & in mollem consistentiam redacta, melle vel syrupo pulveres excipiente.

Diversæ dantur consistentiæ, mollioris nempe & durioris, dividuntur in Purgantia & Anti-

dora: ut & in solida & liquida.

Hæc variant in modo præparandi, ratione fimplicium, è quibus compositum miscendum venit. Huc referantur ea quæ in principio circa statum corporum sluidum & solidum dicta sunt, alio enim modo Ramosa, Viscosa & Terrestria tractanda veniunt. Obiter denuo notabimus Resinosa singula scorsim esse pulverisanda, non solum quoniam difficilius pulverisantur, sed ob spiritus interni copiam quà resinæ abundare solent, hi spiritus cum infinite varient & discrepent à se invicem, mutuum congressum incunt unde subtiliatio vel sixatio procedit spirituum salinorum; Quorum nutum sequentes particulæ terrestres vehiculo illo evectæ vel suppressa,

majori vel minori agendi qualitate sese manifettant.

Viscosa fi mollia & muccilaginosa existant solvenda funt, fi rigida & dura pulverifanda veniunt cum terrestribus. Hæc enim etsi spiritu interno prædita funt sat esficaci, attamen ob copiam Aquæ intrinsecus latitantem non tam cito operantur, incarceratus enim spiritus crassioribus terrestribus corporibus, difficilius sese extricare potest: Quamquam non dubito quin in congressu mutuo spirituoso-salinæ partes, actiones easdem ineant quas in Resinosis diximus fieri sed debiliores & leviores ut videmus in plurimis liquoribus Chymicis. Sic Ex. Gr. fal Tartari Effervescentiam levem init cum Aceto destillato, ob phlegmatis plurimi mixturam: Effervescentia major fit ex eo spiritui vitrioli affuso: fortissima cum Oleo vitrioli ob phlegmatis aquosi penuriam. Silentio prætereo experimentum spiritus salis Ammoniaci & spiritus vini, qui in salinam consistentiam solidam uniri negant ullo admixto externo Phlegmate, tot enim Experimenta Lectori molesta essent, si pleraque huic demonstrationi fulciendæ adduceremus. Sufficiat Chymiam, passiva illa principia (nempe Aquam & Terram) nominare quæ motui resistunt & actiones manifeste retardare queunt, submerguntur enim Spiritus in Aqua, intricantur Terre, atque in iisdem quasi compedibus ligantur. Terreu

Terrestria spiritu non destituuntur suo, qui tamen carceribus fuis liberatus fugax plerumque est instar salis volatilis, cujus etiam naturam refert. Arene & lapides tales plurimi dantur quæ scatent sale urinoso volatili: Ut & pleraque Conchylia & Testacea, quod ex odore & sapore recenter in pulverem redactorum facile patet, ut & ex spiritu corum Chymice destillato. Hi pulveres quo recentiores in usum Medicum trahuntur, eo meliores: quoniam non folum acidum infringunt, sed & tenuissimo suo halitu non minoris momenti & utilitatis efficaciam prodere folent, spiritu enim suo destituti hi pulveres multum de vi sua diuretica & diaphoretica depofuere, cum spiritus hic impetum sat magnum in maffam nostri fanguinis & reliquorum humorum efficere queant. Quod ulterius Experimentis & Rationibus stabilire conarer, si tractatum Medicum non Pharmaceuticum conscriberem. Ubi autem acidulus internus est spiritus, firmioris est subistentiæ, intime enim acida affociata sunt terrestribus ægreque inde divelli se patiuntur: Ut in Bolo, Terra figillata, &c. patet. Terrestria pistillo omnia simul imminui queunt, nisi mera argillacea, &c. adsint : superflua humiditas exficcatione tollenda.

Flores seorsim triturationi subjiciantur, citius enim in pulverem abeunt, & spirituosa eorum pars levis & cito evanida existit si longius motum majorem sustineant. Notandum enim

mortarium Galenicorum & furnum Chymicorum, in actum utrisque redactis, easdem sepius operationes producere, resolvunt enim texturam externam corporis, imminuunt ejustem partes, & volatilisant spiritum capsulis & involucris plurimis denudatum. Hoc testantur pulverisationes Antiscorbuticorum, Odoriserorum, &c. quæ non solum odore & sapore nervos linguæ & narium Pharmacopæi ea contundentis afficiunt, sed & ipsi pulveres temporis tractu inodori & insipidi sacti conspiciuntur. Hinc idem mihi evenire videtur Galenico pulveres ex odoris simplicibus sacienti, & Chymico Philosophicè calcinanti, utrique enim partium & virium jacturam faciunt.

Proportio Mellis & pulverum valde difficilis determinatu est: ad tres autem præcipùas distri-

butiones videtur referri posse.

1. Ramosa & mere terrestria simplicia, cum minus alterationi obnoxia sint, minorem mellis copiam requirunt, si tantum præservationis loco Mel addatur; sufficeret ergo in iis proportio anatica pulveris & mellis. Cui autem consistentia hæe nimis sicca & solida videtur, tantum insuper Mellis adjiciat quantum placuerit. Optime cum vino generoso vel spiritu vini hæe Electuaria si è calidis Resinosis consecta sint diluuntur, & in vasis arctius clausis servantur.

Sic duplex commodum emergit vis refinosa enim soluta retinetur, ut facilius in actum redu-

catu,

catur, dein Fermentatio & fitus impediuntur, unde actiones non parum alterantur. Facile etiam in quibusvis menstruis & liquoribus solvuntur, & diluuntur, ubi alias copia mellis ingratos magnos haustus efficit, &c.

Electuarium Caryocostinum.

R. Costi Amari. Sem. Cymini. Zinziberis albi. Caryophill. an. 3ij. Diagrydii Sulphur.

m

5

-

C

Hermodactylor. albor. à superiore cortice mundat. ana 3 s.

Mellis despumat. Ziv.

M. f. f. a. Elect.

cui adde

Vini generosior q. s. reponatur dein usui.

Vires.

Bilem purgat, viscerum obstructionem tollit doss a, 3j. ad 3iij.

Electuarium Chalibeatum

B. Croc. Martis aperient Zij. Crem. Tartar. Ziiij. Cinnamom. acut. Macis an. Zvj.

(L)

Rhas

Rhabarb, el.
Cort. exter. arant.
Cyper. rot. odor. an. 3ij.
Galang. min. 3i.
Mellis despumat. Zviij.
Sacchar. albiss. Zxiiij.

M. f. f. a. Electuarium,

Cui adde

Aq. vitæ ex uterinis & carminat. eonflatæ q. f. Servetur ad usum in vase clauso.

Vires.

Obstructiones quascunque fere tollit, præcipue cachexiæ mulierum & virginum conducit, menses pellit, ictero medetur. doss a. 3. ...

ad 3iij.

Viscosa & Muccilaginosa in Electuarium cogenda solidioris consistentiæ esse debent, &
magnam sacchari aut Mellis copiam requirunt
ne rancida siant, vel motum intestinum subeant:
Referta enim sunt Aqueis & Aereis particulis
quæ saciles mutationes subeunt, vix autem ullo
modo hæ præcaventur, nisi exhalatione superslui liquoris. Huic consecto Electuario siquis
spiritum addat convenientem, sacile ab omni
jacturæ & immutationis periculo immune illud
reddere potest.

Electuarium Chalagogum sive Diaprunum Sylvii.

B. Pulp. prunor. acido dulc. \(\frac{7}{2}x. \)
Crem. Tartar.
Scammon. opt. an. \(\frac{7}{2}ij. \)
Rhabarb. el. \(3x. \)
Cinnamom. acut. \(\frac{7}{2}x. \)
Santal. citrin. \(3ij. \)
Sacchar. clarificat. \(\frac{7}{2}xvj. \)
M. f. f. a. Electuarium.

Vires.

Bilem expurgat ejusque fervorem temperat, &c. dosis ab Zij. ad Z.J.

Electuarium Hydragogum Sylvii.

t

B. Bacc. Junip. in aq. coctar. expressarum
& adpulpæ consistentiam redactarum.
Pulpæ Tamarindornm an. Ziv.
Rad. Jalappæ Zj. S.
Scammon. elect. Zj.
Cinnam. acuti.
Sem. Fænic. dulcis an. 3ij.
Sacchar. clarificati Zx.

M. f. f. a. Electuarium.

Vires.

Serosos & pituitosos humores evacuat dosis a. 3ij. ad 34.

(L2)

Electuarium Diacatholicum.

B. Rad. Polypodii querni Ziiij. Sem. Fœnic. 3vj.

Coquantur f. a. ex f. q. aquæ colat. adde Sacchar. alb. tbij.

Percoquantur in syrupum: in quo dissolve Pulpæ casiæ.

Tamarindorum an. Zij.

Dissolutis adde

Fol. Senæ mundatorum Zij. Rhabarb. el. Mechocannæ non cariosæ an. Zj. Sem. Anisi Z.J.

Rad. Glycyrrhizæ 3ij.

M. f. f. a. Electuarium.

Vires.

Bilem & melancholicos expurgat humores,

&c. dof. ab 3 . ad 3j.

3. Ex Ramosis Viscosis, &c. composita sunt Antidota dicta, quæ ut unionem & mixturam spirstuum & partium omnium exactam ineant, Fermentatione opus habent, unde plerumque triplam proportionem mellis requirunt, ut quasi innatare possint pulveres sluidiori melli : cujus fluiditas & motus augetur additis liquoribus vinosis fermentabilibus & spiritu turgidis. Ut acceleretur intestinus fervor, agitatio &

con-

concussio prout in plerisque aliis sic & in hisce locum tenet: non solum ad exactiorem mixturam, sed & ad aërem circumsluum recipiendum porosque & meatus magis irregulariter disponendos, unde Ætherea materia suscepta de loco in locum pellendo particulas terrestres illi obstantes, sensim motum suum illis imprimit, aui surrestrationia principium avissit.

qui fermentationis principium existit.

Hæc Electuaria in viribus fuis haud parum different, Ratione temporis in quo conficiuntur: Sic æstate confecta ob aëris celerrimum motum tumultuosum in servorem rapta citissime fluorem nimium acquirunt particulæ, acidæque fiunt austero & ingrato sapore sæpius conspicue. avolante spiritu tenuiori, depresso residuo, qui paucas vel contrarias vires non raro exerit, ut Cerevisiariis, &c. notissimum, qui Cerevisias æstivas nullo artificio durabiles efficere queunt, quin acorem contrahant, &c. Hiems nitroso rigido sale subacido scatente aëre fermentationi minus idoneo gaudet, unde motus intestinus (quoniam rigida & solida, ob defectum materiæ fluidissimæ, pleraque existunt) aut nullus aut valde tardus, si aliquo calore externo promoveatur, accedit. In Vere molles ramosæ radiorum folarium materià subtilissimà turgidæ particulæ, volatilitatem & tenuitatem partium falinarum exaltantes, blandum impetum in crassiores Ramoso-viscosas partes facientes, illas leniter de vicinià uniûs loci in viciniam (L_3) alte-

es,

ofi-

ix-

am

le-

nt,

lli:

ri-

lis.

on-

alterius pellunt, tunc æqualis fermentatio, quæ successive unit & attenuat, sensimque quasi ad statum maturitatis perducit. In autumno eadem est ratio ob Cœli mixturam temperatam. Hæc vero differentia etiam maxime observanda est. omnia quæ in vere fiunt aptiora esse extemporaneis ulibus illi anno destinatis, quoniam ab ingruente æstate fermentum majus accedens partes illæ nimis dissolvuntur, quam ut diutius perstare possint integris viribus. Ea autem medio in autumno præparata, leni motu imprægnata, ob subsequentis Hiemis rigores non multum extricare sese valentes particulæ, arctius sibi mutuo involvuntur unamque fere massam mediæ consistentiæ efficientes, plerisque dein aeris injuriis resistunt. Autumnalia ergo præparata sunt ma-ximæ durationis. Verum quidem est motum nimium posse præcaveri si solidius siat Electuarium: motum augeri si fluidius reddatur liquoribus vinosis, sed utrumque præter commodum Pharmacopæi & intentionem Medici, cum primum Electuarium fermentationem difficillime admittat, Secundum citissime acidum fiat & pereat.

Hæc non solum in hunc finem explicata sunt Pharmacopæis, ut tempus præparandi idoneum eligere norint, sed præcipuè Medicis, quibus apprimis scire convenit utrum salvis & integris viribus, Ægris sua Medicamenta propinentur. Sic extractionibus & destillationibus inde sa-

cien-

ciendis, in vere fermentata præcellunt, &c.

Ex hisce sequitur ætatem compositorum esse Medico investigandam, quæ tantum detrahere vel addere potest virium. Sic Theriaca recenter fermentans non raro alvum laxat, vetus astringit, de aliis idem esto judicium: prout enim spiritus in fermentatione salino-ramosus emergit, eatenus vires suas exercet quæ plane aliæ existunt terrestribus particulis solis serè restantibus, in sugam redacto per motum continuum

spiritu, &c.

quæ

fi ad

dem

læc

eft,

po-

in-

rtes

are

au-

ob

ri-

uo

fi-

iis

a-

i-

1-

)-

n

Consensus magnus ex antedictis esse patet præparatorum Galenicorum & Chymicorum Medicamentorum fluidorum, prout enim in u trisque spiritus Rector existit qui dirigit partes terrestres & exercet plerasque actiones, sic fuga vel mutatio illius magnam viribus alterationem inducere debet. Fuga & exhalatio in Chymicè præparatis sat manifestæ sunt (rarissime etenim fermentatio in hisce depuratis liquoribus locum obtinet) si diutius retineantur vasis utut accurațius clausis. Immutatio passim obviam venit in iisdem: ubi particulis terrestribus partim involvuntur spirituosæ partes, ut in oleis vetustioribus, ubi Odor plane sæpius invertitur, ut in aquis stillatitiis, &c. videre est. Non mirum ergo si mixturæ Galenicæ, è diverfissimis toto ut ajunt Coelo differentibus corporibus suâ materia Ætherea grauidis conflatæ, molestam novam viciniam non æquo confensu

(L4)

feren-

ferentibus, tumultuoso motu plurimas lædant, exaltent, deprimant & in sugam cogant particulas, cum omnes motibus illis non æque pareant, vel resistant ita ut hoc vel illo modo dispositæ varios dein essectus producere soleant. Nam prosecto alio modo operatur recens consectus spiritus, quam qui vetustate sua alterationes & exhalationes plures jam sustinuit: sic & alio modo liquor nos afficit ante sermentationem, in sermentatione & post sermentationem peractam. Prout etiam compositio simplicium alium edit spiritum, quam eadem simplicia seorsim destillata exhibuissent: sic & composita præparata officinalia multum disserunt à viribus simplicium corporum per se consideratorum.

Multitudo ingredientium in Electuariis sæpius mixturam inæqualem conficeret, ni dextrà Artificis manu primo singula seorsim & postea omnia simul miscerentur. Postquam igitur simplicia rite collecta, mundata & à superfluis liberata sunt; inspicienda venit consistentia, mollities nempe, durities, &c. Cui etiam Classi afcribendum hoc vel illud simplex, nempe an Ramosum, Viscosum vel Terrestre appareat: An odorum vel inodorum sit, facilioris vel dissicilioris triturationis, quid sit. Quæ liquida apta sint dissolvendo & excipiendo, quæ solida dissolvi & ulterius imminui queant. Hisce perseru-

tatis opus aggreditur Pharmacopœus.

Mellis purioris despumatio & coctio fit ad superfluæ

mer-

perfluæ humiditatis evaporationem, ut folidius compositum fiat & motum non statim arripiat, Pulpæ si adsint melli vel incoquendæ, vel cocto addendæ: dein liquida extracta & depurata inodora: Melli tepefacto pulveres, ramofa liquida & folida admifceantur: Ultimo odorifera & subtilem halitum spirantia, ut Olea stillatitia, Vinum, Flores teneriores, &c. Hæc mixtura pistillo ligneo optime conquassetur, ut siquid pulveris non exacte incorporatum fit, illud hac ulteriori agitatione permifceri queat donec fenfim omnia unita appareant. Fermentatio si acceleranda sit, iteretur agitatio per aliquot dies, hæc continuetur per quadrantem circiter horæ fingula vice. Solidior si fiat consistentia, aquis stillatitiis, vino, aliisve liquoribus convenientibus diluatur compositum.

Color ingratus Electuariis adest, ubi varia ingredientia inamæno colore prædita miscentur : hinc Pharmacopæi tingere folent sua composita, vel additis corporibus coloratis: vel falium additamentis, superficiem corpusculorum alio modo disponentium, idem efficiunt.

Salia acida Melli permixta in rubrum vergere compositum faciunt. Melli vel aliis liquidis prius falia diluuntur, ut æqualiter per totam massam misceantur, ibidemque in omni parte modificationem suam instituere possint, ut solent Tinctores lanæ, qui maximæ quantitati aquæ corpora tingentia & falia dirigentia im-(L5)

mergere folent, ut æqualis color fiat, &c.

Salia Alcalia purpureos & obscuros faciunt colores Electuariorum; in minima autem copia omnia hæc salia requiruntur, ne gustu vel odore ullo composita inficiant: Hæc enim humiditate aerea imprægnata diffluere & fermentare compositu faciunt, melius igitur est vel tempore exhibitionis immiscuisse, vel in minima quantitate addidisse, ut præjudicio contra hoc vel illud medicamentum laborantes Ægros decipiamus, coloris immutatione.

Solutiones Metallicæ Auri, Argenti, Cupri, Ferri, Plumbi, &c. Obscuros plane & Nigros reddunt colores, si hisce immisceantur. Res colorantes suo colore sat notæ sunt, ut non opus sit illarum actiones recensere, cum sua copia onerent in substantia admixtæ vel tincura extracta imbuant Electuaria.

In mutatione coloris, fæpius non levis alteratio odoris & faporis conspicitur, nam sicut in Chymicis acida salia, Alcalium fixitatem & volatilitatem egregie variare possunt: & è contra fixa Alcalia addita, Acidorum vincula (quibus illa ligari amant) infringendo, subtiles in altum evolare sinant particulas. Sic & acida odoriferum halitum nimium compescunt, unde si ingratus antea odor, jam gratior evadat necesse est, contrario sese modo alcalia habent, ut ante diximus. Particulas inde etiam aliam agendi normam obtinere abunde patet, sic qui Theria-

cam

cam abhorrent addito acido spiritu, vix illius odorem & saporem percipient, augetur vero ejus sapor & odor addendo alcali.

Electuarium è ligno Sassafras.

R. Lign. sassafras zij. Infundatur in vini Rhenani ibi s. per 24. horas in M. B. colaturæ adde denuo eandem ligni quantitatem ut ante procedendo idque tertio repete, vinum tinctum & colatum admisce.

Sacchar, ad consistent, tabellati cocti q. s. ut agitatione.

Syrupi confistentiam acquirat mox injice.

Cinnamom. acut pulv. 3iij. Effentiæ ejusdem 3i ... Nuc. Moscat. 9j. ...

Mosc. gr. iij.

Ambrægris in Sp. rof. fol. gr. vj.

Fol. auri pro libitu M. F. Elect, f. a.

Vires.

Cardiacum est eximium, Spiritus reficit, exhilarat dosis ad 3. . in vino vel alio liquore convenienti.

Quibus major Ambræ copia placet illam addere poterunt.

Theriaca contracta.

B. Opii præpar. Zij.
Pulpæ recent. scill.
Piper long. ana Ziij.
Cinamom.
Scordii.

Pentaphylli. Spicæ Nardi indicæ. Zingiberis.

Cassi lignez.
Croci Britannici.
Piperis albi.
Nigri.

Myrrhæ.
Therebinthinæ Cypriæ an. 3vj.
Calami aromatici.
Gentianæ.
Valerianæ.
Spicæ celticæ.
Fol. Lauri.
Baccar. Juniperi recent.
Cardamom. minoris.
Garyophill. Plinii ana 3.6.
Chalcitjdis tostæ 3iij.
Flor. Centaurii minoris.
Castorei an. 3ij.

Mellis

MEDICO-PHYSICA: 173

Mellis optime despumati triplum. Electuario s. a. præparato adde.

Vini Generofioris q. f.

14

Ut repetitis agitationibus in motum intestinum reducatur, dein usui reponatur.

Vires.

Cum Theriacæ vulgaris Andromachi viribus convenit sudores movet, venenis resistit, febribus malignis conducit. dossa a j. ad aiij.

Alia Contractior Theriaca Seq. modo fit.

R. Rad. Angelicæ.

Valerian.

Imperator.

Bacc. Juniperi.

Lauri ana Z.S.

Nucis Moscatæ.

Croci.

Rad. Gentiane.

Zedoariæ.

Macis an. 3ij.

Mirrhæ.

Fol. Lauri.

Card. Benedict.

Garyophillor. an. 3iij.

Opii debito modo parati 3j.

Mellis triplum.

PHAR MACIA

Vini generosi q. f.

174

M. f. s. Electuarium tingendum.

Vitrioli martis leviter calcinati f. q.

In viribus præcedenti & vulgariter paratæ Theriacæ non cedit dosis a. 9j. ad 9iiij.

Philonium Calidum.

R. Nucis Moscatæ 3ij.
Cinnamomi Z.J.
Sem. Anisi.
Fæniculi.
Carvi an. 3v.
Zinziberis.
Opii bene præparat. an. 3iij.
Mellis despumati triplum.
M. f. s. a. Electuarium.

Vires.

Somnum conciliat, dolores sedat, in viribus cum laudano opiato convenit doss à 3\$\mu\$. ad 3j.

Philonium Frigidum.

B. Flor. Rosar. rubrar. 3j. Boli armenæ verę. Rad. Bistortæ an. 31. Cassiæ ligneæ opt. 3vj. Opii ritè præpar. 3ij . . Mellis despumati triplum.

M. f. f. a. Electuarium

Vires.

Adstringit, diarrhæe & dysenteriæ prodest vires Diascordii æquat dosis à 3 D. ad 3j.

Extractiones Electuariorum in usu esse solent, que ut & destillationes eorundem ubique occurrunt, in hisce tria vel quatuor præcipue ob-

servanda ut sequitur.

1. Melius est extracta conficere è pulveribus simplicium, sic unaquæque classis seorsim suo menstruo extrahi potest, ut Ramosa spirituoso ardente menstruo, &c. alias in Electuariis ipsis congeries simplicium hoc vel illud menstruum admittunt, aut respuunt, vel ob lentas viscosas partes quibus cæteri pulveres obducuntur, paucissima tantum quantitas dissolvitur, unde jacturam magnam patitur Artisex.

2. Si Electuaria extracta attamen quis velit, ea quæ fermentationem fere jam passa sunt in usum trahat, eaque non nimis solida, sic enim corpora magis unita & exaltata conspiciuntur, quæ vires suas facilius menstruo assuso commu-

nicare folent.

3. Duplex menstruum in extrahendo Composito adhibeatur, ut quicquid spiritu vinoso non dissolvatur, illud aquoso excipiatur, nisi quis solas Ramosas partes expetat.

4. Destil-

4. Destillanda, fermentata sint, Electuaria, sic spiritus eorundem subtilior elicitur, plerumque requiritur ut ætatem circiter unius Anni obtineant; eo enim tempore claustra reserari queunt & crassiores partes imminui. Si in Extractum cogenda sint Electuaria seq. modo procede.

Theriacale Extractum.

1. R. Specierum ramosarum theriacam ingredientium q. v. superfunde iis Spiritum Vini ad supereminentiam aliquot digitorum, digerantur per 2 vel 3. dies in M. B. dein clarum à spisso s. a. separetur; fæcibus recentem spiritum superfunde digere ut ante, eodem modo procedendo donec tincturam amplius dare neget. Spiritus tinctos consunde & in M. B. abstrahe ad mellis consistentiam: Primus egressus liquor spirituosus seorsim excipiatur; phlegmaticus subsequens etiam seorsim asservetur.

2. R. Simplicia viscosa extrahantur cum phlegmate præcedenti, quod si non sufficiat cum aqua convenienti augeri potest addita pauca quantitate spiritus Theriacalis. Liquores tindos consunde & in M. B. abstrahe & evapora

ad mellis spissioris consistentiam.

3. Bt. Sal alcali è fæcibus paratum & ex aliquot recentibus simplicibus, quod depuretur in phlegmate aquoso, & ad siccitatem reductum

præce-

MEDICO-PHYSICA.

præcedentibus duobus extractis permisceatur.

Mixtura autem sequens est.

Bt. Extracti ramofi partes duas.

Viscosi partes quatuor.

Salis alcali partem femis.

Spiritus q. f.

ut fiat extractum molle usui servandum in vase accurate clauso.

Vires:

Potenter sudores movet, venenis & sebribus resistit, pesti & morbis contagiosis medetur

dosis a. gr. v. ad 3.1.

Nota. Hisce paratis etiam olea stillatitia; & terræ ingredientes Theriacam permisceri queunt, si ita placeat, ut in sequenti Electuario per extractionem parato sit.

Diafcordium Sylvii.

R. Rad. Gentian. 3. B.

Angelic. 3ij. Fol. Sicc. scordii Zij.

Card. Bened.

Dictamni Cretic. an. 3. f.

Croc. optim. 3ij. Acaciæ veræ 3i J.

Concisis & crassè contusis affundatur Spiritus Vini rectificatus ad trium quatuorve digitorum transversorum supereminentiam. Stent pet

(M)

boras

177

horas 24. in loco tepido, Tinctura tunc effundatur, aliusque spiritus Vini similis affundatur, digeratur, effundaturque, quoties ad tincturæ omnis virtutisque extractionem erit opus.

Tincturæ omnes confusæ post subsidentiam fæcum siquæ sint, claræ puræque, ab ipsis lentè effundantur, atque vini spiritus in M. B. ad extracti liquidioris vel julapii consistentiam iterum separetur & abstrahatur, qui simili usui servire poterit, aut loco spiritus Aromatici seliciter aliis medicamentis admisceri.

2. R. Opii Thebaici q. f.

Huic blande siccato affunde Acetum stillatitium ad digitorum 4. supereminentiam. Stet in loco tepido tamdiu donec Tinctura rubicunda eliciatur; quæ effundenda & seorsim servanda, donec simili modo ex opio reliquo Tinctura reliqua extrahatur.

Tincturæ omnes post subsidentiam clarescentes, à subsidentibus sœcibus effundantur & similiter ad Extracti mollioris aut syrupi fluidio-

ris confistentiam igne lento deducantur.

3. B. Rad. Imperatoriæ Zj.

Cassiæ ligneæ.

Cinnamomi optimi an. 3.1.

"Nucis Moscatæ 3iij.

M. F. Puly. tenuissimus.

4. Bt. Boli Armenæ veræ 3.1.

Teratur seorsim ac cribretur, mox in porphyrite lævigetur in pollinem.

5. B.

MEDICO-PHYSICA.

5. B. Gummi Arabici vermiculati z. Solvatur in Aq. Fœniculi zj. vel zj. J.

6. Bt. Extractum prius totum.

Extracti Opii 3ij.

Pulverem utrumque.

Hæc fimul misce addendo paulatim.

Gummi Arabicum folutum.

Simul misceantur exacte & si Consistentia videatur solidior, adde

Syr. Myrtini q. s.

M. f. f. a. Opiatum.

Vires .

Sudores potenter movet, astringit, Anodinum est, unde convenit in plerisque morbis per sudores curabilibus, ut & in diarrhæa, dysenteria, &c. Usus e us est in formà pilularum, vel in haustu, vel in mixturis doss à gr. v. ad Эj.

CAP. XXIV.

De Trochiscis & Tabellis.

Trochisci & Tabellæ Electuaria solida dici queunt, composita enim è diversis pulveribus exceptis in Ramosis viscossique corporibus existunt.

Trochisci ob triplicem usum præcipue parantur.

(M2)

1. Plu-

1. Pulverisatis speciebus reservandis, quoniam cito evanidus spiritus existit in pulveribus,
ob rupturam & læsionem totalem capsularum
humorem spirituosum continentium, qui liberiori aere fruens evanescit in auras. Sin autem
humiditatis aquosæ Copia cum spiritu adsit, facile situm contrahit & rancidus sit, ut patet in
seminibus muccilaginosis & frigidis dictis.
Hi igitur pulveres undiquaque circumducuntur
glutinosis particulis, ut in unam solidam cogantur abire massam. quæ exiccata & durior sacta
externas aeris injurias arcere & interstitia repleta essluviis exitum negare possint. Unde diuturnioris sub hac forma sunt durationis, hæc in pulverem redacta corpora. Hujus generis sunt.

Trochisci Alexiterii Londinensium.

Rad. Zedoariæ.
Pulv. è Chelis Cancrorum an. 3i s.
Cort. exterior. recent. Citri raspat.
Sem. angelicæ an. 3j.
Bol Armenæ 3 s.
Sacchar. cristallini triplum.

M. f. pulv. subtiliss.

Qui cum s. q. mucilaginis gum. Tragacanthi
in aqua Theriacali stillat extractæ in pastam redigatur ex qua formentur trochisci.

Vires.

Febribus malignis & venenis adversatur; sudores

MEDICO-PHYSICA. 181

dores movet dosis a. 9j. ad 9iiij.

Quibus Cort. citri condit. placent, illos affumere eis liberum erit, ego illorum loco recentes raspatos assums majorum ut puto virium.

Trochisci de Camphora Eorundem.

R. Camphoræ 3. S.

Croci 3ij.

n

n

a

Amyli Ziij.

Rofar. rubr.

Gum. Arab.

Tragacanth.

Scobis Ebor. an. 3 18-

Sem. Cucum. mund.

Portulac.

Glycyrrhizæ raf. an. 3j.

Cum mucilagine sem. Psylli Aqua Rosarum extracta f. s. a. Trochisci.

Vires.

Exæstuationem humorum acrium lenit & temperat, morbis calidis convenit, tussi succurrit & pectoris vitiis, dossa. 3 s. ad 3iij.

Iidem Trochisci fieri queunt absque mucilagine, si tantum irroretur pulvis cum aq. conve-

nienti, ob gummata admixta.

Quanquam si Extemporaneis usibus destinentur hi pulveres, sufficiat illos ita retinere ad usum præsentem, hæc enim præparatio tantum (M3) asseraffervandis simplicium pulveribus absque vi-

rium jactura infervit-

2. Manducationi inferviunt & deglutitioni facilitandæ, duas præsertim ob rationes in hanc formulam rediguntur pulveres, imo ut gratiores fint gustui, faccharo & dulcioribus circumvestiuntur res pulverifatæ, quæ alias ingrato vel acri iapore molesti essent, & copia fastidium parerent, ut funt aromata, &c. 2. Ut fenfim ac sensim per omnia latera vasorum, per quæ descendere Trochifci manducati coguntur, demulceant & leniant, quod sub forma pulverisnon fieret. In hisce observandum ne nimia quantitas facchari vel Muccilaginis excipientis, pulveris vires retardet vel mutet. quod & in præcedentibus notari debet. Colorantur, ut in conspectu gratiores fiant, hoc vel illo pulvere vel fucco addito. Reservandi in loco calido & sicco sunt, ne molles fiant & lentorem contrahant. Hujus classis funt.

Trochisci Bechici albi Amstelod.

B. Sacchari puriff. thj.

Canti alb.

Penidiat ana Ziiij.

Rad. Iridis Florent. 3.1.
Glycirrhizæ 3vi.

Amyli ži.).

Cum s. q. Mucilaginis Gum. Tragacanth. aq. Rosarum extractæ siant Trochisci parvi.

Tro-

Trochisci Bechici Nigri.

B. Succ. Glycirrhizæ.

Sacchar. albiff. an. 3xij.

Flaved. rad. Glycirrhizæ 3iiij.

Ol. nucist. express. 3. .

Anisi 9ij.

Camphoræ 9. .

i-

ni

nc

es

e-

el

a-

C

ſ-

ln

S

1-

u

Cum s. q. mucilag. gum. Tragacanth vel etiam absque ea f. s. a. Trochisci.

Vires.

Utrique pectoris vitiis conducunt, asthmati medentur, humorum acrium ferociam leniunt. Dosis pro re natà.

3. Suffumigiis & odoribus gratis exhalandis dicati funt. Hoc genus varia figura & forma præparatur, cui diversa nomina ad figuræ exterioris differentiam tribuitur, ut Pomum ambræ ubi Pomi, Candelæ fumales ubi Candelæ figura gaudent &c. In hisce Trochiscis observetur selectus odoriserorum simplicium, quæ per se odorem benignum spirant, vel quæ in vapores & halitus suaveolentos mediante calore resolvuntur. Horum differentium simplicium diversitas etiam magna inter se conspicitur, sic odorisera dantur, à quibus plurimæ partes secedentes, nervisque nostris occurrentes, eosdem

blande afficiunt ut sunt omnia oleo & sale volatili tenui scatentia. Hæc ob jacturam partium continuam non diu perstant in odore. Alia sunt quæ magis incarcerata refinofis folidis partibus non nisi levi adhibita fricatione, vel alio externo motu, ut extricare sese possint, odorem spargunt, ut sunt Resinosa odorifera, ligna, Radices, Resinæ, &c. Hæc diutius perstant, sed debiliorem odorem de se dimittunt. Alia itidem sunt quæ aëris ab ingressu vires suas odoras evehunt, minima tamen cum partium ja-&ura, ita ut Aer Modificatus per ingressum & egressum, tantum videatur esse dispositus ad hunc vel illum odorem exhibendum, ut funt Moseus, ambra, &c Quæ calorem ignis requirunt, ea vel immediate prunis objiciuntur, ut resinæ, ligna & fructus aromatici, vel mediante Aqua quacunque adhibita odoriferum halitum præbent, Hanc seriem absolvunt.

Pomum Ambra.

Rofar. rubr. 3i. Storac, Calam. 3. Storac, Calam. 3. Storac, Calam. 3. Storac, Calam. 3. Storac, Calam. 3i. Storac, Calam. 3i. Storac, Calam. 3ii. Storac, Mosc. an. 3iii.

Cama

MEDICO-PHYSICA. 185

Camphor. gr. ij.

Molchi.

ola-

ım

Int

us

er-

m

1,

it,

ti-0a-

& d

Zibeth. an. gr. j.

Ol. Jasmin. Dj.

Lign. Rhod.

Cinamom. an. gutt. iiij.

Bals. Peruvian. 31.

Cum mucilag. gum. Tragacanth. in aq. rosar, solutà fiant s. a. Poma.

Candelæ odoriferæ.

R. Ligni Aloës 3iij.

Santal. citrin. 3x.

Benfoes,

Storac. calam. an. 3ij.

Thuris 3j.

Garyophillor. Biiij.

Balf. Peruvian. Bij.

Storac. liquid. 34.

Carbon. tiliæ Zj.

Cum sp. Vin. odorif. & parva quantitate mucilaginis gum. Tragacanth. f. s. a. Candelæ.

Vires.

Utraque odore & halitu fuaveolento spiritus reficiunt.

Tabellæ variæ confici queunt, plerumque pro delicatulis parantur. Eæ fiunt ex pulveribus

ribus & Saccharo ad confiftentiam tabellati percocto, unde Trochifci è Saccharo folo parati & electuaria folida dici queunt, præparantur

fequenti modo.

1. Fiunt è meris pulveribus & Saccharo: Pulveres hi vel mere terrestres sunt ut perle, &c. & in minori quantitate permiscentur vel Gummosi & Resinosi existunt & in majori copia Saccharo cocto adduntur, unde præparatio variat.

Tabella Perlata.

B. Sacchar. albissim. cum aq. Rosar. ad consistentiam tabell, percocti tbj. Margarit,
præpar. 3.1.
M. f. s. a. Tabellæ.

Vires.

Cardiacæ funt, acidum infringunt, sed præstat Perlas præpar. in substantia exhibere.

Tabella purgantes.

R. Scammon. præpar. 3j.
Rad. Jalapp. 3ij.
Sem. Zedoar.
Corallin. an. 3iij.
Merc. dulc. 9j.
Sacchar. albiff. in aq. vel infusion. Tanaceti ad tabell. consistent. cocti tbj.
M. f. f. a. tabellæ.

Vi-

Vires.

Alvum leniter subducunt, vermes necant pu-

tredini resistant dosis à 31. ad 31.

2. Fiunt & ex acidis, verum minima quantitas acidi cum possiti admisceri, sequenti modo procedendum est.

Tabella de Berberis.

B. Sacchar. albiff. pulverifat. thj. incalefcat donec fere liquefiat dein adde Succi Berberis evaporat. ad medias q. f. M. f. f. a. Tabellæ.

Vires.

Leviter refrigerant, sitim temperant unde conveniunt in morbis & febribus ardentibus &c. dosis pro re natâ.

Eodem modo fiunt tabellæ de succo Limo-

num &c.

er-

ati tur

0:

C.

n-

3. Olea stillatitia non facile saccharo permiscentur, quin solidam consistentiam tollant, ideoque hunc in modum confici solent.

Tabella Garyophillata.

R. Sacchar. ad confistentiam tabell. cocti zv. Huic fere coagulato adde Olei Garyoph. gutt. vj. M. s. Tabellæ.

Vires.

Vires.

Ventriculum roborant, frigidis morbis è vis-

cida intemperie ortis medetur.

Etiam effuso in tabellas saccharo, cum plumaceolo oleo imbuto superficies sacchari calentis leviter obduci potest, sic oleum absorbetur, & tabellæ odore & sapore olei imprægnantur.

Hæ tabellæ notiores esse solent ils qui Condimenta varia è Saccharo conficere solent quam Pharmacopæis, & potius ad gratiam quam ad vires inde obtinendas conficiuntur, ideoque non

diu hisce immoramur.

Sacchari descriptionem hic obiter addemus, ad meliorem notionem inde obtinendam tam in viribus ejus Medicis, quam in preparationibus compositionum. Saccharum est succus arundinis condensatus, naturaliter constans particulis Aquosis, Viscosis, Ramosis & terrestribus. Viscose & Aquose partes plurimæ mediante arte ab ipso separantur, unde magis solidum & durabile sacharum evadit : Aquoso-Viscosa pars enim ab Aeris humido facile diffolvitur & diffluit in nigricantem fuccum fluidum. Ceteræ partes Viscoso-Ramosæ albicant, quæ albedo eo intensior est, quo aliæ magis ab hisce separantur, inde etiam soliditas ejus major vel minor existit: Hæ maximum in usum trahuntur pro Tabellis conficiendis, Cæteræ non adeo ut dicunt rafinatæ pro syruporum confectione sufficiunt,

ficiunt, quæ & meliores ei usui sunt quoniam non tam sacile concrescunt in cristallos &c. Quo-ad ceteras ejus actiones in ejus mixtione, extractione &c. Hæ precipuæ sunt.

1. Non facile Oleis vel pinguedinibus affociatur coctum vel folutum faccharum fed tantum

pulverifatum.

if-

11-

r,

2. Acidorum confortium ipsi inimicum, si in solidam retineri & reduci debeat consistentiam, imo & color illius exinde mutatur ut in syrupis notavimus.

3. Valde inflammabilis est, ob partes Ramo-

sas ibidem existentes in sat magna copia.

4. Extractionem difficillime admittit menstruis spirituosis vel Ramosis, dissolutionem autem facilem in aqua.

 Spiritum valde acidum in destillatione exhibet ut & oleum Empyreumaticum, ut omnia

fere Ramosa vegetabilia.

6. Fermentationem facillime subit dilutum

cum aqua.

 Âlcalia in ipfo deliquationem partium aquofo-vifcofarum promovet, unde in ufum trahuntur lixivia è calce confecta ad ipfius depurationem.

Ex hisce ejus natura satis patet, & quodnam Sacharum pro Tabellis precedentibus, Syrupis & Conservis eligendum sit, iis ergo nunc diutius non immorabimur brevitati studentes.

CAP. XXV.

De Pulveribus.

Pulveres seu species ad modum in principiis, &c. explicatum conficiendi veniunt, id est, quantum possibile cavendum est.

1. Ne spiritus se invicem destruant.

2. Ne diutius afferventur.

3. Ne in loco humido derineantur.

Pulverisatio sequentia observando rite absolvitur.

I. Omnia Aromata diutius non terantur, nec in minimum pulverem reducantur, ob tenuium partium fugam: Chymia enim docet pulverifata & in alcohol redacta vix mediam partem olei fundere; & pulvis tenuior, facilem fitum vel fugam partium affervatus admittit.

2. Omnia oleo craffiori & pingui fixiori abundantia per se in pulverem impalpabilem non abeunt, nisi siccioribus & meris terrestribus permisceantur; molles enim & unctuosæ siunt partes, mediante triturationis motu aliquomodo

Frigida, Calida, &c.

3. Omnia Refinosa per se sola pistillo subjiciantur, & sere tantum levigentur, non sortiter contundantur: ob tres rationes.

liquefactæ, ut Nux moscata, Macis, Semina

I. Ob

1. Ob spirituum in iis diversitatem ut antea

explicavimus.

ft;

2. Facilem ob colliquatione à calore susceptam.

3. Ob mollitiem & flexibilitatem illarum partium, quæ potius flectuntur ad se invicem antequam dissiliant.

In hisce etiam triturandis pinguedine aliqua fundum mortarii leviter inungere non inutile est,

ne illi pulvis adhæreat.

- 4. Omnia viscosa aqua superflua liberentur, ut rigidiora evadant & facilius frangantur: precipue ubi flores & folia odorifera in pulverem sunt redigenda, ut tanto citius mortario subtersugiant integris adhuc perstantibus illorum viribus. Hæc ergo quæ facilis sunt pulverisationis seorsim misceantur, quæ difficilius pistillo obediunt etiam suæ classi permisceantur. Sic Flores & Folia odorifera mixta injiciantur mortario, inodori cum Radicibus & Corticibus contundantur.
- 5. Omnia salsa, acida & corrosiva mortarium & pistillum requirunt vitreum, lapideum vel ligneum, ne metalla corrosa vel soluta salia illa viribus suis inficiant & alterent.
- 6. Omnia duriora quæ mortario & pistillo noxia sunt, ob solidam partium cohæsionem & duritiem præparanda sunt, frangenda & in vicinia sua lædenda antequam contundantur & lævigentur, ut Cristallus montana, lapides prætiosi, &c. præparatio seq. modo sit.

R. La-

R. Lapides quoscunque, eos candesac in crucibulo, candentes projice in aquam, sic dissilient; eandem operationem bis vel ter continua, donec friabiles evadant, dein pulverisentur. Hæc aqua in qua lapides vel silices extinguuntur, viribus eorum potioribus imprægnatur, unde in re Medica utilis esse potest: imo sæpius majora præstat ipsis corporibus.

7. Olea & cariora ramosa ut Ambra grisea, Zibeth, Moscus, &c. quoniam in minima quantitate in usum accersuntur, & per se in pulverem raro vel nunquam exactum abeant,

cum faccharo candifato pulverifantur.

Exempla sequentia dabimus.

Pulvis Diafena.

R. Fol. Sene mund. Zij.
Cremor. Tartar. Zj.
Garyophill.
Macis.
Cinam an. Zij.
Galang.
Sem. Fænic. dulc.
Diagryd. an. Zj.
M. f. Pulvis.

Vires.

Melancholicos & biliofos expurgat humores, flatus discutit, &c. doss a, 9j, ad 9iiij.

Dia

Diaturbith cum Rhabarbaro.

B. Turbith gummosi.

Hermodactil. an. 3j.

Rhei elect. 3x.

Diagrydii 3 s.

Zinziberis.

Mastiches.

Sem. Anisi.

in

fic n-

n-

n-

1-

0

n

Cinamom.
Croci Britannic: ana Đij.

M. F. Pulvis

Vires.

Pituitam & bilem evacuat, acrimoniam humorum temperat illos tollendo alioque modo disponendo dos. a. 9j. ad 3j.

Pulvis Comitis Warwicensis.

B. Diagrydii sulphurati Zij.
Antimonii diaphoretici opt. Zj.
Crem. Tartari Z.J.
M. F. Pulvis.

Vires.

Leniter purgat noxios humores, dein non raro sudores movet, sebribus adversatur, exæstuationem sanguinis ab obstructione ortam sedat dossa. I. ad I.

(N)

Pul-

Pulvis Cachecticus.

R. Limat. Chalibis pp. 3j.
Corallior. rubr. præp.
Fæcul. rad. Brion an. 3ij.
Corn. Cerv. limat.
Succin. præp.
Cinamom.
Macis an Diiij.
Sacchar. Ziij.
M. F. Puly.

Vires.

Acidum temperat, humores depravatos educit, menses movet, cachexiæ Mulierum & Virginum subvenit dossa. Dj. ad 3j.

Pulvis ad Vermes:

B. Sem. Zedoariæ 3ij.

Comar Abfinth.

Flor. Tanacet.

Fol. Abrotan. an. 3j.

Corallin.

Corn. Cerv. philosoph. præp. an. 3.6.

Fol. Senæ 3.6.

Merc. dulc. 9j.

Vitriol. martis 9ij.

M. F. Pulvis.

Wires.

Vires.

Vermes necat & expellit, motum nimium humorum acrium compescit, leniter evacuat, dosis a. 9 B. ad 9j.

Pulvis Sudoriferus.

R. Fol. Card. Bened. 3iij. Rad. Angelic. Imperat.

Valerian. an. 3.1.

Contrayery. 3v. Oc. Cancr. præp. Conchar. præp. an. 3ij.

Camphor. 3ij.

Croci Biiij. Opii rite prep. 3. J. M. F. Pulvis.

Vires.

Diaphoresin egregiè movet, Alexipharmacus est, febribus intermittentibus & contagiofis medetur, dolores è quacunque causa ortos fedat dosis à 3 N. ad 3ij.

CAP. XXVI.

De Pilulis.

Pilulæ à pilæ rotunditate dictæ funt, ad modum fere Trochifcorum confici possunt; ita ut meri fint pulveres excepti in partibus ramosis vel viscosis. Corpora excipientia sunt Mel, ubi mollioris consistentie desiderantur; ut continuo è massa confecta pilulæ fieri queant, quoniam non tam facile exficcatur: Sacharum vel potius Syrupus ob easidem rationes admiscetur, sed non tam bene, dura enim & solida evadit consistentia massæ, nisi quis extempore inde pilulas conficere intendat, illasque paratas servare velit, ne denuo coalescant. At vero si fastidium plurimorum Ægrorum in pilulis ingerendis conspiciamus, profecto dosis earundem quo contractior eo melior esse debet, ut in parvà dosi magnas vires exhibeant : ideoque Saccharum & Mel quæ non magnam cohesionem illarum partium terrestrium efficiunt, fere inutilia nisi pro dosi augenda censentur, exceptis pilulis iis quæ è meris terrestribus conflantur. Ut autem accuratum & succinctum preparandi modum demus, Pilulas in tres classes, secundum principia data dividemus. In viscosas, Ramosas & Terrestres.

Viscosa facile per se in pilularum formam reduci-

reducibilia funt addità quâcunque Aquâ convenienti, sic ex Aloë lota sola pilulæ fiunt, ut & è succis condensatis & Gummi Resinis in debito menstruo dissolutis, depuratis & ad debitam consistentiam reductis massa paratur, pilulis inde conficiendis apra. Hæc massa si durior & ficcior temporis tractu evadat, facile mollis & humida redditur, si in cella vel alio loco humido detineatur per breve temporis spatium. Ex omnibus fere simplicibus talia extracta viscosa fieri queunt, si excipias mera resinosa, quæ aqueum consortium respuunt: Que attamen non adeo refinosa sunt, quin aliquas saltem in coctione vel infusione dimittant partes, ut Jalappa, Scammonium, &c. Viscosa talia extracta in minori dosi & facilius purgant, ut alibi dictum. In hisce observandum ett, consistentiam nimis mollem summopere vitandam esse, quoniam situm contrahunt vel rancida, &c. fiunt, ob internum motum susceptum; in velica detineatur massa arctius clausa oleo leviter ob. lità, nequid exspirare vel adhærere possit.

2. Resinosa cum spiritu vini vel liquoribus spirituosis convenientibus haud difficulter in unam massam coalescunt, pilulis inde formandis idoneam; imo & alios terrestres excipere possunt pulveres, ut in massam unam abeant. Hæc massa dura & solida citissime evadit, si in loco calido vel aperto in aëre asservetur, ita ut opus sit ad pilulas inde formandas, denuo cum (N3) spiritu

spiritu aliquo massam in pulverem redactam humectare: Cui incommodo ut occurratur non abs re foret, in principio aliquid mellis addi-

diffe, quod non ita facile induratur.

3. Terrestria simplicia, id est quæ succo nativo viscoso vel ramoso non in tanta copia instructa sunt, ut cohesionem admittere possent externo humido adjuta, necessario mel, &c. viscosa requirunt, antequam coherere valeant: nisi quis exinde extracta per decoctionem sacere velit. Inter hæc simplicia, ea sola eligenda sunt quæ in minori dosi purgant, ut sastidium, è numero pilularum oriundum Ægris tollatur. Sic Extracta simplicium, in majori tantum dosi purgantium, aliis multo melius permiscentur.

Salia non admisceantur massæ pilularum diutius asservandæ, citissime enim formam mutant, & ab interno vel externo aëris humido diluuntur, præstat ergo salia extemporaneo usui pilulis permiscere. Sic etiam olea stillatitia, quæ temporis tractu avolare solent, rarius huic assundantur, nisi sub ipsum exhibitionis tempus. Præstat autem illa massæ admiscere, quam numerum & dosin pilularum additis aromatum pulveribus augere, incommodum enim multum prævalet commodo exinde oriundo. Exem-

pla sequentia sunt.

Pilulæ pro Pituita viscida Cl. Sylvii.

B. Gumm. Galban. cum aceto Scyllitico præpar.

Mastich. el. 3. .

Caltorei opt.

Myrrhæ lucid: ana Dj.

Succin. alb. gr. xv.

Croc. opt. 31.

Aloës rosat. 3.1.

Troch. alhandal. 9j.

Ol. Fœnic. still. gutt. vj.

M. f. pill. no. L.

Vires.

Pituitam viscidam corrigunt & educunt doss à 9 s. ad 3 s.

Pilulæ Cochiæ minores.

R. Aloës lucidæ.

Scammon. puriff.

Pulpæ Colocynthid. an. Zj.

Olei Caryophill. Dj.

Elix prop. Parac. q. f.

M. f. Maffa.

Vires.

Optime humores fere quoscunque educunt doss à gr. vj. ad 9j.

 (N_4)

Pilu-

Pilulæ de Gatta Gamandræ.

R. Aloës lucid. 3ii ...

Guttæ Gamandr. 3i ...

Resin. scammon. 3j.

Gum. Ammon. depurat. 3i ...

Tartar. Vitriolat. 3...

M. f. f. a. Massa Pilul.
Crassos Melancholicos & biliosos humores
evacuat doss à 9. J. ad 9j.

Pilula ad pituitam vitream Sylvii.

R. Gum. Galban. aceto scyllit. præp. 9ij.
Vitrioli Martis ad albedinem igne lento
calcinati.
Mastich. elect. an. 9j.
Castorei opt.
Myrrhæ rubr. an. gr. xv.
Croc. orient. 9 .
Trochisc. Alhand. 3j.
Resin. Jalapp.
Scammon. an. 9j.
Ol. Cort. Citr. gutt. vj.
M. f. pill. no. L.

Vires.

Pituitam evacuant, & serosos humores expurgant dos. à 3, s. ad 3j. Extra-

Extractum Catholicum.

B. Pulpæ Colocynthid. Zvj. Agaric. alb. Rad. Helleb. nigr. Brioniæ an. Žiiij.

Infundantur in Aq. cois & Vini adusti part. æqual. in M. B. per 24. horas dein percoletur liquor tinctus, foecibus recentem liquorem adde, digere & percola ut ante, hoc tamdiu repetendo donec colorem amplius communicare nolit, liquoribus tinctis adde

Aloës lucidæ Zviij.

Ut in iis dissolvatur, denuoque à sœcibus coletur. mediante coctione, exhalet dein liquor ad mellis consistentiam cui ab igne remoto & tepesacto immisce

Scammonei præpar. Ziiij. M. f. Massa Pilul.

Vires:

Omnibus humoribus expurgandis conducit

dosis à gr. vj. ad 9j.

Nota. Cui volupe est hanc massam aromatum viribus & odore inficere, illud facilè poterit mediantibus oleis stillatitiis & expressis absolvere.

(Ns)

Pilu-

Pilula Sudorifera.

B. Gummi Guajac. 3ij.
Extr. Contrayerv. 3i. .
Croc. 3j.
Myrrhæ Diiij.
Camphor. Dij.
Laud. op. D. . M.F. Massa.

Vires.

Febribus malignis conducunt, dolores leniunt, acrimoniam temperant, venenis refistunt, sudores movent, doss à 3.0. ad 3.0.

CAP. XXVII.

De Suppositoriis.

Suppositoria cum pilulis & tabellis in confectione conveniunt, consistentia eorum solida sit exhalatione superfluæ humiditatis partium viscosarum latitantis, in quibus dein pulveres excipiuntur. Hi pulveres acres esse debent & salsi, ut irritent & stimuli loco intestinis sint ad excretionem facilitandam. Duorum generum dantur.

1. E simplicibus corporibus per se fiunt suppositoria liquesaciendo ut ex Alumine crudo:

Conscin-

203

MEDICO-PHYSICA.

Conscindendo & in debitam figuram reducendo, ut è sapone veneto: Coquendo ut ex melle & Saccharo.

2. Eadem fiunt è diversis pulveribus melli vel Saccharo immixtis, postquam ad debitam consistentiam perductum: Saccharum nempe, ad consistentiam tabellati, Mel, donec frigesactum dissiliat contusum, coquatur; dein pulveres ubi coagulare incipiunt adjiciantur, postea in oblongam digitalem formam reducantur.

Notandum autem est omnia suppositoria è melle contlata, non diu asservari posse nisi in oleo aliquo expresso submergantur, ne ab Aëris humido dissuant. Dissiculter etiam pulveres melli permixti, denuo mediante evaporatione in fragilem & solidam consistentiam conver-

Dantur autem suppositoria è solo saccharo & è meris gummi & farinis confecta, quæ asservari queunt illæsa in loco sicco & calido. Exemplum sequens normam cæteris conficiendis præferibet.

tuntur.

Suppositorium vulgare.

B. Mellis ad confistentiam cocti q. s. Spec. Hieræ picræ Đij. Sal. gemm. Đj.

M f. suppositorium.
Sic & ex infinitis aliis pulveribus purgantium
& similibus salibus additis eadem parari queunt.

CAP.

CAP XXVIII.

De Oleis Expressis & Coctis.

Olea expressa, eodem modo ut Olea stillatitia, duplicem in classem reduci possunt. Ea quæ Spiritu tenui & veloci prædita sunt, cum interstitiis liberioribus, sluida sunt. Illa vero, quorum textura crassior & unctuosa cum cohæsione & quiete partium magis combinata est, solida dicenda sunt, ob copiam particularum terrestrium & penuriam spiritus motoris interni. Assimilari inde possunt sluida, Oleis Esfentialibus, solida Oleis Empyreumaticis Chymicorum.

Olea fluida aptiora sunt dissolutionibus & extractionibus solidorum corporum quam solida, ob rariorem texturam & ob spiritus interni copiam: ob hasce enim rationes pleraque menstrua magis vel minus solvere id est in meatibus

fuis corpora solida recipere dicuntur.

Fluiditas oleorum promovetur exhalatione superflui humidi aquosi, præcipitatione sæcum terrestrium, & spiritus interni austeri immutatione. Exhalatio sit digerendo, insolando vel coquendo. Præcipitatio sit per subsidentiam vel salissus alissque liquoribus additis. Immutatio sit alcalicorum terrestrium corporum additamento ut calce plumbi, lapide calaminari, creta, &c.

Exaltantur etiam olea defœcata fi cum spi-

ritu vini rectificatissimo digerantur, ut dissolutionibus magis apta evadant: unde & sæpius hic spiritus in ipsa operatione additur, non ut vires aliquas addat, quoniam cito avolare solet,

fed ut solutionem promoveat.

In genere omnibus hisce oleis fluidis inimica est humiditas aquosa, utpote quæ torporem spiritui salino interno inducit, & quoniam ob motum intestinum sensim inde conceptum rancida & austera evadunt, lentoremque temporis tractu contrahunt: rancidus enim gustus & lentor in iis raro vel nunquam observatur, quæ aqua carent.

Olea expressa crassa & Balsamica difficilius alterantur ob desectum aquæ internæ & ob majorem arctioremque partium cohæsionem, quæ motum non tam facile admittit: Unde cum unguentis sere conveniunt. Dissolvere & in interstitiis suis attamen recipere possunt alias partes, sin externo calore rarefactæ & liquatæ fluidiora reddantur: ut in Balsamis & unguentis patebit.

Olea hæc cocta dicuntur, ubi aliis simplicium viribus imbuuntur mediante coctione. In principiorum explicatione modum exhibuimus itaque non opus est eadem hic repetere, sequentes regulæ sufficient pro ulteriori instructione.

1. Omnia in oleo coquenda, præcipue ubi immediato igni subjicienda veniunt, sint humida, sicca enim aduruntur potius quam extrahuntur. Humiditate sere exhalata statim ab igne

removeatur, neque exspectanda totalis privatio liquoris, facile enim immutantur vires simpli-

cium & empyreuma contrahunt.

2. Coctio si possibile sit in MB. peragatur, ut effentia fixior fimplicium falva & integra faltem maneat. Illa coctio diuturnior esfe solet, quoniam non tanti vapores elevantur, humido

calore leviter tantum propulsi.

3. Infusio ad minimum bis velter repetatur, recentia simplicia substituendo in jam extractorum locum, difficilius enim menstruum illud crassum vires corum extrahit, & particulas tantum sibi congruas admittit in suis poris, reliquas intactas derelinquit in fæcibus.

4. Olea defœdata fint & limpida, ne spiritus

obruatur, sed interstitia libera existant.

5. Olea stillatitia pro frigidis nervorum, &c. affectibus externe illinitioni; sed expressa pro Emplastico usu affumantur, vulnera enim & ulcera lentam mundificationem & agglutinatio-

nem requirunt, &c.

6. Ut extractio promoveatur, irrorentur fimplicia leviter sale tartari, & spiritu vini, ut eo facilius in oleo particulas fuas dimittant, parumper autem primo comprimantur, ut undiquaque liquor salino spirituosus partes ramosas simplicium extricare possit è suis carceribus.

7. Olea affervanda fingulis annis ad minimum femel recentium herbarum viribus imbuantur,

ut tanto majori efficacià inprægnentur.

8. Olea

8. Olea jam præparata in MB. detineantur per 24. horas, ut omnes fæces subsideant & humor aquosus à simplicibus iis communicatus arceatur, ab hoc enim ejus corruptio, situs, &c. derivantur. Olea dein limpida ad usum reponantur.

9. Ubi è volatilibus sulphureis confectum est oleum post omnimodam præparationem peractam guttæ aliquot olei eorundem simplicium stillatitii affundantur: sic quicquid volatile in

coctione periit hoc modo refarcitur.

10. Olea calida diligentius reservanda sunt in loco sicco & frigido. Frigida in loco calido & sicco reponuntur, nec tantam curam requirunt, quoniam non tantus suge particularum tenuium metus. Exempla sequentia proponemus.

Oleum Absinthii.

B. Comar. & Fol. tenerior viridium Abfinth q. v. immergantur

Ol. Olivar. q. f.

Macerentur per quindecim dies in sole æstivo vel in MB. dein leviter in eodem coquantur, postea exprimatur oleum, cui recentia adde simplicia procedendo ut ante idque tertio repetendo: sub finem coquatur oleum viribus simplicium jam gravidum ad humidi supersui privationem, coletur dein & à fæcibus ulterius separetur macerando in leni MB. clarificato hoc modo oleo infunde.

Olei Absinthii stillat. 3j. ad Olei cocti ibj.

M.

Vires.

Stomachicum est, putredini resistit, vermes necat affectibus nervorum frigidis succurrit.

Eodem modo parantur.

Ol. Chamæmelinum.

Hyperici.

Majoranæ nobilis.

Menthæ.

Nepethæ.

Rutaceum, &c.

Ubi merè frigida & astringentia olea expetuntur sufficit iteratis infusionibus & coctionibus illa præparasse ut ex. gr.

Ol. Rofaceum.

Nymphææ, &c.

Convenit etiam loco olei ex olivis maturis facti oleum Omphacinum id est ex immaturis paratum assumere.

Oleum Nardinum.

R. Spicæ Nardi Ziij. Fol. Majoranæ Zij. Lauri. Lign. Alocs.

Rad. Calami aromatici.

Cyperi.

Helenii.

Cardamomi.

Macis.

Schænanthi an. 3 . .

Contundenda & conscindenda debito modo imminuantur, hisce dein superfunde.

Vini albi q. f.

Ut leviter hume centur prout fere in statu vegeto & viridi fuerunt, quibus liquore turgidis superfunde,

Olei olivarum ibiiij.

Macerentur in MB. per 6. vel 8. dies dein coquantur leviter ad humiditatis superfluz privationem & majorem extractionem facilitandam, oleum dein s. a. clarificatum usui serva cui etiam aliquod Oleum stillatitium simplex vel ex iisdem simplicibus compositum permisceri potest.

Vires.

Ventriculum roborat, flatus discutit, paralisi medetur, frigidos humores temperat, leviter adstringit.

Ad hanc normam cætera composita olea cocta

fieri queunt, ut funt

Ol. Irinum.

Crocinum.

de Euphorbio.

de Castoreo, &c.

(0)

CAP

CAP. XXIX.

De Balsamis.

B'Alfama funt mixturæ corporum ramoforum, diversis sluidis & solidis partibus constantes, in linimenti formam redactæ.

Odoris gratia plerumque fiunt ad fuffitus,&c. Inodora vel fœtida linimenta potius dicuntur. Dantur & Balsama mera stillatitia, quæ nil aliud sunt nisi olea crassa empyreumatica, post tenuius

oleum subsequentia.

Balfama odorifera composita sunt ex oleis halitum tenuem spirantibus & inodoris corporibus ramosis, quæ corpora excipientia esse solent. Unum & idem est quodcunque corpus unctuosum assumatur, modo omni odore & sapore spoliatum sit ingrato. Odor enim à solis fluidis oleis dependere debet, quibus avolantibus corpus restat ad illos usus inutile. Seva ergo & quæcunque unctuosa ut & Cera usui inservire queunt, si odore omni nativo spolientur, nec ingratiora vel rancida fiunt, nisi avolante oleo subtili vel non bene illis præparatis: verum quoniam Oleum nucistæ expressum per se gratum esse solet, ideo plerumque hisce præparationibus destinatur. sequentes observationes utiles esse queunt in Balsamis rite conficiendis.

r. Olea stillatitia sint genuina omni fucatione libera, ut ingratus odor non subsequatur qui plerumque ab oleo Therebinthinæ, &c. additis subsequitur, unde querelæ utplurimum oriuntur, fætida & rancida fieri temporis tractu Balfama.

2. Corpora crassa suscipientia sint bene purgata, omnibus suis ingratis qualitatibus denudata, expertia omni colore, odore, fapore, & humido superfluo orbata, ne situm contrahant, unde pristinus Odor & Color non raro redinte-

grantur.

3. Hæc unctuosa si duriora sint emollienda parumper sunt, ne oleo stillatitio sensim avolante mixtura folidior emplastri consistentiam acquirat. Excipiuntur ea Balsama quæ ex oleis odoriferis expressis componuntur, hæc enim non ita avolare solent.

4. Color genuinus quantum possibile est iis impertiatur, vel ex ipsis simplicibus in tenuisfimum pulverem redactis, vel è Magisteriis & laccis Herbarum, &c.

5. Mixturæ difficilioris simplicia contusione fola misceantur. & in unam massam cogantur,

ut Balf. Peruvian. Ambra, Moscus, &c.

6. E falibus alcalicis & oleis coctione mediante etiam Balsama fieri queunt. Ut & olea ipsa sæpius in Balsamicam consistentiam indurantur, exhalatione fluidiorum partium.

Mixturæ & præparationes eorum ulterius in (02) fequen

sequentibus innotescunt compositionibus.

7. Dantur & Balsama è resinosis & Gummiresinis conflata, quæ in oleo sluido excipiuntur & solvuntur. interno & externo usui dicata ut Exempla sequentia demonstrant.

Quoniam in Chymia nostra etiam de Balsamis odoriferis, utpote ex oleis stillatitiis paratis, tractatur, hic aliquot composita inodora

exhibebimus.

Balsamum Iacomo de Pinto.

B. Olibani. Myrrhæ. Mastichis. Aloës. Sarcocollæ. Storaciscalamite Bensoes an. 3j. Olei Hyperici thiij. Ceræ Citrinæ to J. Thereb. Venetæ Zij. Axungiæ humanæ Zi J). Colophoniæ urriusque an. 3j. Olei Petræ Zi J. Spicæ 3j. Baccar. Juniperi 3ij. Salviæ 9j. M.

Omnia contundenda exactè in pulverem redigantur gantur & oleis, &c. permisceantur, dein in MB. ebulliant circiter per duas horas, donec omnia gummata soluta sint restantibus solis sœcibus, quæ per colaturam separentur, Balsamum purum usui serva.

Vires.

Externo & interno usui inservit. Internè hæmorrhoides fistulam Ani & interna ulcera curat, sanguinis acredinem tollit. Externè omnibus affectibus frigidis conducit, dolores lenit, &c.

Balfamum Italicum.

R. Olei Therebinthinæ Ziiij.

Olivarum Zxij.

Laurini Zx.

Juniperi.

Spicæ.

a

ır

Petræ.

Hyperici an. 3j.

Ceræ citrinæ Žiiij.

M.

In MB. liquefiant & exactè misceantur separatis per colatorium sœcibus, hoc Balsamum tingatur

Ligni Santali q. s.

Vires.

Affectibus nervorum summopere conducit, vulnerarium est, &c.

 (0_3)

Bal-

Balfamum Lucatelli.

B. Ceræ citrinæ opt. 1bj.

Olei Olivarum.

Therebinth Venetæ in aquâ Rosarvad albedinem lotæ an. His.

Santal rubri subtil. pulv. Zij. Vini Canarini q. s. M.

Coquantur in MB.ad vini consumptionem dein usui servetur.

Vires.

Vulnerarium & Emplasticum est recentibus vulneribus conducens.

Balfamum Polychrestum.

B. Rad. sarfæ parillæ opt. Zv.

Sp. Vini thii ...

Infunde in vase vitreo donec sp. v. colorem aureum obtinuerit. Tum colaturæ adde gummi Guaiaci Zviij.

Digerantur simul subinde agitando donec so lutio plenaria sacta suerit. Postea adde Balsami

Peruviani cochleare unum.

M. f. Balfamum.

Vires.

Sudores movet, usus in scorbuto, Lue venerea, Elephantiasi, &c. doss à gtt. x. ad 3ij, in vehiculo convenienti.

CAP.

CAP. XXX.

De Unguentis.

Unguenta mediæ sunt consistentiæ, inter olea cocta & Emplastra, mixturæ sunt è diversis generis & classis simplicibus, externo plerumque usui dicatæ,

Triplex datur unguentum, fluidius quod linimentum dicitur, mollius quod unguentum molle vocari potest, & durius quod Emplastro mol-

lius est.

Linimenta rarissime asservantur, sed ex tempore ex unguentis & oleis componuntur præsenti usui, mediam consistentiam inter Balsama & olea obtinent.

Unguenta mollia è solis pinguedinibus, oleis & cerà pro duritie majori conciliandà præparantur, & non raro vegetabilium viribus imprægnantur, liquatio debita tantum in hisce observanda, insussiones autem ad modum in oleis costis datum perficiendæ sunt, hac tamen cum differentià: Ea unguenta quæ colorata expetuntur & herbas recipiunt, vehementius igne nudo coquenda sunt, donec omni humido spolientur herbæ & seva & saturo colore tinsta appareant; exprimatur dein sevum & recentibus herbis inprægnetur postea in MB. coquantur leviter sere ad humiditatis privationem, tertio post expres-

sionem recentia vegetabilia addantur digerantur in B. M. per 24. horas, dein colentur, fic colore, sapore & odore simplicium imbuitur unguentum, ut latius in operationibus patet. Ubi albedo experitur mixtio florum, &c. frigidè tantum perficitur, qui per aliquot horas ubi steterint, ut odorem suum communicare possint, separantur sensim liquato sevo & percolato. Hæc infusio toties repetitur, quoties placuerit, vel donec sufficienter odore illorum florum imprægnata axungia fit, dein hæc fola cum fragrantissimà eadem aquà in MB. detineatur, ut fœces suas deponat, quæ ad fundum deciduæ post refrigerationem colliguntur & separantur: Ultimo hæc axungia agitatur ut in particulas oblongas & teretes reducatur, superficie majori & æquali instructas, unde Albedo, Possunt & Axungiæ antea coqui in proprià aquà stillatitià, ut suaveolentiam aliquam asciscant.

Unguenta duriora componuntur è plurimis folidis, paucioribus fluidis particulis ramofis, vel è diversis pulveribus corporum folidorum terrestrium poros & meatus oleorum & Axungiarum replentibus, &c. liquatio jungit & intime permiscet omnia seva, axungias, Adipes, Ceram, &c. si debito modo peragatur, in genere autem hæc observanda veniunt.

r. Resinosa difficilius miscentur oleis in liquatione, nisi continuo leviter agitentur ne sundo adhæreant & adurantur, unde & sub sinem li-

quefactionis adipum & oleorum adjiciuntur, in frustula vel pulveres redacta, ut extempore per misceantur. Coctio vehementior illis noxia, nam in glebas ad fundum concrescunt & tenue oleum exhalant, unde mixtura inæqualis & vi-

riumjactura exfurgunt.

2. Gummi-refinæ fere omnes sunt lachrymæ vegetabilium ramoso-viscosæ, exceptis paucis ex arborum lignis densioribus profluentes, quoniam raro omni succo viscoso privantur: hinc difficilius uniuntur mere ramosis oleis & axungiis nisi rite tractentur, & calore humido soveantur ignis enim immediatus adhibitus non raro destructorius est. Differentia illarum Gummi-resinarum magna est, respectu copiæ majoris vel minoris partium viscosarum illis permixtarum è quibus mixtionis facilitas vel difficultas refultat. Ubi viscosæ & Gummosæ partes prædominantur, sola conquassatio & contusio cum pistillo ligneo foluta Gummata aliis ramofis permifcet. Eæ quæ maxime ramofæ funt gummi-refinæ folvuntur pulverifatæ in oleo fluido in BM. ut operationes exactius demonstrant.

3. Pulveres vel sunt dissolubiles in oleo vel non. Dissolubiles mediante coctione oleo intime uniuntur, ratione spiritus salino-acidi in eo latitantis qui aggreditur & imminuit illos pulveres ita ut in interstitiis illius retineri possint, unde è fluido solidum evadit oleum ratione repletionis pororum, &c. hi pulveres metallici

(05)

plerunque sunt, & calces plumbi, Cupri, &c. Ratione coctionis color magis vel minus unguenti conficiendi intenditur, sie addità aquâ blanda fit solutio & imminutio, unde albo colore infectum prodit unquentum, immediato autem igne adhibito absque aqua nigredine inquinatum conspicitur, ob aduttionem oler, &c. Vires horum unquentorum multum etiam differunt, ratione illius coctionis, ob spirituum acrium salinorum fugam vel mutationem partium majorem in una quam in altera præparatione. Pulveres indiffolubiles ultimo tantum jam confecto & sæpe facto unquento immiscentur, & multa agitatione & malaxatione æqualiter per totam massam distribuuntur. Ut sequentia demonstrant exempla.

Unguentum Rubrum.

B. Axungiæ porcinæ.

Olei Hyperici an. Ziiij.

Ceræ Zij.

Cretæ Zj.

Minii Z. B.

Camph. 9ij.

M. f. f. a. Unguentum.

Vires.

Acidum temperat, consolidat, inflammationibus prodest, oculorum vitiis succurrit ut & manibus & pedibus frigore & calore adustis.

Unguen

Unguentum nervinum.

R. Unguenti Althez Ziij.

Ping. Anatis.

&c. un-

quá co-

ato

in-

cc.

fe-

a-

ım

e.

n-

&

er

e-

Anferis.

Canis.

Felis,

Olei Anethini.

Chamæmelini.

Laurini.

Lumbricorum.

Vulpini an. 3j.

Euphorbii.

Petræ.

Spicæ.

Terebinth. an. 3. B.

Ceræ q. f.

M. f. f. a. Unguentum molle.

Brevius sic habe.

B. Ol. Laurini Zij.

Lumbricorum.

Petræ.

Spicæ.

Terebinthinæ an. 3j.

de Palma Zi J.

Camphor. Dij.

Pinguedinis Anseris 3j.

Unguent. Altheæ q. f.
Sp. vini in quo iapon. venet. 3iij. dissol.
fuerint Zj. M.f.a. unguentum

Vires.

Frigidis Nervorum affectibus conveniunt, valde penetrant & dolores è contracturâ & spasmo ortos leniunt.

Unguentum populeum.

B. Oculorum populi recent. tbii..

Axungiæ porcinæ recent. tbvj.

Gemmæ populi contusæ macerentur in Axungia donec sequentes herbæ in vegeto suo statu collectæ fuerint.

R. Herb. Bardanæ.

Hyoscyami.
Lactucæ.
Mandragoræ.
Papaveris nigri.
Sempervivimajoris,
minoris.

Solani. Violarum. Umbilici Veneris.

Cymarum rubi tenerrimarum an. Mij. Hæ contusæ cum Axungia & oculis populi coquantur in MB. ad humidi succi privationem ut fiat s. a. Unguentum.

Vires.

Vires.

Inflammationes & dolores ex acri humore ortos fiftit, motum nimium compescit, leviter astringit & anodinum est, unde convenit in affectibus calidis, &c.

Unguentum pomatum.

Bt. Axungiæ porcinæ.

ol.

'n.

Sevi ovilli an. tbj.

Aq. Rosarum fragrant, thij-

Coquantur in MB. per horam semis, refrigeratis lente omnibus, sœces in sundo deciduæ cultello auserantur, idque bis vel ter repetatur donec fragranti odore & colore albo seva imbuta sint his adde

Poma redolentia mundata No. xvi.

Iridis Florentinæ.

Gran Macalep. an. 3j.

Storac. Calamitæ.

Bensoes alb. an. 3 S.

Coquantur fimul in MB. ad exhalationem supersiui liquoris, dein coletur seyum à sœcibus cui adde,

Ol. Jasmini 3. 1.

Ligni Rhod. 3j.

Cinamom. 3i.

Garyophill. 3.1.

Florum Benfoes 311.

Mosci.

Zibeth. an. gr. iiij.

M. f. unguentum fragrans.

Vires.

Odoriferum halitum gratissimum spargit, frigidis affectibus succurrit, cor & spiritus reficit suo odore.

Unguentum Martiatum.

R. Herb. Absinthij.

Abrotani.

Bafilici.

Calaminthæ.

Centaurii minoris.

Chamædryos.

Costi bortensis.

Illecebræ.

Majoranæ.

Menthe aquatice.

Paralysis.

Sabine.

Salvię.

Sambuci an. Zi ..

Lauri fol.

Rorismarini.

Rutę an. Ziij.

Sem. Cumini.

Fœnugręci.

Urticæ majoris an. 3.1.

Adi-

Adipis Urfini. Medulle Cervine. Styracis liquide an. Ziij. Butiri Hi. Olei Nuciste expressi Zi. Olivarum tbiiij.

ins.

fri-

icit

Ceræ Citrinæ tbj. Vini generosi q. s.

Macerentur per octiduum in tepido MB. dein leviter coquantur ad humoris absumptionem, ut f. f. a. unguentum.

Vires.

Efficax est unguentum in quibuscunque morbis externis è frigore & obstructione oriundis. vermes necat, ventriculum roborat, &c.

Unguentum Ægyptiacum.

R. Æruginis Zy. Aluminis crudi 31. Mellis optimi žxiv. Aceti fortiff. Zvij.

Coquantur fimul in confistentiam Unguenti.

Vires.

Mundificat ulcera & vulnera, adstringit, collutioni oris infervit, &c.

CAP.

CAP. XXXI.

De Emplastris.

UNguentis affinia funt Emplastra, quæ duritie tantum prævalent, in ceteris eadem norma & methodo componuntur. Malaxatio in hisce præcipuum usum obtinet, ad exactiorem partium divisionem efficiendam. Sequenti modo conficiuntur.

1. Ramosa fluidiora cum calcibus plumbi,&c. dissolubilibus pulveribus mediante coctione uniantur, si ulla adsint.

2. Ramosa duriora liquando admisceantur,

ut cera Colophonia.

3. Resinosa cum Therebinthina quæ instar dissolventis generalis illorum esse solet, adjiciantur ubi ab igne remota a servore & calore suo remiserint.

4. Gummi-Resinæ vel Gummata viscosa soluta depurata & ad consistentiam solidiorem redacta: ea etiam cum Terebinthina misceri queunt ante additionem.

5. Pulveres indiffolubiles.

6. Olea stillatitia ut & omnia halitum tenuem spirantia, ut Camphora, &c. Exempla sequentia sunto.

Emplastrum Gratia Dei.

Rt. Ceræ novæ.

Refinæ.

Sevi Hircini an Ziiij.

Therebinthinæ Zij.

Mastiches.

Olibani an. 3iij.

Cera sevum & Resina sensim liquesiant, spatula agitando ne Resina sundo adhæreat liquatis & sere repesactis adde Therebinthinam in qua Mastiche & Olibanum soluta sunt dein cum pistillo materia contundatur, & malaxetur postea massa in Magdaleones reducenda.

Vires.

Recentibus vulneribus conducit, cicatrifat, &c. si magis mundificans expetatur Æruginis 3iij. addi possunt.

Emplastrum Mucilaginum.

R. Olei olivarum zvj.

Gummi Ammoniaci.

Sagapeni.

Galbani.

Opopanacis an. 3.1.

Croci 3ij.

Ceræ citrinæ Zxxij.

Therebinthinæ Zij.

Gummata solvantur vel depurentur potius cum vino percolando solutionem quæ ad consi-(P) stentiam

uæ dueâdem atio in iorem modo

ne uintur,

i,&c.

instar ciane suo

receri

iem-

la-

stentiam redacta misceatur cum Mucilaginis spissioris è convenientibus seminibus & Radicibus extractæ Zj. & Therebinthina & Croco; hæc dein simul oleo & ceræ liquatis ut superius incorporentur, contundendo & malaxando.

Vires.

Lenit, coagulum humorum dissolvit, frigidis affectibus convenit, &c.

Emplastrum Carminans Cl. Sylvii.

R. Gummi Galbani.

Bdellii.

Ammon. an. 31.

Thuris Masculi.

Myrrhæ rubræ an. 3ij.

Opii Thebaici 3j.

Diffolve in aceto scyllitico iterumque inspiffatis adde

Ceræ Citrinæ.

Colophoniæ an. 3iij.

Balf. peruviani.

Ol. Philosophor. an. 3j.

Terræ 3.1.

Carvi Stillat. 38.

Therebinth. Venet. q. f.

M. f. f. a. Emplastrum.

Vires.

Summa penetrandi vi insignitum est boc Em-

Empla-

Emplastrum Grifeum.

R. Lapid. Calaminaris præpar. 3j. Lithargyri Zij. Ceruffæ 3.1. Tutiæ 31. Terebinthinæ 3vj. Ceræ albæ Zi.l. Sevi Cervini Zij.

Thuris el. 3v.

Mastiches 3iij. Myrrhæ 3ij.

Camphoræ 3i.J. Liquentur simul terebinthina, Cera & sevum, mox injiciantur pulveres thuris, Mastiches & Myrrhæ, iisque probè mixtis addantur pulv. lap. Calamin. Tutiæ, Litharg. & Cerusse. Ultimo calenti adhuc emplastro adjice Camphoram in oleo conven, folutam.

M. fiat Emplastrum.

Vires:

Potenter Acidum infringit ut & falfos humores, cicatrice obducit ulcera scorbutica, &c.

Emplastrum ad Herniam.

R. Nuc. Gallarum. Cupressi.

(P2)

Mali-

if-

n-

a-

inis

di-0;

ius

gi-

Malicorii.

Balaustiorum.

Acaciæ.

Sem. Plantaginis.

Pfyllii.

Nasturtii.

Cupularum Glandium.

Fabarum torrefactarum.

Aristolochiæ longæ & rotundæ.

Myrtillorum an. 3.1.

Consolidæ majoris & minoris.

Caudæ Equinæ.

Glasti.

Ceterach.

Rad. ofmundæ regalis.

Filicis an. 3j.

Ex hisce in subtilem pulverem redactis fiat cataplasma cum vino rubro ad consistentiam Emplastri reducendum cui adde

Thuris.

Myrrhæ.

Aloës.

Mastiches.

Mumiæ.

Boli Armenæ.

Lap. Calaminar. præp.

Lithargyr. Auri.

Sanguin. Draconis an. Ziij.

Picis Navalis thij.

Terebinthinæ q. s. ut fiat

S. a. Emplastrum.

Vires.

Valide adstringit & consolidat, &c.

Emplastrum Sticticum.

R. Olei olivar. Zviij.

Litharg. aur. Ziiii J.

Coquantur simul ad emplastri consistentiam hisce adde ab igne remotis.

Ceræ flavæ Zi ...

Therebinthin. 3j.

Gum. Ammoniaci.

Bdellii an. 31.

Opopanacis.

Galbani.

Ol. Laurini.

Lap. Calaminaris.

Aristolochiæ utriusque.

Myrrhæ.

Thuris an. 3ij.

M. f. s. a. Emplastrum.

Vires:

Antiquis & recentibus vulneribus & ulceribus convenit, mundificat & cicatrice obducit

Emplastrum febrifugum.

R. Sem Zedoariæ 3ij.

Fuliginis lignorum splendentis Diiij.

Cinabaris vulgaris Bij.

Camphoræ 3j.

Therebinthinæ Venetæ Zi J. M.

(P3) Vires.

Vires.

Febribus intermittentibus conducit penetranti & tenui suo halitu sanguinis acredinem corrigens, & exæstuationem humorum sebrilem sedans, pulsibus applicatur, de hoc medendi genere, & quomodo Medicamenta externe applicata agant in humores nostri corporis & in massam sanguinis, plurima dicenda essent, nisi me intra terminos Pharmaciæ continere, quantum possibile est, studerem, & sinis hujus libri instans ab ulteriori dissertatione me prohiberet.

Emplastrum Manus Dei.

R. Galbani Zii. 3ij.
Ammoniaci Ziij. 3iij.
Opopanacis Zj.
Olei olivarum veteris Hii D.
Lithargyrii aurei Hj. Ziiij.
Æruginis Zj.
Ceræ Citrinæ Hj.
Magnetis Ziiij.
Mirrhæ Zj.
Rad. Aristolochiæ longæ.
Thuris optimi an. Zij.
Mastichis.
Olibani.
Bdellii an. Zj.

231

Lithargyrium cum oleo ad confistentiam coquatur emplastri dein adde Æruginem, postea Cerain, mox Gummata in aceto soluta & depurata, ultimo pulveres M. f. s. a. Emplastrum.

Vires.

Magnarum est virium in ulceribus, à scorbutico acri & acido humore continuò incidente, phagædænicis & cacoëthicis dictis, mundificat & sanat vulnera quæcunque recentia & inveterata.

Emplastrum Stomachale.

R. Gumm. Guajaci Zj. Mastichis electæs Storacis calamitæ. Tacamahacæ ana Zij. Myrrhæ. Thuris an 3vj. Ol. Nucist. expr. Zj. Camphoræ Zi J. Cyperi rotundi Z.J. Zedoariæ. Bacc. lauri an. 3v. Balsam. Peruvian. 3vj. Terebinth. Venet. Zx. Ol. Still. Menthæ.

Caryophillorum.

Corticum arantiorum ana 3ij.

M. f. s. a Emplastr.

Quod si mollius sit, cum cerâ durius reddi potest.

Vires.

Concoctionem adjuvat, putredini resistit, appetitum ciet, arthritidi vagæ succurrit, morbis frigidis & è pituità viscida oriundis conducit.

FINIS.

enenem ebrime-

exoris

ere, ijus ro-

RERUM ET VERBORUM.

A.

Brotani herba qualitates & vires.	43
Absinthii extractum spissum ut fia	1? 74
Herba qualitates & vires.	43
Olei cocti preparatio Ovires	
	o qu
fiant?	147
Tenuiorum partium unde & qui fiant?	148
Aceti partes constituentes duplices. 147. juxt.	
diversis pollet viribus.	147
Aceto quomodo condienda & adserv. simplicia?	
Acetosa Syrupi praparatio & vires.	III
Acetum calendulatum ut fiat?	148
Garyophillorum florum ut fiat?	148
Lavendula florum ut fiat?	148
Rosatum ut fiat?	147
Sambucinum ut fiat?	147
Acori qualitates & vires.	31
Adeps porcin. reliquis adipibus temperatior.	63
Adipes animalium viribus fere coincidunt.	63
Adservatio & Collectio simplicium qui se haber	
beat? 23.24.1	eqq.
Ægyptiaci unquenti præparatio & vires.	223
Eris usti qualitates & vires.	65
Eruginis sive viridis aris qualitates & vires	65
Agarici fungi qualitates & vires.	33
	Aga-

M.

qui illas

Agaricus ut pulverisandus.	71
Agresta succi liquidi s. omphacii qualitates	& vir. 58
Syrupus ut fiat?	III
Agrimonia herha qualitates & vires.	43
Alcanna radicis qualitates & vires.	31
Alchimilla foliorum qualitates & vires.	43
Alexiteriorum trochiscorum Londinensium	
tio & vires.	180
Allii qualitates & vires.	31
Aloës ligni qualitates & vires.	41
Succi condensati qualitates & vires.	58
Althea herba qualitates & vires.	43
Althea radicis farina qualitates & vires.	58
qualitates & vires,	31
Aluminis qualitates & vires.	65
Ambra grysea qualitates & vires.	68
	84. 185
Ammoniaci salis qualitates & vires.	67
Succi condensati qualitates & vires.	58
Amygdalarum amararum qualitates & vir	
Dulotum qualitates & vires.	55
Angelica qualitates & vires.	31
Anisi Seminis qualitates & vires.	52
Antidota electuaria viribus differunt rat	
0	5. fegg.
Antidotorum electuariorum praparatio cu	
tatione opus habeat?	164
Antidotus quid?	4
Antimonii qualitates & vires.	65
Antimonium diversa pro scopo artificis dive	
(P5)	rit

rit salia.	100
Apii radicis qualitates & vires.	32
Seminis qualitates & vires.	52
Aqua hysterica Amstelodamensis praparati	
res.	36.137
Prophylactica Sylvii praparatio & vire	
Stomachica praparatio & vires.	138
Theriacalis composita praparatio	
139. 140	
Simplicis praparatio. 132.134. vi	res. 134
Vita composita praparatio O vires. I	
Aquarummere spirituosarum seu aquaru	
ingredientia que sint; que minus?	133
Spirituosarum egregiarum praparation	
Stillatitiarum differentie.	131
Aquosa extracta citius operationem in con	
choant & absolvant, resinosa tardius.	
Aquosum unum menstruum non omnibus	
corporibus sufficit, & quare? 93.9	
Arabici gummi qualitates & vires.	60
Arantiorum corticum qualitates & vires.	39
Arenosa loca cur vegetationi incommoda?	19.20
Qui ad vegetationem praparanda?	20
Argenti qualitates & vires.	65
Vivi qualitates & vires.	66
Aristolochia longa & rotundaradicis quali	tates &
vires.	33
Armeni lapidis qualitates & vires.	67
Aromata pulverisanda breviter & grosse p	
Sanda.	190
	Aro-

ures.

is o

Aromatici spiritus qualitates & vires. 1	11.142
Arsenici albi qualitates & vires.	66
Artemisia Fernelii Syrupi prapar. & vires. 11	4.115
Herba qualitates & vires.	43
Asa fætida qualitates & vires.	59
Asari radicis qualitates & vires.	32
Assatio viscosorum corporum cur fiat?	71
Auricularum Juda qualitates & vires.	39
Auri foliati qualitates & vires.	66
Auripigmenti qualitates & vires.	66
Autumnalia praparata sunt maxima durat	ionis &
cur?	166
В.	
P Acca videantur sub prima quarumvis lit	era.
DBalaustiorum qualitates & vires.	50
Balsami Copaiva qualitates & vires.	59
Peruviani qualitates & vires.	59
Balsamorum in genere historia & prapar. 210	
Species & quidem inodororum praparati	
	. fegq.
Bardanes. lappe majoris radicis qualit. & vi	
Bdellii qualitates & vires.	59
Bdellium variis menstruis salinis pro intention	e arti-
ficis solvi potest.	88
Becabunga Syrupus ut fiat?	118
Bechicorum alborum & nigrorum trochiscoru	ım pre-
paratio & vires.	32.183
Benzoë in albumine ovi cocto cur dissolvatur?	
In spiritu vini subtilissimo dissolvitur.	
Unde oriatur?	21
	Ben-

Benzoes qualitates & vires.	59
Berberum rob. °	130
Tabellæ ut fiant?	187
Betonice herbe qualitates & vires.	43
Syrupus ut fiat?	118
Bezoar utriusque qualitates & vires.	63
Bistoriæradicis qualitates & vires.	32
Boli albi, armer & vulgaris qualitates &	
Borracis qualitates & vires.	66
Borraginis florum qualitates & vires.	50
Syrupi preparatio.	118
Bryonie radicis qualitates & vires.	32
Butyrum adipibus animalium est temperatius.	
C.	
achectici pulveris præparatio & vires.	194
Calami aromatici qualitates & vires.	31
Calaminaris lapidis qualitates & vires.	67
Calamintha herba qualitates & vires.	44
Calcinatorum metallorum à metallis crudis d	iver sus
aspectus unde?	97
Calendu'æ florum qualitates & vires.	50
Calendulatum acetum ut fiat?	148
Calida simplicium quatitas que dicatur?	30
Camphora qualitates & vires.	59
Camphora & Myrrha simul contusa cur in	
abeant?	16
Camphoræ trochiscorum Londinensium prep	
Sures.	181
Cancrorum oculorum qualitates & vires.	63
Candelarum odori ferarum preparatio & vires.	
	C

res.

14 Cus 07 0.8 0 9 m

Cantharidum qualitates & vires.	64
Sal acre acidis cicuratur.	106
Capilli Veneris herbæ qualitates & vires.	44
Capparis radicum corticis qualitates & vires.	41
Caranna gummi qualitates & vires.	60
Cardamomi minoris qualitates & vires.	52
Cardui benedicti & Mariæ herbæ qualitates	5 vi-
res.	144
Extractum spissum ut fiat?	74
Garlina radicis qualitates & vires.	32
Carminantis emplastri Sylvii praparatio & vire	5.226
Carminativi Spiritus Sylvii praparatio & vires.	
	5.117
Carthami seminis qualitates & vires.	52
Carvi seminis qualitates & vires.	- 52
Caryocostini electuarii praparatio & vires.	161
Caryophillorum qualitates & vires.	56
Syrupi præparatio & vires. 119	
Cassia lignea corticis qualitates & vires.	39
Fistularis qualitates & vires.	- 56
Castorei qualitates & vires.	64
S. de castoreo olei cocti praparatio ut siat	Control Par
Catholici extracti preparatio & vires.	201
Cava radicis qualitates & vires.	33
Centaurii minoris berbe qualitates & vires.	44
Cera alba & flave qualitates & vires.	64
• • • • • • • • • • • • • • • • • • • •	36.87
	amit-
tunt.	144
Purgantis praparatio & vires.	144
0 1 1	Cere-

Cerevisiarii cur estate durabiles cerevisias es	ficere ne-
gueant?	165
Cerussa plumbi qualitates & vires.	66
-1 . 1	61.162
Chalybis qualitates & vires.	67
Chamadrios herba qualitates & vires.	44
Chamemeli florum qualitates & vires	50
Herba qualitates & vires.	44
Olei cocti praparatio nt fiat?	208
Chamapit. herba qualitates & vires.	44
Chelidonii majoris herba qualitates & vires.	44
China radicis qualitates & vires.	3
Cholagogi electuarii Sylvii praparatio & vire	s. 163
Cichorii cum rheo Syrupi praparatio Gvires. 1	
Radicis qualitates & vires.	33.
Cinamomi corticis qualitates & vires.	39
Strupi menavatia to gives	119
Cinnabaris qualitates & vires	67
	res.119
Qualitates & vires.	40
Sereinis qualitates & vires.	52
Citrulli seminis qualitates & vires.	52
Cochiarum minorum pilularum prapar. & vis	-
Cochlearia herba qualitates & vires.	45
Syrupi praparatio & vires.	117
Costio fit pracedente maceratione vel digestion	
Collectio & affervatio simplicium qui se ha	
beat? 22 2/	e.seqq.
Colocynthidis pulpa qui pulverisanda?	71
Qualitates & vires.	56
	- 100

33.

ie-

q.

6/

Syrupus ut fiat?	125
Colophonia qualitates & vires.	59
Colubrini ligni qualitates & vires.	41
Comitis Warwicensis pulveris qualitates & v	ires. 193
Conserva cephalicarum herbar. ut fiant egre	
In genere ut facillime fiant? 151. ut	
virium adhuc.	152
Conservarum quasi essentificatarum prapa	
fiat ?	2. fegg.
Conservas in specie vide sub propriis litteris.	
Consolide majoris farina qualitates & vires.	58
Qualitates & vires.	33
Contrajerva radicis qualitates & vires.	33
Copaiva balsami qualitates & vires.	59
Balfamus coctione in MB. redigitur.	-
Copal gummi in terebinthina ipsa omnino sol	
solutum in terebinthina dein & alius ole	
potest absque empyreumatis contractione.	102
Corallii albi & rubri qualitates & vires.	68
Corallina qualitates & vires.	68
Coriandri seminis qualitates & vires,	52
Cornu cervi gelatina ut fiat? 77. 129. vir	
Qualitates & vires.	65
Corpora different & alterantur ab occursus	
corporum.	12
juxta statum fluidum & firmum.	12
Cortices sudoriferi circa Majum, adstrict	orii cirea
autumnum colligendi.	28
Corticum qualitates & vires vide sub prima	cujusvis
literá.	
*	Costi
The state of the s	-

Costi amari & dulcis radicis qualitates & v	ires. 33
Croctni olei cocti proparatio ut fiat?	209
Croci qualitates & vires.	50
Cubebarum qualitates & vires.	5 2
Cucumeres quomodo aceto condiendi?	148
Cucumeris seminis qualitates & vires.	53
Cucurbita seminis qualitates & vires.	53
Cumini seminis qualitates & vires.	53
Curcuma radicis qualitates & vires.	33
Cydoniorum gelatina praparatio & vires. I	
Malorum qualitates & vires.	56
Seminis qualitates & vires.	53
Succi liquidi qualitates & vires.	58
Syrupus ut fiat?	) III
Cynoglossa radicis qualitates & vires.	33
Cyperirotundi radicis qualitates & vires.	34
D.	
actylorum qualitates & vires.	56
Dauci seminis qualitates & vires.	53
Decoctorum tres potissimum, ratione ingredit	
Sunt species.	149
Depuratio corporum à solutione & extraction	e quam
· im ·	1. 102
Diacatholici electuarii praparatio & vires.	164
Diacodii Syrupus ut fiat?	127
Diapruni electuarii Sylvii praparatio & vires	. 163
Diascordii Sylvii praparatio & vires. 177.17	
Diasenna pulveris praparatio & vires.	192
Diaturbith cum rhabarbaro praparatio & vir	
Dictamni Cretici herba qualitates & vires.	45
F	. Ebo-

3,

m

E.	
L'boris gelatina ut fiat?	77
C qualitates & vires.	64
Ebuli radicis qualitates & vires.	34
Efferves: entia quò minus aqua habent, co m	agis ef-
fervescint.	158
Eleofacchari natales.	104
Electuaria quid?	157
Electuariorum divisso ratione consistentia &	opera-
7207215	157
Extractiones & destillationes an & q	uomodo
facienda?	175
Praparatio in genere & in specie, ut si	at ordi-
no? 159.seq. 168	
Viscosa recipientium corruptio ut prave	
	162
Elemi gummi qualitates T vires.	60
Emplastrorum in genere praparatio ut fiat?	224
In specie praparatio & vires.	225
Emulsiones cur cuo corrumpantur?	89
Enula campana radicis qualitates & vires.	35
Epithymi herba qualitates & vires.	45
Erynoii radicis qualitates & vires.	34
Exsiccanda simplicia in umbra, ob sit un metu	
à se invicem disponenda.	26
Exficcatio quibusdam simplicibus citior, quib	usdam
tardior competit.	26
Viscoserum pulverisandorum quare & q	ui fieri
11	69,70
(2)	Ex-

d

Extracta aquosa citius operationem in	corpore in-
Schoant & absolvant, resinosa tardius,	05
Extracti eatholici praparatio & vires.	201
Extractio & solutio corporum à depurs	atione auem
multum differant?	101.102
Extractionis p'enaria tria sunt requisita.	
Eupatorii aquatici herba qualitates & vis	cs. 45
Euphorbii activitai salibus acidis fluidis m	itio. 100
qualitates & vires.	59
s. de cupherbio olei cetti praparatio	ut fiat? 200
Euphrasia herba qualitates & vires.	45
F	Τ)
T Ebrifugi emplastri pra paratio & vires	. 230
Febrifugi emplastri praparatio & vires Fermentata si acescant, vel suum cont	rahant, de
viribus amittunt.	147
Ficuum qualitates & vires.	56
Flores quando colligendi?	28
	erier facil-
lime immutatur.	112
Fluida ramos a particula qua?	12
Viscosa particula qua?	13
Fluiditati f. solutioni corporum solidorum	
tria requiruntur.	16
Fæniculi herba qualitates & vires.	45
Radicis qualitates & vires.	34
Seminis qualitates & vires.	53
Fænugraci farina qualitates & vires.	57
Folia quando colligenda?	28
Fraxinella radicis qualitates & vires.	34
Fraxini cortieis qualitates & vires.	40
	Frigida

quem Teq.

t, de

ida

Frigida simplicium qualitas que dicatur?	29
Fructus quando & quomodo colligendi, &	exficcan-
di?	28
Fumaria herba qualitates & vires.	45
G.	
alange radicis qualitates & vires.	34
Galbani qualitates & v.res.	60
Galla nuces levi off tione in co'ore intendunt	NY. 72
Garyophillatarum tabellarum prap. & vires.	
Garyophillor. florum aceium ut fiat?	148
Gelatina cur cito corrumpantur?	70
In sui preparatione MB. requirant.	70
Gelatinas in specie vide sub initialib. earun	n liter.
Gelatina ut fiat?	129
Gentiana radicis qualitates & vires.	34
Glandularum in corpore humano usus.	12
Glycirrhize radicis qualitates & vires.	34
succi condensati qualitates & vires.	60
Syrupi praparatio & vires.	21.122
Graminis radicis qualitates & vires.	35
Granatorum corticis qualitates & vires.	40
Syrupus ut fiat ?	311
Gratia Dei emplastri praparatio & vires.	225
Grysei emplastri praparatio & vires.	227
Guajaci ligni corticis qualitates & vires.	40
qua'itates & vires.	41
Gummi resina quid sint? qui differant? qui	
sint? 217. pracipue opus habent depuration	
variis salinis menstruis solvi possunt, ut g	ummatu
fernlacea.	.88
(22)	Gumni,
	· ·

Gummi. vide quodque sub prima cujusvis lite	era.
Gutta gamba pilularum praparatio & vires.	200
qualitates & vires.	60
н.	
I Jamatitis lapidis qualitates & vires.	66
Hedera terrestris herba qualitates & vi	
Helenii radicis qualit. & vires.	35
Hellebori albiradicis qualit. & vires.	35
Nigri radicis qualit. & vires.	
Syrupus ut fiat?	1 25
Herbarum qualit. & vires. vide sub prima	cuiulvis
litera.	injug ou
Herniosi s.ad herniam emplastri pr. & vir. 2.	28 Seal
Hirci sanguinis qualit. & vires.	64
Hirundinaria s. vincetoxici radicis qual. & v	
Hordei farina qualit. & vires.	58
qualit. & vires.	
Hormini s. scarlea berba qualit. & vires.	53
	46
Humida simplicium qualitas que dicatur?	29
Hydragogi electuarii Sylvii prap. & vires.	163
Hyems pra reliquis anni temporibus fermental	
inducendis minus idonea.	165
Hyperici herba qualit. & vires.	46
Oles costs pr. ut fiat?	208
Hyssopi herbæ qualit. & vires.	46
Syrupus ut fiat?	127
Hysterica Amstelodamensis aquæ præparatio	O vi-
res.	6.137

I.

0

565555

Acomo de Pinto balsami praparatio &	vires.212,
Jalappa radicis qualit. & vires.	35
Ichthiocolla gluten ut paret.	80
qualit. & vires.	64
Solutio pro vinis desœcandis ut siat	? 80
Imperatoria radicis qualit. & vires.	35
Infusa purgantia qui optime parentur?	143
Infusa quotuplicia & quomodo paranda?	143.feqq.
Si acescant, vel situm contrabant,	
amittunt.	147
Ireos Florentina radicis qualit. & vires.	35
Irini olei cocti preparatio nt fiat?	209
Italici balsami pr. & vires.	213
Jujubini Syrupi pr. & vires.	126.127
Julapu rosati pr. & vires.	126.127
Julapium violatum ut feat?	118
Juniperi bacca vehementiorem super igno	em nudum
coctionem sustinent.	156
Baccarum pulpa efficacior at fiat?	156
qualit. & vires.	55
Juniperini gummi S. Sandaracha qualit.	

L.

T acca	gummi qualit. & vires.	60
L	Solutio totalis, fit in spiritu	vini (rectifica-
	tissimo.	13-100.103
	(23)	Lactu-

Lactuce seminis qualitates & vires.	53
Lapidum pretiosorum pulverisatio ut fiat?	
Lappa majorus s. bardana radicis qualit	
res.	32
Lavendula florum acetum ut fiat?	148
qualitates & vires.	51
Lauri baccarum qualitates & vires.	55
Folierum qualitates & vires.	46
Levistici herba qualitates & vires.	46
Radicis qualitates & vires.	36
Seminis qualitates & vires.	53
Ligna in autumno colligenda.	28
Lignorum qualitates & vires. vide sub pri	
vis literà.	
Liliorum alborum florum qualitates & vire	s. 5I
Radicum qualitates & vires.	36
Limonum succi liquidi qualitates & vires.	58
Syrupi praparatio & vires.	110.111
Lini seminis farina qualitates & vires.	58
qualitates & vires.	54
Lithargyrii auri & argenti qualitates & vi	
Locatelli balfami praparatio & vires.	214
Lucis mandibularum qualitates & vires.	64
M .	
A acerationis usus.	72.73
IVI Macis qualitates & vires.	40
Majorana herba qualitates & vires.	46
Nobilis olei cocti praparatio ut fiat ?	208
Syrupus ut fiat?	11
Malva herba qualitates & vires.	47
	Man-

53221-3281566638

Mandibula lucii qualitates & vires.	64
Manne qualitates & vires.	60
Manus Dei emplastri qualitates & vire.	s. 230.23I
Margaritarum qualitates & vires.	68
Marrubii herba qualitates & vires.	47
Martiati unquenti praparatio & vires.	222.223
Mastix in oleo serebinthina omnino solviti	
qualitates & vires.	61
Mairicaria herba qualitates & vires.	47
Medicamentorum compositio quid?	107
Que not anda involvat?	117.108
Medicamenta Galenica & Chymica fla	sida, prout
etate preparationis different, sic Gwiribu	
Medicati liquores potabiles quid? 143. eo	
	143. segq.
Vini stomachici praparatio & vires	
Meliloti florum qualitates & vires.	51
Herba qualitates & vires.	47
Me'issa herba qualitates & vires.	47
Syrupus ut fiat?	118
Mèlla s. melleta quid?	131
Mellis qualitates & vires.	65
Melonum seminis qualitates & vires,	54
Menstrua licet ejus dem generis adhibita	
nem variant.	93.94
Menthe herbe qualitates & vires.	47
Olei cocti praparatio ut fiat?	208
Syrupus ut fiat?	118
Mespilorum qualitates & vires.	57
Metalla & mineralia primum fuere visco	
(24)	Fixiora

3

Fixiora impraparata adfumta vix qu	eid agunt. 39
Metallorum calcinatio s. pulverisatio fil	
vel igne solo, vel vapore metallico.	98
Milii seminis qualitates & vires.	s 54
Millefolii herba qualitates & vires.	47
Mineralia, cen solidiora, cur pharmacei	
rationibus rarius vegetabilibus & ani	malibus sub-
jiciantur?	297
Mixtura mutua corporum diversum i	
pius inducit.	16
Mive in sui preparatione MB. requirun	it. 70
Ut fiant?	156,157
Moschi qualitates & vires.	, 65
Mucilagines cur cito corrumpantur?	70
Emplastri praparatio & vires.	225.226
Marrhe qualitates & vires.	6 I
Myrrha & camphora simul contusa ci	er in pultem
abeunt?	16
In albumine ovi cocto cur dissolvatu	7? 17
Variis menstruis salinis proint artificis	folvi put. 88
Myrtini Syrupi praparatio & vires.	124
N.	
Tapi seminis qualitates & vires.	54
I Nardini oles praparatio & vires.	208,209
Nepetha olei cocti praparatio ut fiat?	208
Nephritici ligni qualitates & vires.	42
Nervini unquenti prolixioris & succincti	oris prapa-
ratio & vires.	219.220.
Nigella seminis qualitates & vires.	54
	Nucis

39, 98

Nucis moschata qualitates & vires.	57
Nymphaa oles cocts praparatio ut fiat?	208
0.	
dorifera alia per se, alia non nisi liquata,	fritta,
aliterve tractata odorem spirant.	
Odoriferarum candelarum praparatio & vires	
Odorifera si decoquenda, quomodo agendum?	76
Olea expressa acido liberantur coctione vel digi	estione
	35,86
Fluida crassessant Gresinescunt per acida addi	
Dessolutionibus extractionibusque cur aptiora?	
Ol. express. & coctor. adscrvatio ut fieri debeat?	
	legg.
In genere historia & praparatio. 2.4.	
In specie praparat. cum viribus. 207	fegg
Oleorum fluiditas duobus modis promovetur	
	seqq.
Rancor & lentor potissimum ab aqua i	
	.207
Omphacii s. succi liquidi agresta qualit. & vire	
Ononidis radicis qualit. & vires.	36
Opii qualitates & vires.	61
Opopanacis qua'itates & vires.	61
Origani herbe qualitates & vires.	47
P	
Dapaveris albi seminis qualitates & vires.	54
Syrupi praparatio & vires. 123. adhu	alia
praparationes.	124
Pananovic overtici (wheather floren out of 71	r. 56
	,123
(25)	Papa-

Papaverum capitum s. conserva ut fiat elegans	7 152
qualitates & vires.	56
Parietaria herba quetta ates & vires.	48
Poffislarum qualitates & vires.	52
Pentaphylli radicis qualitates & vires.	36
Perlatarum tabellarum praparatio & vixes.	185
Peruviani balsami qualitates & vires.	59
Petafuidis radicis qualitates & vires.	36
Peire o'ei nata'es.	17
Salis qualitates & vires.	67
Petroselini herbe qualitates & vires.	48
Radicis qualitates & vires.	36
Seminis qualitates & virgs.	54
Pharmacia Galenica definitio.	I
Finis. 4. Objectum.	I
Pharmacopæia nomen unde?	ŗ
Philonii calidi praparatio & vires.	174
T: 1	,175
Phu s. valeriana radicis qualitates & vires.	36
Picis qualitates & vires.	61
Pictores cur olea in plumbeis vasis soli exponant	
Pilularis massa è viscosis parata ut adservanda:	
Pilularum historia & confectio in genere. 196.	
In specie praparatio cum viribus. 199.	
Pimpinella radicis qualitates & vires.	37
Pinguia salium actionem retardant.	98
Pini resina qualitates & vires.	61
Piperis qualitates & vires.	
Pituita viscida oppositarum Sylvii pilul.pr. & vi	57
Vitrea oppositarum Sylvis pilul pr. & vir	Plan-
· ·	T 10111-

Plantaginis herba qualitates & vires.	48
Pæonia composits Syrupi Londinensium	
& vires.	127.129
Radicis qualitates & vires.	36
Seminis qualitates & vires.	54
Polychresti balsami praparatio & vires.	214
Polypodii querni radicum qualitates & v	
Pomati unquenti praparatio O vires.	221.222
Pomi ambra praparatio & vires.	184, 185
Populei unquenti praparatio & vires.	220,221
Porci adeps coctione repetita cum aquis	
fragrans.	86
Reliquis adipibus est temperatior.	63
Pororum in corporibus differentia, corpor	1
tiam constituit.	10,11
Principia corporum naturalium pracipu	è binc com-
possiorum, explicari bene possunt per tri	
deductio. 5. legg. disponuntur agu	
materia subtilioris in poris differentibu	
bincque differenter modificati nuium.	1.0
Prophylattica agua Sylvii praparatio &	vires. 138
Prunorum dulcium qualitates & vives.	57
Pulegii herba qualitates & vires.	48
Pulmonaria herba qualitates & vires.	.48
Pu'pa quid, & qui praparanda cum debi	tis cautioni-
bus?	154,155
Pulpa tamarindorum ut fiat?	155
Pulverisatio agrè pistillo obedientium i	
da? 69,70,71.190	
pharmacia calcinationi Chymia in	
•	veniat.

veniat, vel disconveniat?	91.160
Pulveris Comitis Warwicensis prap. & v	
Pumicis qualitates & vires.	68
Purgans sennata insusio.	73
Purgantia cur male decoquantur?	150
infusa qui optime parentur?	143
Purgantis cerevisia praparatio & vires.	144
Vini praparatio & vires.	144, 145
Purgantium tabellarum praparatio & v	
Pyrothri radicis qualitates & vires.	37
Q.	
Quercus foliorum qualitates & vires.	48
R.	
R adices purgantes autumno colligenda Sudorifera ineunte vere colliger	. 27
Sudorifera ineunte vere colliger	nde. 27
Radicum, qualitates & vires. Vide su	
jusvis litera.	
Ramosa quibus modis sua fluiditate prive	ntur? 21,
si ante pulverisationem secunda, siccar	
me. \$2, 83. ut pulverisanda? 83, sing	ula seorsim
pulverisanda 83, 84. 157. subacidi spi	ritus pistil-
lum vehementius requirunt. 84, qua	ndo O qua
cautione coctionem admittant? 84,	35, 86, 87
quomodo & quibus menstruis extrahend	a? 87. a-
quosis menstruis sub albo lactis vel emulj	îonis nomi-
ne junguntur. 89. sunt varii generis. I	oo. feqq.
non quibusvis oleis solvuntur, 102, 1	03. etiam
aliis corporibus per dissolutionem triplici	
guntur.	104, 105
Ramosa fluida particula qua?	/ 12
	Parti-

H-

RENGITETIER
Particula motus corporum etiam aquosorum
causa.
Ramosi corporis prapar. ut fiat? 81. difficilior est. 81
Principium quid sit? ejusque deductio.7,8,9,20
Pulverisatio nonnisti ab admixtis viscosis disti-
cilis est, & qui facilitetur? 82
Ramosum menstruum crassum vix disso'vit cerpus
ramosum & quare? 94.100
Union omni corpori ramoso non sufficit, &
quare? 93.99, 100 Resinosa cum spirituosis liquoribus facile in pilulas
formantur. 197
Dura ante decostionem maceranda. 150
Extracta operationem in corpore inchoant & ab-
Solvant tardius, aquosa citius. 95
Pulverisanda, sola, leviter tantum lavigan-
da. 190, 191
Quando. & quomodo oleis in liquatione jungi
possint? 216, 217
Rhabarbari qualitates & vires. 37
Simplicis, Syrupi praparatio & vires. 125
Rhapontici rad. qualitates & vires. 37
Rhodii ligni qualitates & vires: 42
Ribium qualitates & vires. 57
Rob. 130
Rob quid?
Rorismarini conserva egregia prapar. O vives. 153
Florum qualitates & vires.
Herba qualitates & vires. 48
Rosarum conserva elegans ut fiat?
Incarnatarum qualitates & vires. 51

Olei cocti preparatio ut fiat?	208
Rubrarum qualitates & vires.	5 1
Rosati julapis praparatio & vires.	118
Rosatum acetum ut fiat?	1 17
Rubia tinctorum rad. qualit. & vires.	37
Rubri unquenti praparatio & vires.	218
Ruta herba qualit. & vires.	48
Olei colti praparatio ut fiat?	208
Seminis qualit. & vires.	54
S.	
Cabina herba qualitates o vires.	48
Sacchari anatomia. 109.18	8,189
Color cur ab acidis intendatur?	109
Per acida prius tractati Tinctura Chym	icorum
non est vera.	110
qualitates & vires.	62
Saccharum Saturni & vitriolum mixta cu	r dent
fluidam substantiam?	17
Sagapeni qualitates & vires.	12
Salia compositum directura & coloratura à pr	incipio
pro aquali distributione mox adde da.	169
Pilulas duraturas cur ingredi non debean	12198
Salia vid sub propria eorum litera.	
Salinum menstruum unum omni terrestri corpo	ri fol-
vendo non sufficit, & quare?	93
Salvia herba qualitates & vires.	48
Sambuci baccarum qualitates & vires.	55
Florum qualitates & vires.	51
Interiorum corticum qualitates & vires.	41
Seminis qualitates & vires.	55
	Sam-

Sambueinum acetumut fiat?	147
Sandaracha s. gummi juniperini qualit. & vire	-
Sanguinis draconis qualit. & vires.	62
Hirci qualit. & vires.	61
Santali ligni utrid sque qualit. & vires.	42
Santonicis. zedoaria qualit. & vires.	55
Sarcocolla qualit. & vires.	62
Sarsaparilla rad. vid. Zarzaparılla.	
Sassafras ligni electuarii praparatio & vires.	171
qualit. & vires.	42
Saxifragia radicis qualit. & vires.	38
Scabiosa herb. qualit. & vires.	49
Scammonii qualit. & vires.	62
Scarlea s. hormini qualit. & vires.	45
Schananthi florum qualit. & vires.	51
Scille radicis qualit. & vires.	38
Scolopendrii herba qualit. & vires.	49
Scorbuticarum herbarum Syrupi ut parandi?	113
Scordii herba qualit. & vires.	49
Scorzonera rad. qualit. & vires.	38
Sevis quomodo color auferatur & detur?	86
Semina matura citissimè exsiccanda.	28
Senne folior. qualit. & vires.	49
Syrupi pr. & vires.	125
Sicca simplicium qualitas que dicater?	29
Simplex unum diversa quandoque admittit me.	
92.93	3
Simplieia ante decocti præpar. benè prius elueno	des. 6
Simplicium anatome ut instituenda?	98
Collectio & adservatio qui se habere debe.	
24. feqq.	Confti-
~7, 1, 1, 1, 1	

Constitutio interna investigatu sa	pe difficils. 9
Solidiora deglutita non praparaia, pler	umque non im
mutata dejiciuntur.	
Soliditas corporum est à congerie par	rticularum ter
restrium.	19
Solidorum corporum fluiditati f. folut	
tria requirentur.	id
Solutio & extractio corporum à dep	
multum differat?	101, 102
Solutiones corporam solidorum integr	
eorumque superficiales arrosiones des	firunt. 15
Solutiones corporum solidorum simula	ate quandoque
funt.	14
Solutioni s. fluiditati corporum solidor	
tria requiruntur.	16
Solutionis plerungque tria sunt requisita	. 101. segq.
Species reservante cur din integris r	iribus manere
nequeant?	180, 190
Spermatis ceti qualitates & vires.	65
Spice Celtica & Indica radicis qualitat	
Spiritus aromatici praparatio & vires.	
Carminativi Sy vii pro par. O vi	
Subtilis mus etiam olea so vit.	103
Staphidis agria seminis qualitates & vi	
Sichados florum qualitates & vires.	51
Syrupi pr. paratio & vires.	115,116
Stomachica agua praparatio & vires.	137
Stomachici vini medicati prapar. & vir	
Styracis calamit qualitates & vires.	62
Succini aibi & curini qual. & vir. 62.	
D	Succi-

9-3-9462

Succinum alcoholisato spiritu vini solvitur,	or post
ejus, per liquefactionem à salinis particulis	
	0.103
Succorum acidorum clarificatio fit per si	absiden-
tiam.	110
è simplicibus qualitates & vires. Vide	Sub pri-
ma cujusvis littera.	
Sudoriferarum pilularum preparatio & vires.	202
Sudoriferi pulveris praparatio & vires.	195
Sulphuris qualitates & vires.	67
Sulphur solvens genera'e metallorum non pulv	
lium.	105
Suppositoria à melle facta qui adservanda?	1
Ratione prapar. Sunt duum generum. 20	
Suppositoru vulgaris praparatio & vires.	203
Suppositoriorum in genere historia & pr. 20	
Syrupi acidi acidiores fieri possunt pravia suc	ci acidi
aliquali in MB, evaporatione.	III.
Coloris immunes effe debent, illique qui p	
Cur crassioris consistentia parari deb. I i	1,112
Duonotanda involvunt.	
Syrupi inodororum vegetabilium triplici via	
tur.	legq.
Mucilaginosi cautè & difficulter parant	ur.126
Odoriferorum volatilium simplicium dup	lici via
parantur. 112,113.116,1	
Quid?	109
Sunt triplices.	109
Syruporum confectiones in specie, vide pag	. IIO.
feqq.	•
(R)	T. Ta-

T.

Di avent electuaria folida
Di ancunt electuaria lolida. 170 18e
Olea stillatitia recipientes ut siant? 187,188
Quomodo fiant? 185. legg.
Tabellarum de berteribus preparatio & vires. 187
Garyophillatarum praparatio & vires. 187.188
Perlatarum praparatio & vires 186
Purgantium praparatio & vires. 186
Tacamahaca qualitates & vires. 60
Tamarindorum pulpaut fiat? 155. qualit. & vires. 57
Tamarisci corticum qualitates & vires. 41
Tanaceti herbæ qual & vires.49 seminis qual & vir 55
Tartari albi qualit & vires. 62
Terebinthina qualit & vires. 61
Terebinthina est quasi universale dissolvens ramosorum
duriorum. 88.102
Terræ oles natales 17. sigillatæ qualit & vires. 68
Terrestres pulveres quo recentiores adhibentur, eo effica-
ciores.
Terrestria additione viscosorum in pilulas formanda. 198
Meranil coquendo deponunt. 150
Spritu suo de sale volatili participante non destit. 159
Terrestris corporis coctio quando & qui instituenda? 90
Constitutioni solummodò tritura s.pulv.competit.90 91
Lotio cur ei non conveniat? & quid ei substit. 91,92
Præparatio ut fiat? 89.104, 05. Principium quid fit,
ensque deductio.9 solutio fit per menstruum fl. sal. 105
Theriaca contracta prap & vires. 172.173 Contractioris adhuc prap. & vires. 173
Contractionis adhuc prap. & vires. 173
Odor & Japor quomodo minuenslus, augendusve? 170
Theriacalis compositæ aquæ pr. & vires. 139. Extracti
pr & vir. 176. 177. simplicis aque pr. 132. 134 vir. 134
Theriaca nova & vetus viribus different. 167
Thuris qualitates & vires. 63
Thymi herbæ qualit. & vires. 49
Tormentillæ radicis qualit. & vires. 38
Torre-

Torrefactio viscosorum corporum cur fiat ?	71
Tragacanthi qualit & vires.	63
Tritura pharmaciæ calcinationi Chymicæ in quibus	con-
veniat, disconveniatve?	91
Trochisci dici queunt electuaria solida.	179
In loco calido & sicco adservandi. 182. Odoriferi	va-
ria forma parantur. 183. Quo fine parentur? 179.	182
Trochiscorum alexiteriorum Londinens prap & vir.	180
Bechicorum alborum & nigrorum pr. & vir. 182,	183
De camphora Londinensium prap. & vires.	181
Turbith radicis qualitates & vires.	38
Tussilaginis herbæ qualit. & vires.	49
Tutiæ qualitates & vires.	68
V.	
7 alerianæ s phu radicis qualit. & vires.	36
Venena officiunt vel motu vel quiete.	31
Venenum quid?	4
Verbasci herbæ qualit. & vires.	50
Verbenæ herbæ qualit. & vires.	50
Veris tempore praparata extemporaneis illius anni u	ibus
maxime commoda, & cur?	106
Vermibus oppositi pulveris præp. & vires. 194,	195
Vina medicat a opt fiunt è musio ferm.cum speciel deb.	145
Vincetoxicis birundinaria radicis qualit. & vires.	
Vini medicati stomachici prap. & vires. 145,	
Purgantis prep. & vires. x44,145. Spiritus red	tifi-
catissimus of solutionem promovet, licet exhal.	204
Violacei Syrupi communis prap & vires.	113
Fragrantiorin præp & vires.	113
Violaria berba qualit & vines.	50
Viridio æris færngmin qualit. & vires.	65
Viscosa addita aqua facile in pilulos formantar. 196.	197
Visicosa finida particula qua ?	13
Viscosa facillime alterantar.	81
Triplicioperationi pharmaceuticæ subjiciuntur.	69
Ratione conjunct.particul.ramosarum mutantu	r.81
Viscosi corporis extractio sit per aquosum menstruum.	73
(R2)	rin-

principium quid sit? ejusque deductio.	6,7
Viscoso ramosorum corporum extractio ut fiat?	
Praparatio in genere ut fiat?	74.legg.
Vitriolicujuscunque qualit. & vires.	- 68
Vitriolum & faccharum Saturni mixta cur des	nt fluidam
substantiam.	17
Unguentorum in genere historia & præp.	215
Unguentum est ratione consistentiæ triplex.	215
Volatiliora simplicia cur male decoquantur? W.	149
Warwicensis Comitis pulveris præp. & vires. Z.	193
7 arzaparillæ radicis qualit. & vires.	39
Zedoariæ radicis qualit. & vires.	39
[santonici semmis qualit. & vires.	55
Zibethi qualit. & vires.	65
Zinzib. radicis qualit. & vires.	39

FINIS.

ERRATA.

Pag. 1. lin 2. miscendi pro miscendi. p. 1. l. 13. deleatur unde. p. 4. l. 19. cæteræ pro reliquæ. p. 15. l. 12. omiss. partes. p. 23 l 4. degeneres pro degenerata p. 23. l. 9 aut pro &. p. 26. l. 1. caveantur ro tueantur f. 80. l. 1 1 requirit, &c. pro requiruntur septimanæ p. 159. hic pro hi. p. 182. l. 10. deleatur per. p. 188 l. 18 omiss. p. 119. l. 12. inflammabilis pro inflammabile. p. 189. l. 4. promovet lege promovent p. 191. l. 13. mortario pro mortarium. p. 191 l. 29. prætiosi pro pretiosi.

Hæc obiter tantum animadversa sunt, & correcta sestinante calamo & oculo: Lector benevolus reliqua accu-

ratius si placet, emendare poterit.